

Meerjarenbegroting

2021-2024

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Algemeen	3
Voorwoord	4
Hoofdpijnen	5
Leeswijzer	10
Programma's	13
0. Bestuur en ondersteuning	14
1. Veiligheid	30
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	36
3. Economie	44
4. Onderwijs	51
5. Sport, cultuur en recreatie	60
6. Sociaal domein	70
7. Volksgezondheid en duurzaamheid	88
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	98
Paragrafen	105
Lokale heffingen	105
Weerstandsvermogen	116
Onderhoud kapitaalgoederen	122
Financiering	129
Bedrijfsvoering	136
Verbonden partijen	140
Grondbeleid	154
Financiën	161
Inleiding	161
Autorisatie	162
Kaders en uitgangspunten	164
Financieel meerjarenbeeld	166
Overzicht van baten en lasten	176
Overzicht baten en lasten op taakveld	177
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien	185
Overzicht van incidentele baten en lasten	186
Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	188
Geprognosticeerde balans	189
EMU-saldo	190
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	191
Bijlagen	192
Overzicht mutaties Meerjarenbegroting 2021-2024	192
Meerjareninvesteringsplan	194
Reserves en voorzieningen	196
Overzicht beleidsindicatoren	198

ALGEMEEN

VOORWOORD

Hierbij bieden wij u de Meerjarenbegroting 2021-2024 aan.

De totstandkoming van deze begroting is nagenoeg volledig bepaald door de gevolgen van de wereldwijde uitbraak van de coronacrisis. Sinds de uitbraak heeft het coronavirus de wereld in haar greep. Miljoenen mensen zijn er door besmet en honderdduizenden verloren erdoor hun leven. In maart van 2020 besloot de Nederlandse regering tot een lock down. Samenleving en economie leden fors aan de gevolgen daarvan en ondervinden deze nog steeds. Ook voor de gemeentelijke huishouding zijn de consequenties van de coronamaatregelen groot. Thuiswerken en online vergaderen zijn het nieuwe normaal.

De grote onzekerheid over de impact en duur van de crisis maakte het erg moeilijk om als voorbereiding op de meerjarenbegroting 2021 - 2024 een Kadernota 2021 op te stellen. In overleg met uw raad is daarom besloten daarvan af te zien. Met een Kaderbrief zijn de (financiële) effecten van de crisis zo goed mogelijk in beeld gebracht. Voor de zomer voerden we daarover met u een goed debat. Daarin spraken we af in een Corona Herstelplan de gevolgen van de crisis voor samenleving en economie zo veel mogelijk te verzachten en met gerichte investeringen in projecten en maatregelen te werken aan een spoedig herstel.

Door bij deze herstelmaatregelen zo veel mogelijk aansluiting te zoeken bij de uitgangspunten van het collegeakkoord, zoals inclusie, duurzaamheid & circulariteit en stimulering van de vrijetijdseconomie, zetten we in om nog zo veel mogelijk van het akkoord tot realisering te brengen. Door slim en creatief in te spelen op de ondersteuningspakketten van rijk en provincie zien wij hiervoor nog goede kansen.

Het voornemen om dit jaar een mid-term review te presenteren is in de huidige uitzonderlijke omstandigheden niet gerealiseerd. In feite is het ook achterhaald door de presentatie van deze meerjarenbegroting en het Corona Herstelplan, die tezamen immers onze inzet voor het laatste volledige collegejaar weergeven.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
wnd. secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Ook dit jaar leggen wij u een Meerjarenbegroting voor in bijzondere omstandigheden. Vorig jaar werden we geconfronteerd met oplopende tekorten op de begroting als gevolg van de stijgende zorgkosten in het sociaal domein en kortingen op de Algemene Uitkering door achterblijvende uitgaven van het Rijk. Met een fors bezuinigingspakket zijn we erin geslaagd om in meerjarig perspectief tot een sluitende begroting te komen. De provinciale toezichthouder had vertrouwen in onze aanpak en heeft het repressieve toezicht op de gemeente gecontinueerd. Over de voortgang van de bezuinigingsmaatregelen rapporteren wij, zoals afgesproken, bij de voortgangsrapportages.

Nu staan de gemeentelijke financiën volledig in het teken van de coronacrisis. In de Kaderbrief 2021 hebben wij voor het eerst geprobeerd de financiële effecten van de crisis voor de gemeentelijke financiële huishouding in beeld te brengen. Vanwege de vele onzekerheden gebeurde dat met een aantal bandbreedtes. De effecten hebben wij tussentijds gemonitord in een Tussentijdse Financiële Prognose 2020 en het document Geactualiseerde corona effecten 2021-2024. De cijfers worden wat betrouwbaarder, maar zijn nog steeds met veel onzekerheden omgeven. Die onzekerheid blijft zolang er nog geen werkend vaccin is ontwikkeld voor bestrijding van het virus en er nog steeds een reële kans op een tweede besmettingsgolf in het najaar van 2020 is.

In de voorliggende Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de corona effecten niet verwerkt. Wij beschouwen deze effecten als incidenteel. Wij vertrouwen erop dat deze volledig worden gecompenseerd door een tegemoetkoming van het Rijk. Inmiddels zijn twee compensatiepakketten in 2020 door het Rijk vastgesteld, maar een volledige tegemoetkoming is dit nog niet.

De financiële situatie van Zevenaar was en blijft daarom zeer zorgelijk. Er is maar nauwelijks tot geen ruimte voor nieuw beleid. Het sociale domein vraagt nog steeds om een forse financiële inspanning en een structurele oplossing van het Rijk door een verhoging van de Algemene Uitkering laat op zich wachten. Sterker nog, de aangekondigde algemene herverdeling van de Algemene Uitkering heeft mogelijk grote negatieve effecten voor Zevenaar. Dat maakt het noodzakelijk scherp aan de wind te blijven zeilen en heel terughoudend te zijn met honoreren van voorstellen voor nieuw beleid. Gelukkig is de reservepositie van Zevenaar zodanig dat we er wel in zijn geslaagd extra incidentele middelen vrij te maken voor het Corona Herstelplan. De uitvoering van dit herstelplan en deze meerjarenbegroting vormen de speerpunten voor onze activiteiten in het laatste volledige jaar van deze collegeperiode.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit onderdeel van de begroting presenteren wij u het financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen en geven wij in het kort een inzicht in de ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Voor een uitgebreidere toelichting op de financiële ontwikkelingen verwijzen wij u naar de toelichtingen op de diverse programma's en het hoofdstuk 'Financieel meerjarenbeeld'.

In dit bijzondere jaar geldt het eindresultaat van de Meerjarenbegroting 2020 - 2023 als de start van de jaarlijkse Planning- en Controlcyclus 2021 - 2024. In uw vergadering van 10 juni jl. heeft u de 1e Voortgangsrapportage over het jaar 2020 vastgesteld. In deze rapportage zijn ook structurele effecten voor de jaren 2021 tot en met 2023 aan de orde gesteld.

Een maand later heeft u de Kaderbrief 2021 - 2024 behandeld en voor kennisgeving aangenomen. De in de Kaderbrief opgenomen (autonome) ontwikkelingen waren daarmee niet vastgesteld en daarom dragen wij deze ontwikkelingen in de nu voorliggende begroting alsnog ter vaststelling aan u voor.

In de Kaderbrief heeft u kennis kunnen nemen van de verwachte effecten van de Coronacrisis op basis van het destijds gekozen scenario. Inmiddels hebben wij deze informatie geactualiseerd. Deze informatie treft u in het document "Geactualiseerde coroneffecten 2021-2024" aan.

Ook bieden wij u - gelijktijdig met deze begroting - een Herstelplan aan. Uw besluitvorming hierover gaat onderdeel vormen van de uiteindelijke meerjarenbegroting 2021 - 2024.

Financieel meerjarenbeeld

Het actuele financieel meerjarenbeeld ziet er als volgt uit:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Primitieve begroting 2020-2023	-3.823	-2.551	-1.468	135	134
1e Voortgangsrapportage 2020	-602	419	907	218	218
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	73	73	78	78
Stand tot de begroting	-4.425	-2.059	-487	431	430
1. Autonome ontwikkelingen	0	-113	38	-894	-839
2. Actualisatie bestaand beleid	0	53	23	36	77
3. Nieuw beleid	0	-386	-237	-117	-117
4. Administratieve wijzigingen	0	0	0	0	0
Totaal mutaties begroting	0	-447	-177	-975	-879
Saldo meerjarenbegroting 2021-2024	-4.425	-2.506	-664	-544	-449

Structureel en reëel evenwicht

Op grond van de voorschriften (BBV) dienen wij inzichtelijk te maken of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van een structureel evenwicht. Hiervoor is inzicht in de incidentele baten en lasten nodig. Incidentele lasten beïnvloeden het structurele begrotingssaldo positief en incidentele baten negatief. Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij het financieel meerjarenbeeld ontstaat een beter inzicht in het structurele evenwicht van onze begroting.

Op basis hiervan ziet ons structurele begrotingssaldo er als volgt uit:

Presentatie structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Saldo meerjarenbegroting 2021-2024 na bestemming	-2.506	-664	-544	-449
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	263	-343	0	0
Structureel begrotingssaldo	-2.243	-1.007	-544	-449

Bij het onderdeel financiën presenteren wij het 'Overzicht van incidentele baten en lasten'. Per saldo zijn de incidentele lasten in 2021 hoger dan de incidentele baten. In 2022 is dit andersom. Elimineren we deze dan heeft dit een positief effect op het structurele meerjarenbeeld in 2021 en een negatief effect in 2022.

Toelichting financiële ontwikkelingen

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Overzicht van alle mutaties				

1. Autonome ontwikkelingen	-113 N	38 N	-894 N	-839 N
Gevolgen nieuwe tarieven Wmo	-420 N	-420 N	-420 N	-420 N
Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten	-200 N	-200 N	-200 N	-25 N
Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland	-13 N	-13 N	-13 N	-13 N
Bijdrage aan de GR ODRA	-4 N	-4 N	-4 N	-4 N
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling VGGM	-33 N	-33 N	-33 N	-33 N
Bijdrage aan de GR SDL / RSD	85 V	7 V	7 V	7 V
Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	125 V	125 V	125 V	125 V
Actualiseren diverse budgetten minimabeleid	-205 N	-105 N	-105 N	-105 N
Bijdrage SDL voor I&A / Inkoop	-205 N	-205 N	-205 N	-205 N
Stelpost inflatie 2021	-1.079 N	-1.079 N	-1.079 N	-1.079 N
Bijdrage GR VGGM brandweer	-54 N	-54 N	-54 N	-54 N
Bijdrage aan het Streekarchief (SALD)	-8 N	-8 N	21 V	21 V
Dividend Vitens	-35 N	-35 N	0 V	0 V
Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)	-604 N	-604 N	-554 N	-554 N
Bijdrage aan de BVO DRAN	-129 N	-229 N	-346 N	-432 N
Stijging tarieven 2021 Wmo en Jeugd	-668 N	-668 N	-668 N	-668 N

Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020	3.110 V	3.630 V	3.220 V	3.590 V
Stelpost groei 2021-2024	-350 N	-450 N	-550 N	-660 N
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	539 V	837 V	321 V	-14 N
Autonome mutaties onderwijshuisvesting	-25 N	-25 N	-25 N	-25 N
Invoering nieuwe Wet Inburgering	-58 N	-128 N	-141 N	-141 N
Actualisering huuropbrengsten locaties kinderopvang	9 V	9 V	9 V	9 V
Aanpassingen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	-72 N	-72 N	0 V	0 V
Actualiseren budget Participatiewet	27 V	16 V	26 V	-16 N
Actualiseren diverse budgetten sport	29 V	29 V	29 V	21 V
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	66 V	-133 N	-175 N	-44 N
Precariobelasting kabels en leidingen	229 V	0 V	0 V	0 V
Salarissen ambtelijke organisatie	-167 N	-167 N	-167 N	-167 N
Vergoedingen raad- en commissieleden	-24 N	-24 N	-24 N	-24 N
Inflatie opbrengsten belastingen	288 V	288 V	288 V	288 V
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020	-224 N	-202 N	-136 N	-175 N
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	-44 N	-45 N	-41 N	-42 N
2. Actualisatie bestaand beleid	53 N	23 N	36 N	77 N
Voortzetten Regionaal Programma Werklocaties	-10 N	-10 N	-10 N	-10 N
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-32 N	-32 N	-32 N	-32 N
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties	-18 N	-18 N	-18 N	-18 N
Fiscale handhaving parkeren	-32 N	-32 N	-32 N	-32 N
Investerings openbare werken	-20 N	-50 N	-50 N	-57 N
OZB-woningen areaaluitbreiding	0 V	0 V	48 V	96 V
Invoering nieuw lokaal maatwerkproduct	200 V	200 V	200 V	200 V
Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen	-35 N	-35 N	-70 N	-70 N
3. Nieuw beleid	-386 N	-237 N	-117 N	-117 N
Onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar	-150 N	0 V	0 V	0 V
Formatie afhandeling WOB-verzoeken	-120 N	-120 N	0 V	0 V
Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek	-106 N	-106 N	-106 N	-106 N
Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly	-10 N	-11 N	-11 N	-11 N
Totaal mutaties in deze begroting	-447 N	-177 N	-975 N	-879 N

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Een toelichting op de bovenstaande posten kunt u terugvinden op de afzonderlijke programma's en in het onderdeel 'Financieel meerjarenbeeld'. In de bijlagen is een totaaloverzicht van de mutaties opgenomen.

Weerstandsvermogen

In deze paragraaf gaan wij kort in op de ratio van het weerstandsvermogen.

Op basis van de recente actualisatie geeft de ratio de volgende uitkomst:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{30.215.000}{10.210.000} = 2,96$$

Het weerstandsvermogen van onze gemeente kan als uitstekend worden gekenmerkt. De ratio moet minimaal 1,0 zijn. Dit betekent dat de financiële risico's ruimschoots zijn afgedekt.

LEESWIJZER

LET OP: In dit boekwerk zijn het dekkingsplan, de (geactualiseerde) corona-effecten en het Herstelplan niet verwerkt. De gevolgen hiervan voor het financieel meerjarenbeeld bieden wij u door middel van een afzonderlijke notitie aan.

Inleiding

De meerjarenbegroting is het hulpmiddel om uw kaderstellende en controlerende rol uit te voeren en te kunnen sturen op hoofdlijnen. De begroting hebben wij ingericht op basis van de voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording; BBV) en de wensen van de provincie. Uiteraard hebben wij ook nadrukkelijk gekeken naar de informatieve waarde voor u en voor de inwoners van onze gemeente. De komende jaren willen wij hierin in overleg met u nog verdere stappen zetten.

De meerjarenbegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting is opgebouwd uit de verschillende programma's en de paragrafen. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid van relevante beheersaspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De financiële begroting gaat - naast een aantal samenvattende overzichten - vooral in op het financieel meerjarenbeeld van onze gemeente.

U ontvangt deze meerjarenbegroting op basis van het papierarm vergaderen weer digitaal. Door de mogelijkheden van het internet kunnen wij meer informatie op een eenvoudigere manier beschikbaar stellen. Via de menustructuur kiest u welke informatie u tot u neemt en hoeft u niet eerst het boekwerk door te bladeren. Ook kunt u indien gewenst aantekeningen maken, die u bovendien altijd digitaal beschikbaar heeft.

Programma's

Bij de programma's komen de zogenaamde 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? en Wat kost het? Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze digitaal direct openen. Hiermee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Per programma maken wij onze doelstellingen (Wat willen we?) inzichtelijk. Hierbij presenteren wij u ook de verplichte beleidsindicatoren vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording. Aanvullende eigen indicatoren ontwikkelen wij de komende jaren.

Bij het onderdeel 'Wat doen we?' staan de activiteiten opgesomd die wij de komende jaren in het kader van autonome ontwikkelingen, actualisatie van bestaand beleid en nieuw beleid uitvoeren. Over onze reguliere taken informeren wij u alleen indien hier aanleiding voor is. Bij de voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij hier (tussentijds) verantwoording over af. In dit onderdeel presenteren wij ook op hoofdlijnen informatie over de verbonden partijen die een bijdrage leveren aan de uitvoering van ons beleid. Uitvoerige informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de betreffende paragraaf.

Per programma presenteren wij ook financiële informatie (Wat kost het?). Hier geven we de ontwikkelingen aan en de toelichting op deze ontwikkelingen. Op grond van de voorschriften (BBV) presenteren wij de financiële informatie ook op taakvelden. Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de incidentele baten en lasten, de reserves en voorzieningen, en het meerjareninvesteringsplan.

Beleidsindicatoren

Bij het onderdeel 'Wat willen we?' zijn (verplichte) beleidsindicatoren opgenomen. Om te zorgen dat wij meer 'in control' komen en onze doelstellingen realiseren hebben wij al daar waar mogelijk een koppeling gemaakt tussen de doelstellingen van het huidige beleid en deze indicatoren. Bij nieuw beleid geven wij aandacht aan

het meetbaar maken van de doelstellingen en een goede koppeling tussen ambitie, doelstelling, resultaten en indicator. Dit zien wij als een groeiproces. Zorgvuldigheid, duurzaamheid en eenvoud zijn de uitgangspunten bij het opstellen van de indicatoren. De komende jaren vullen wij deze (beleids)indicatoren verder aan, nadat deze zijn vastgesteld als onderdeel van beleidsnota's. We gaan hierbij uit van het principe dat deze een hele cyclus mee moeten lopen.

Bij de ontwikkeling passen wij de onderstaande indeling toe:

1. Verplichte beleidsindicatoren - op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording dienen wij een verplichte set beleidsindicatoren op te nemen. De provincie Gelderland is als referentiewaarde opgenomen. Er zijn geen normen bepaald ten aanzien van de beleidsindicatoren, deze volgen uit de doelstellingen die door de gemeenten worden bepaald. Bij de indicatoren is een link naar 'Waarstaatjegemeente?' opgenomen. Hier kunt u de (grafische) informatie vergelijken met andere gemeenten in Nederland.
2. Eigen beleidsindicatoren - een beperkte set van onze eigen beleidsindicatoren. Het uitgangspunt is dat deze duurzaam zijn en waar mogelijk wordt aangesloten bij indicatoren die al via openbare bronnen worden ontsloten.
3. Kengetallen - deze geven informatie over de activiteiten.
4. Effectindicatoren - deze geven aan welk effect wij willen bereiken.

Bij de indicatoren staat het jaar van realisatie. De tussenliggende stappen zijn aangeduid als streefwaarden. Deze tussenstappen of streefwaarden moeten er voor zorgen dat het eindelijke doel wordt gerealiseerd.

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat in de paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen
In deze paragraaf geven wij de ontwikkelingen met betrekking tot ons belastinggebied weer. Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
- Weerstandsvermogen
In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële gezondheid van onze gemeente. Het geeft aan in welke mate wij in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Ook presenteren wij hier de financiële kengetallen.
- Onderhoud kapitaalgoederen
Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen vormen een substantieel deel van de begroting.
- Financiering
In de financieringsparagraaf bespreken wij de uitvoering van het beleid en de specifieke beleidsvoornemens op het gebied van treasury.
- Bedrijfsvoering
De bedrijfsvoering betreft de processen binnen onze gemeentelijke organisatie om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, sturen en beheersen. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, planning en control, communicatie, inkoop en aanbesteding en juridische zaken.
- Verbonden partijen
Een gemeente werkt vaak samen met andere gemeenten of externe partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm wordt gegoten, spreken we van

een verbonden partij. In deze paragraaf lichten wij deze verbonden partijen, hun beleidsdoelstellingen en activiteiten en de hiermee gemoeid zijnde gemeentelijke bijdragen nader toe.

- **Grondbeleid**

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Het gaat om grote belangen in diverse disciplines. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De resultaten op grondexploitaties zijn dan ook van groot belang voor de financiële positie van onze gemeente.

Financiën

In dit hoofdstuk schetsen wij de autorisatie, kaders en uitgangspunten, financiële ontwikkelingen en het financieel meerjarenbeeld voor de komende jaren. Ook hebben wij hier de verplichte onderdelen als het overzicht van baten en lasten naar taakvelden, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen, het overzicht van incidentele baten en lasten, de balans en de berekening van het EMU-saldo opgenomen.

Tot slot presenteren wij een aantal **bijlagen**.

PROGRAMMA'S

o. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. Hierbij staan we open voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als goed en betrouwbaar. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Ontwikkelingen

Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen

Zoals bekend, loopt sinds het voorjaar van 2019 een proces om te komen tot versterking van de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De stuurgroep "versterking regionale samenwerking" heeft daarvoor een voorstel ontwikkeld, dat nu een consultatieronde voor gemeenteraden en maatschappelijke partners doorloopt. Naar verwachting ligt het in het najaar van 2020 ter besluitvorming voor bij de deelnemende raden.

De regionale samenwerking gaat in de nieuwe opzet € 3,50 per inwoner kosten voor het regionaal bureau, inclusief de bijdrage aan The Economic Board. Nu is de gemeentelijke bijdrage € 1,88. Voor Zevenaar betekent dit een stijging van de jaarlijkse bijdrage van ongeveer € 82.250 naar € 153.125, een stijging dus met ruim € 70.000. Daarnaast is de gemeente een bijdrage verschuldigd voor de regionale opgaven, waarvoor de gemeente intekent. Omdat dit bestaande gemeentelijke opgaven zijn, die nu op regionale schaal worden uitgevoerd, is de veronderstelling dat hiervoor de middelen binnen de bestaande budgetten moeten kunnen worden vrij gemaakt. Ten behoeve van de besluitvorming wordt momenteel inzichtelijk gemaakt welke middelen in de Zevenaarse begroting beschikbaar zijn voor de uitvoering van deze opgaven.

Thuiswerkfaciliteiten

Begin 2020 hebben wij de spelregels omtrent thuiswerken vastgesteld. Daarbij hanteerden we een praktische insteek, zonder thuiswerkfaciliteiten of arbovoorzieningen. Vanwege de corona-crisis zijn we geconfronteerd met de maatregel om zoveel mogelijk thuis te werken. Het thuiswerken en online-vergaderen heeft als gevolg van de Corona-crisis een versnelde ontwikkeling doorgemaakt. Wij verwachten dat voorlopig de anderhalvemetermaatregel (het nieuwe normaal) blijft gelden, waardoor medewerkers maximaal 50% van de werkplekken op kantoor kunnen benutten. Gelet op de signalen en ervaringen verwachten we dat deels thuiswerken de nieuwe norm wordt. Het kantoor wordt meer een plek waar medewerkers elkaar ontmoeten, overleggen, samenwerken en elkaar coachen. Dit gewijzigde uitgangspunt vraagt een andere wijze van het faciliteren van een thuiswerkplek.

Beleidskaders

- [Besturingsfilosofie](#)
- [Dienstverleningsvisie](#)
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- [Coalitieakkoord 2018-2022 \(2018\)](#)
- [Collegeprogramma 2018-2022 \(2018\)](#)
- [Financiële verordening Zevenaar 2018 \(2018\)](#)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILLEN WE?

o.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.

We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	JaarGelderland meting	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	--------------------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Apparaatskosten (in € per inwoner)

640,00 640,00

De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead zijn niet opgenomen op [waarsstaatjegemeente.nl](http://www.waarsstaatjegemeente.nl). Daarom zijn niet alle waardes gevuld.

De apparaatskosten zijn becijferd door een totaalstelling van salarissen, inhuur, P&O, Huisvesting, Intern Beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.

Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)

6,55 6,65

De huidige bezetting bedraagt 285 fte, op een totale formatie van 317 fte. De komende tijd neemt de bezetting met eigen medewerkers nog iets toe. We nemen meer afscheid van inhuur en externen, zodat de opgebouwde kennis in de organisatie wordt behouden

Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)

25,00 22,00

Het gaat hier om de inhuur als % van de loonsom; landelijk komt deze indicator in onze gemeentegrootteklasse uit op ± 20%. Onze doelstelling was aanvankelijk om onder het landelijk gemiddelde te blijven.

In de jaarrekening 2019 kwam de externe inhuur uit op 27,27%. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en ziekteverzuim hoger dan het landelijk gemiddelde. Wij stellen de indicator nu bij naar een nieuw doel voor het jaar 2021 van 25%, waarbij het streven is de inhuur richting het landelijk gemiddelde te krijgen.

Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)

7,37 7,37

De formatie zoals die is vastgesteld in 2020 voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt 317 fte. Zie ook de paragraaf bedrijfsvoering.

Door uitvoering van de activiteiten zoals opgenomen in de kadernota / meerjarenbegroting 2020-2023 is ten opzichte van de vorige begroting een uitbreiding in formatie doorgevoerd van 3 fte.

Overhead (in % van totale lasten)

9,87 9,73

Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld o.4 overhead.

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

o.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

o.1 Goed bestuur

o.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente

We staan voor een gemeente die weet wat er leeft in de samenleving en in de verschillende kernen van de gemeente. We zetten in op nabijheid. Dit betekent korte lijnen met onze inwoners, verenigingen, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ontwikkelen nieuwe vormen van participatie waarbij initiatief vanuit inwoners centraal staat. Vanuit het programma 'Zevenaar Verbindt' zetten wij in op het verder versterken van de verbinding met de inwoner, de verbinding tussen bestuur en organisatie en de verbinding binnen de organisatie.

We werken vanuit de focuspunten: gastvrij, verbindend en service op maat. Daarbij hebben we een ja, mits....houding.

- Nieuw beleid ontwikkelen we samen met inwoners. We betrekken hen in een vroeg stadium.
- Bij nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen worden initiatiefnemers verantwoordelijk om in een vroeg stadium met de omgeving te overleggen. We faciliteren waar nodig.
- We delen goede voorbeelden van participatie met elkaar en met onze samenleving.

o.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen in verbonden partijen. Meer dan voorheen gaan wij ons als samenwerkingspartner inzetten om binnen de samenwerkingsverbanden de gezamenlijk bepaalde doelstellingen te halen. Dat kan door posities in te vullen binnen het dagelijks bestuur of door een trekkersrol binnen een portefeuilleoverleg of bestuurscommissie te vervullen. Dit vraagt de inzet van meer ambtelijke en bestuurlijke capaciteit. De nota Verbonden partijen, vastgesteld in 2019, is een afwegingskader voor over het aangaan van samenwerkingsverbanden. Ook geven we aan hoe we de positie van de gemeenteraad ten aanzien van die verbonden partijen kunnen versterken.

o.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

o.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten

We willen de basis op orde hebben. Dit betekent dat we lopende projecten afronden, voordat we met nieuwe projecten beginnen. We willen 'in control' zijn. Deze gedachte past binnen de professionalisering van het planmatig werken, dat een onderdeel is van het programma organisatieontwikkeling. Binnen dit programma worden de komende jaren vele activiteiten en projecten opgezet en uitgevoerd. Eén daarvan is de genoemde professionalisering. Dit traject draagt bij aan de verbetering en groei van onze kernwaarden: Resultaatgericht, Klantgericht en Samenwerkingsgericht.

o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

We zijn een aantrekkelijke en professionele werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Vanuit ons HR-beleid zetten we in op duurzame inzetbaarheid, aantrekkelijk werkgeverschap en een professionele organisatie. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de nieuwe uitdagingen die de samenleving met zich mee brengt. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

o.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers

We willen manieren onderzoeken om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te kunnen zijn en hiervoor passende middelen ontwikkelen. De drie focuspunten uit de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker': service op maat, verbindend en gastvrij zijn hiervoor de basis. Met de Monitor Dienstverlening willen we onze dienstverlening meten, brengen we ambities, doelstellingen en resultaten in beeld en willen we onze dienstverlening gericht verbeteren.

Service op maat

We willen zorgen voor een optimale bereikbaarheid door extra capaciteit in te zetten op piekmomenten aan de telefoon en aan onze balies. In 2021 willen we dat 80% van de telefonische oproepen in het klantcontact centrum opgenomen wordt binnen 20 seconden en dat 80% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen worden afgehandeld.

We willen digitaal werken waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. We willen onze digitale volwassenheid verhogen door aan te sluiten op landelijke voorzieningen en steeds meer formulieren digitaal en met DigiD beschikbaar te maken. Door uitvoering te geven aan het plan 'Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening' willen we voldoen aan wetten en regels en willen we in 2021 op het landelijk gemiddelde digitale volwassenheid zitten

Verbindend

We willen inwoners vragen hun ervaring met ons te delen in de (spreekwoordelijke) reis die ze maken tijdens de oriëntatie, aanschaf en het gebruik van een product of dienst bij de gemeente. Dit noemen we een klantreis. Verbeteracties die hieruit voorkomen pakken we direct op. We willen onderzoeken hoe we de tevredenheid van inwoners verder kunnen verbeteren en voeren verbeteracties uit. In 2021 willen we de inwoneroppeiling van waarstaatsgemeente opnieuw uitvoeren en willen we dat onze inwoners onze dienstverlening met minimaal met een 7 beoordelen.

Gastvrij

We willen de vaardigheid om klantgericht en gastvrij te werken verbeteren bij alle medewerkers door hier trainingen voor aan te bieden in de Zevenaar Academie.

o.2.7 Invoeren Wet Open Overheid

Het is nog niet exact bekend wanneer de Wet Open Overheid in werking zal treden. De Eerste Kamer heeft de behandeling opgeschort om ruimte te geven voor nader onderzoek naar de impact van de wet voor overheden. Inhoudelijk treffen wij voorbereidingen om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben. Dat door onder andere (in Liemers verband) na te gaan of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is en ervoor te zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn om aan de nieuwe wetgeving te voldoen.

0.3 Financieel beleid

0.3.1 Uitvoeren Planning & Controlcyclus

Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. Beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. In 2021 blijven wij investeren in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Euregio Rijn-Waal	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.	11
Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen	Orgaan voor de gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen voor overleg en afstemming op de beleidsterreinen economie, mobiliteit en wonen. Voor de stimulering van de economische ontwikkelingen van de regio is een triple helix samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden opgericht in de vorm van de Stichting Economic Board.	83
Samenwerking De Liemers	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied ICT, inkoop en werk en inkomen.	5.490
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.	134
Alliander N.V.	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.	0
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	De B.N.G. is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	0
Vitens N.V.	Waarborgen van de kwaliteit van drinkwater.	0

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	91.849	89.514	87.312	87.955	87.905
1e Voortgangsrapportage 2020	-3.331	393	1.299	172	172
Wijziging tot de begroting 2021-2024	0	-549	-549	-549	-549
Totale baten tot de begroting	88.519	89.358	88.062	87.578	87.528

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	3.265	3.556	3.181	3.721
Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten	0	-307	-307	-307	-134
Dividend Vitens	0	-35	-35	0	0
Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020	0	3.140	3.660	3.250	3.620
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-6	-6	-6	-9
Precariobelasting kabels en leidingen	0	229	0	0	0
Salarissen ambtelijke organisatie	0	32	32	32	32
Inflatie opbrengsten belastingen	0	212	212	212	212
2. Actualisatie bestaand beleid	0	0	0	48	96
OZB-woningen areaaluitbreiding	0	0	0	48	96
Totaal gemuteerde baten	0	3.265	3.556	3.229	3.817
Totale baten in deze begroting	88.519	92.623	91.618	90.807	91.345

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	27.704	24.432	23.286	22.833	22.784
1e Voortgangsrapportage 2020	-1.812	714	1.334	700	700
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	-3.426	-3.426	-3.426	-3.426
Totale lasten tot de begroting	25.892	21.719	21.193	20.107	20.058

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	1.973	1.897	2.055	2.362
Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten	0	-107	-107	-107	-109
Bijdrage SDL voor I&A / Inkoop	0	205	205	205	205
Stelpost inflatie 2021	0	1.079	1.079	1.079	1.079
Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020	0	30	30	30	30
Stelpost groei 2021-2024	0	350	450	550	660

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	309	133	191	390
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	0	-47	-47	-47	-47
Salarissen ambtelijke organisatie	0	199	199	199	199
Vergoedingen raad- en commissieleden	0	24	24	24	24
Salarissen College van B&W	0	0	0	0	0
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020	0	-64	-64	-64	-64
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	0	-4	-4	-4	-4
2. Actualisatie bestaand beleid	0	70	74	109	109
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	15	15	15	15
Investerings openbare werken	0	20	24	24	24
Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen	0	35	35	70	70
3. Nieuw beleid	0	226	227	107	107
Formatie afhandeling WOB-verzoeken	0	120	120	0	0
Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek	0	106	106	106	106
Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly	0	0	1	1	1
Totaal gemuteerde lasten	0	2.269	2.198	2.271	2.578
Totale lasten tot de begroting	25.892	23.989	23.392	22.378	22.636
Resultaat voor bestemming	62.627	68.634	68.226	68.429	68.710
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2020-2023	1.186	698	711	122	122
1e Voortgangsrapportage 2020	775	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	29	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	-9	17	-11	-11
Totaal onttrekkingen reserves	1.990	689	729	111	111
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	1.826	1.606	358	358	358
1e Voortgangsrapportage 2020	27	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	29	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	1.883	1.606	358	358	358
Saldo reserve mutaties	108	-918	370	-247	-247

Resultaat na bestemming	62.735	67.717	68.596	68.182	68.463
-------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten

In 2014 is besloten om de geldigheidsduur van reisdocumenten voor personen ouder dan 18 jaar van 5 jaar te verhogen naar 10 jaar. Het effect van deze maatregel wordt nu zichtbaar. Tevens is besloten dat de gemeente geen leges meer in rekening mag brengen voor de vermissing van documenten. Deze maatregelen leveren voor de jaren 2021 tot en met 2023 een negatief effect op van € 200.000. Omdat in 2024 een groot aantal reisdocumenten verlopen, is het nadeel voor dat jaar € 25.000.

Bijdrage SDL voor I&A / Inkoop

Uitgangspunten voor de begroting van de RID zijn de vastgestelde I-visie en I-strategie. Volgens deze begroting gaat de gemeente Zevenaar in 2021 € 2.484.000 betalen. De ramingen zijn verhoogd met voornamelijk de reguliere loon- en prijsindex. Daarnaast heeft met ingang van 2020 een verschuiving plaatsgevonden van 0,8 fte voor informatiebeveiliging van de RSD naar de RID. Voor de SDL als totaal heeft deze verschuiving geen effect. De bijdrage aan de SDL voor team inkoop in 2021 is gecijferd op € 137.000.

Stelpost inflatie 2021

De Algemene Uitkering is gebaseerd op prijspeil 2021. Dit betekent dat bij alle andere begrotingsposten rekening moet worden gehouden met een prijsstijging (inflatie). Deze wordt geraamd op € 774.000. Daarnaast houden we rekening met verhoging van de eigen inkomsten. De stijging van de inkomsten wordt ook gebruikt om de inflatiestijging bij de uitgaven te dekken. Deze stijging van € 305.000 wordt opgeteld bij de stelpost. De stelpost is ingezet voor salarisstijging bij personeel en bestuur voor € 567.000. Het restant wordt ingezet voor overige kostenstijgingen.

Dividend Vitens

Vitens voldoet niet aan de continuïteitsdoelstelling van een solvabiliteit van minimaal 30% Conform het financieel beleid is daarom in 2020 geen dividend uitgekeerd. De financiële ratio's van de onderneming staan onder druk door verplichte verlaging van het toegestane bedrijfsresultaat en het hogere investeringsniveau. Ook voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend uitkeert. In relatie tot deze ontwikkelingen onderneemt Vitens acties om op de middellange termijn weer perspectief te krijgen op verbetering van de financiële ratio's en de dividenduitkering die daarmee samenhangt.

Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020

Het effect van de meicirculaire 2020 op de begroting 2021 - 2024 bedraagt voor het jaar 2021 ca. € 3.140.000, oplopend naar ca. € 3.620.000 in 2024. De analyse van deze bedragen luidt als volgt:- Accresontwikkeling: 2021 € 1.420.000; 2024 € 2.440.000.- Opschalingskorting: 2021 € 0; 2024 -/- € 320.000.- Ontwikkeling uitkeringsbasis: 2021 -/- € 440.000; 2024 -/- € 1.070.000.- Chronisch medicijngebruik: 2021 € 550.000; 2024 € 640.000.- Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik: 2021: € 530.000; 2024 € 490.000.- Overige hoeveelheidsverschillen: 2021 € 350.000; 2024 € 660.000.- Participatie: 2021 € 70.000; 2024 € 40.000.- Voogdij/18+: 2021: € 600.000; 2024 € 600.000.- Inburgering: 2021: € 60.000; 2024 € 140.000. Totaal 2021 € 3.140.000; 2024 € 3.620.000. Een deel van het accres en de extra gelden wegens Voogdij/18+ en het medicijngebruik zijn mede bedoeld ter compensatie van kostenstijgingen op programma 6 Sociaal domein.

Stelpost groei 2021-2024

De post "Overige hoeveelheidsverschillen" in de Algemene Uitkering wordt geheel veroorzaakt door een stijging van de woningbouwaantallen. De inkomsten vanuit de Algemene Uitkering zijn dus verhoogd vanwege de stijgende woningbouw. De kosten in de meerjarenbegroting zijn echter niet gecorrigeerd voor stijgende aantallen woningen en als gevolg daarvan stijgende aantallen inwoners. Door het opnemen van deze stelpost houden we hiermee rekening. Momenteel zijn wij bezig met het concretiseren van de verdeling van deze stelpost. Een voorstel hiervoor wordt voorgelegd aan de raad.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Zevenaar Oost Bedrijven per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor het jaar 2021 een positief effect. Voor de jaren daarna zijn deze negatief. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 76.000,-. De lagere doorbelasting van rente vanaf 2022 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door de grondverkoop. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de doorbelasting van rente is structureel en bedraagt € 143.000 positief in 2021 maar wordt daarna negatief van gemiddeld € 40.000,-. Deze lagere doorbelastingen hebben een positief effect op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

Precariobelasting kabels en leidingen

Op basis van de meest actuele opgave van Netwerkbedrijf Liander wordt de opbrengst van precariobelasting op kabels en leidingen in 2021 € 2.291.000.

Salarissen ambtelijke organisatie

De salarissen worden geraamd per afdeling op basis van de vastgestelde formatie. De loonkosten in 2021 worden 1,25% hoger door salarisverhogingen uit de huidige CAO met de looptijd tot 1-1-2021. Daarnaast zijn de salarissen geïndexeerd met 1,5%. De stijging wordt voor een deel gecompenseerd door aframing van de bij de kaderbrief opgevoerde stelpost voor inflatie.

Vergoedingen raad- en commissieleden

De indexatie van de maandelijkse vergoeding voor raads- en commissieleden is gebaseerd op een nieuwe systematiek, vastgelegd in het nieuwe rechtspositiebesluit voor decentrale politieke ambtsdragers.

Salarissen College van B&W

De raming voor salarissen en overige vergoedingen voor het college wordt op de juiste hoogte gebracht. De stijging wordt gecompenseerd door aframing van de bij de kaderbrief 2021 opgevoerde stelpost voor inflatie.

Inflatie opbrengsten belastingen

De belastingen worden in 2021 verhoogd met 1,7% inflatie.

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Zevenaar Oost Wonen per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor de jaren 2021 en verder een negatief effect. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 36.000,-. De lagere doorbelasting van rente vanaf 2021 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door de versnelde grondverkoop van de afgelopen jaren en in komende tijd. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de lagere doorbelasting van rente is structureel en bedraagt € 188.000 in 2021 en neemt daarna geleidelijk af. Deze lagere doorbelastingen hebben een positieve invloed op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Middag Oost & Zwanenwaay per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor de jaren 2021 en verder een negatief effect. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 11.000,-. De lagere doorbelasting van rente vanaf 2021 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door grondverkoop van de afgelopen jaren en in komende tijd. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de lagere doorbelasting van rente is structureel en bedraagt ca. € 32.000 in 2021 en verder. Deze lagere doorbelastingen hebben een positieve invloed op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

2. Actualisatie bestaand beleid

Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren

Bij de jaarrekening 2019 is gebleken dat de storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren structureel te laag begroot is. Voornamelijk doordat de storting niet is aangepast op stijgende belastingopbrengsten. Daarom wordt vanaf 2020 een percentage (0,5%) van de belastingopbrengsten gestort in de voorziening.

Investerings openbare werken

De aankomende jaren dienen we groot materieel te vervangen wegens technische levensduur. Daarnaast zijn er extra investeringen nodig in 2021 ten behoeve van de bedrijfsvoering, niet zijnde vervanging van huidig materieel. Dit resulteert in hogere afschrijvingslasten vanaf het jaar 2022, oplopend tot € 37.000 per jaar vanaf 2024. Uit een inventarisatie van ons klein materieel is gebleken dat het exploitatiebudget voor vervanging structureel € 20.000 te laag is. Klein materieel (onder € 25.000) wordt niet geïnvesteerd en afgeschreven, maar komt direct ten laste van het exploitatiebudget.

OZB-woningen areaaluitbreiding

Aanvankelijk was op deze post al rekening gehouden met de verwachte waardeontwikkeling van de woningen en met de stijging van het woningaantal in de jaren 2020 en 2021. Door middel van deze aanpassing worden ook de gevolgen van de geplande woningbouw in de jaren 2022 en 2023 verwerkt.

Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen

Sinds het voorjaar van 2019 loopt een proces om te komen tot versterking van de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De nieuwe opzet betekent voor Zevenaar op termijn een stijging van de jaarlijkse bijdrage met € 70.000. In de eerste twee jaren draagt de provincie de helft van de kosten van het op te starten bedrijfsbureau.

3. Nieuw beleid

Formatie afhandeling WOB-verzoeken

Voor de afhandeling en afdoening van WOB (Wet openbaarheid van bestuur) en AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) verzoeken is binnen de gehele organisatie onvoldoende capaciteit beschikbaar. De afhandeling van het stijgend aantal Wob-verzoeken met veelal een bezwaar- en beroepsprocedure, legt een zware druk op de capaciteit van het gehele ambtelijk apparaat. Wij vragen tijdelijke capaciteit aan voor 2021 en 2022. Dit gaat om 1,5 fte (op schaal 10). Evenwel is behoefte aan een structurele oplossing voor het borgen van de afdoening van deze verzoeken.

Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek

Met de realisatie van het bouwproject Turmac Cultuurfabriek gaan taken vanuit de projectorganisatie over naar de gemeente Zevenaar als eigenaar en verhuurder van het gebouw. Per 1 januari 2021 dragen wij, afhankelijk van de voortgang van het proces, de exploitatie en het beheer over aan Ataro B.V.. De ambtelijke organisatie behoudt structureel taken gerelateerd aan de Turmac Cultuurfabriek. Het gaat onder meer om

publiekrechtelijke taken als toezicht en handhaving, verantwoorden staatssteun en aanpassen contracten. Gelet op de complexiteit van de rollen en belangen op verschillende gemeentelijke terreinen is het plan om een centrale functionaris / accounthouder aan te stellen.

Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly

In 2019 heeft de raad een motie aangenomen voor een onderzoek naar de mogelijkheden van een toiletvoorziening bij waterplas de Breuly. Vanuit de gebruikers van het zwemwater is daar duidelijk behoefte aan. Voor het realiseren van een toiletvoorziening is een investering nodig van € 40.000,-. De vrienden van de Breuly hebben aangekondigd de exploitatie (onderhoud, schoonmaken en openen en sluiten van de voorziening) niet voor hun rekening te willen nemen. Daarom is er een structurele post opgenomen van €10.000 per jaar voor het onderhoud van het gebouw.

Toelichting mutaties reserves

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
0.1 Bestuur	1.115	29	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	532	820	513	513	513	686
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.039	1.678	1.304	2.077	988	938
0.4 Overhead	1.918	2.000	1.484	1.484	1.484	1.484
0.5 Treasury	884	663	653	648	682	680
0.61 OZB woningen	6.510	6.981	7.486	7.846	7.894	7.942
0.62 OZB niet-woningen	3.964	4.214	4.794	4.794	4.794	4.794
0.63 Parkeerbelasting	1.200	1.267	1.267	1.267	1.267	1.267
0.64 Belastingen overig	2.579	2.648	2.884	592	592	592
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	67.129	68.203	72.223	72.381	72.577	72.947
0.8 Overige baten en lasten	138	16	16	16	16	16
Totaal Baten	87.007	88.519	92.623	91.618	90.807	91.345
Lasten						
0.1 Bestuur	3.167	2.052	1.966	1.966	2.001	2.001
0.2 Burgerzaken	762	796	749	759	759	757
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.758	2.301	2.152	2.421	2.187	2.118
0.4 Overhead	15.608	17.912	15.253	15.172	14.697	14.674
0.5 Treasury	1.093	469	849	853	473	714
0.61 OZB woningen	369	367	718	718	718	718
0.62 OZB niet-woningen	5	5	25	25	25	25
0.63 Parkeerbelasting	3	2	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	170	209	167	167	167	167

0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	30	30	30	30
0.8	Overige baten en lasten	1.010	1.778	2.081	1.281	1.322	1.432
Totaal Lasten		23.945	25.892	23.989	23.392	22.378	22.636
Saldo							
0.1	Bestuur	-2.053	-2.023	-1.966	-1.966	-2.001	-2.001
0.2	Burgerzaken	-230	24	-236	-246	-246	-71
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-719	-623	-848	-345	-1.199	-1.180
0.4	Overhead	-13.689	-15.912	-13.769	-13.688	-13.213	-13.191
0.5	Treasury	-208	194	-196	-205	210	-34
0.61	OZB woningen	6.140	6.614	6.768	7.128	7.176	7.224
0.62	OZB niet-woningen	3.959	4.209	4.769	4.769	4.769	4.769
0.63	Parkeerbelasting	1.197	1.265	1.267	1.267	1.267	1.267
0.64	Belastingen overig	2.409	2.438	2.716	425	425	425
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	67.129	68.203	72.193	72.351	72.547	72.917
0.8	Overige baten en lasten	-872	-1.763	-2.065	-1.265	-1.306	-1.416
Begrotingsresultaat voor bestemming		63.062	62.627	68.634	68.226	68.429	68.710
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	5.909	1.990	689	729	111	111
	Toevoegingen	6.851	1.883	1.606	358	358	358
Totaal Mutaties reserves		-942	108	-918	370	-247	-247
Begrotingsresultaat na bestemming		62.121	62.735	67.717	68.596	68.182	68.463

Overzicht van Incidentele baten en lasten

		Bedragen x € 1.000			
Onderwerp	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Programma o. Bestuur en ondersteuning					
Lasten					
Datagedreven sturen.	Bij de kadernota 2020 zijn incidenteel middelen toegekend voor de verdere invulling aan de technologische ontwikkelingen bij het thema Datagedreven sturen.	47	0	0	0
Incidentele formatie juridische kwaliteitsimpuls.	Voor het afhandelen van WOB- en AVG verzoeken is voor 2021 en 2022 een bedrag beschikbaar gesteld voor incidentele formatie.	120	120	0	0

Verhoging rechtskundig advies 2020 t/m 2022.	Bij de kadernota 2020 is € 65.000 beschikbaar gesteld voor extra rechtskundig advies voor de jaren 2020 t/m 2022.	65	65	0	0
Totaal programma 0		68	470	0	0

Reserves

Algemene reserve (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9000	Algemene reserve	36.541	35.948	36.580	35.962	35.932
De algemene reserve is een buffer om onverwachte tegenvallers en fluctuaties in de exploitatie op te kunnen vangen. Daarnaast is de algemene reserve bedoeld als dekking voor risico's. Het gedeelte van de algemene reserve dat niet nodig is als bufferfunctie of voor het afdekken van risico's is vrij aanwendbaar voor bestuurlijke ambities.						
Toevoeging	In 2021 storten wij de opbrengst van de Precariobelasting op kabels en leidingen voor een bedrag van € 1.248.000. 2021 is tevens het laatste jaar dat de Precariobelasting geheven mag worden.					
Onttrekking	In 2021 onttrekken wij € 550.000 aan de algemene reserve voor de Omgevingswet. Daarnaast worden bedragen onttrokken om de bezuinigingen te behalen t.b.v. doelgroepenvervoer (€ 5.000), versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders (€ 2.000), bezuiniging leerlingenvervoer (€ 5.000) en afstoten grafieken kunstcollectie (€ 3.500). In 2022 onttrekken wij € 550.000 aan de algemene reserve voor de Omgevingswet. Daarnaast worden bedragen onttrokken om de bezuinigingen te behalen t.b.v. versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders (€ 2.000), bezuiniging huurderiving vermindering spreekuren sociaal raadslidenwerk (€ 7.000) en huurderiving Volksuniversiteit (€ 10.000). In 2023 onttrekken wij bedragen om de bezuinigingen te behalen t.b.v. versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders (€ 2.000), bezuiniging huurderiving vermindering spreekuren sociaal raadslidenwerk (€ 7.000) en huurderiving Volksuniversiteit (€ 21.000).					
Totaal algemene reserve		36.541	35.948	36.580	35.962	35.932

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9009	Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten	262	0	0	0	0
Deze reserve is ingesteld om noodzakelijke vernieuwingskosten in het kader van eerder genomen efficiencymaatregelen te kunnen doen. Het gaat om de vorige bezuinigingsronde "Zevenaar van Morgen" In de Nota reserves en voorzieningen 2018 is deze reserve herbestemd voor een viertal projecten uit de Kadernota 2018-2022; ondersteuning Wet normalisering ambtenaren (€ 54.000), doorontwikkeling Planning & control (€ 50.000), Project "basis op orde" (€ 75.000) en ondersteuning invoering veranderen grondslag WOZ (€ 50.000). Na besteding voor deze projecten wordt het restant van de reserve in 2020 toegevoegd aan de algemene reserve.						

Onttrekking In 2020 volgen onttrekkingen voor:
ondersteuning Wet normalisering ambtenaren / WNRA (€ 27.000) en Project "basis op orde" (€ 75.000).
Het restant van € 160.000 valt vrij ten gunste van de algemene reserve.

9024	Automatisering	81	0	0	0	0
------	----------------	----	---	---	---	---

Deze reserve is ingesteld in de voormalige gemeente Rijnwaarden en werd gebruikt ter egalisatie van de kosten voor automatisering. In Zevenaar werd niet met een egalisatiereserve gewerkt.

Onttrekking In 2020 wordt € 25.000 aan de reserve onttrokken voor de inrichting van de digitale belastingbalie. Het restant van € 56.291 valt vrij ten gunste van de algemene reserve.

9047	Onderhoud gebouwen	66	66	66	66	66
------	--------------------	----	----	----	----	----

In 2017 is het restant van de voorziening onderhoud gebouwen Rijnwaarden overgeboekt naar de bestemmingsreserve onderhoud gemeentegebouwen, omdat er voor groot onderhoud gebouwen geen actueel onderhoudsplan meer was.

De reserve is bedoeld voor groot onderhoud van de gebouwen van de voormalige gemeente Rijnwaarden.

Totaal bestemmingsreserves	409	66	66	66	66
-----------------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	505	505	492	480	467
9027	Balansverkortng	197	166	155	120	115
9040	Verbouw nieuwbouw gemeentehuis	1.419	1.339	1.258	1.178	1.097
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		2.122	2.009	1.906	1.777	1.679

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
8002	Pensioenen wethouders	2.488	2.508	2.528	2.548	2.568

Voor de huidige en voormalige wethouders van de (voormalige) gemeente Zevenaar en de voormalige gemeente Rijnwaarden die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is een voorziening gevormd. Eén van de grondslagen die gehanteerd wordt bij de berekening van het benodigd doelvermogen van de pensioenvoorziening is de zogenaamde rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente.

Toevoeging Op begrotingsbasis voegen wij jaarlijks € 100.000 toe aan de voorziening. Afhankelijk van de rekenrente, welke gebaseerd is op de marktrente, kan achteraf bij het opmaken van de jaarrekening blijken dat de toevoeging aan de voorziening hoger (of lager) moet zijn.

Onttrekking Op begrotingsbasis wordt rekening gehouden met een onttrekking van € 80.000 per jaar.

8004	Onderhoud gebouwen	740	717	768	726	892
------	--------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse dotatie conform het meerjarenonderhoudsplan.

Onttrekking Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse onttrekking conform het meerjarenonderhoudsplan.

8013	Wachtgelden wethouders	185	44	44	44	44
------	------------------------	-----	----	----	----	----

Na het aftreden van burgemeester en wethouders hebben bestuurders recht op een wachtgelduitkering. Hiertoe is bij de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd. Om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, wordt jaarlijks bij de 2e Voortgangsrapportage bekeken of een aanvulling nodig is in de voorziening.

Toevoeging Jaarlijks bij de 2e voortgangsrapportage wordt aan de hand van de actuele wachtgeldverplichtingen bekeken welke storting nodig is om per balansdatum aan de verplichtingen te kunnen voldoen.
In 2020 doen wij een storting van € 62.500.

Totaal voorzieningen	3.413	3.269	3.340	3.318	3.504
-----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag			
			2021	2022	2023	2024
Programma o. Bestuur en ondersteuning						
Aanhanger Veenhuis (achter NH)		5	33	0	0	0
Ford Transit Connect		10	0	40	0	0
Hefbrug 24 ton		10	0	135	0	0
Mercedes bus sprinter		10	53	0	0	0
Mercedes Sprinter Pick-up		10	0	61	0	0
Vloeistoftank 32000 liter		5	33	0	0	0
Volkswagen Transporter		10	61	0	0	0
Vrachtwagen DAF CF75		10	0	240	0	0
Vervangen VW Crafter bus		10	0	0	0	61
Vervangen 2x VW Crafter/kipper		10	0	0	0	176
Vervangen service auto VW Caddy		10	0	0	0	35
Vervangen Toyota Auris Milieu		10	0	0	0	25
Servicewagen t.b.v. bordenploeg		10	68	0	0	0
Servicewagen tbv groenploeg RW		10	62	0	0	0
Servicewagen tbv servicemeldingen		10	40	0	0	0

Servicewagen ze ploeg begraven		10	40	0	0	0
Servicewagen groenploeg Babberich		10	68	0	0	0
Vervangen gazonmaaier John Deere 1515		10	0	0	70	0
Vervangen grote zoutsproeier Epoke		10	0	0	0	65
Vervangen grote zoutsproeier Epoke		10	0	0	0	65
Bouw toiletvoorziening Breuly	Ja	40	40	0	0	0
Zoutsilo		15	0	0	37	0
Totaal programma o			498	476	107	427

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Ontwikkelingen

Ondermijning

Ondermijning is een relatief nieuw fenomeen binnen de lokale overheid. Het heeft betrekking op de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld. Het is een maatschappelijk probleem. De aanpak van ondermijning is geen exclusieve taak van de politie en het Openbaar Ministerie. Een effectieve aanpak van ondermijning vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die ze tot haar beschikking heeft. De aanpak van ondermijning moet zich richten op georganiseerde criminaliteit én op het waarborgen van de integriteit in het openbaar bestuur.

Beleidskaders

- [Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022 \(2018\)](#)
- [Jaarplan Integrale Veiligheid 2020 \(2020\)](#)
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	JaarGelderland meting	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	--------------------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)

2018	2,00	1,30	2,30	2,90	2,10	2,00	2,00
------	------	------	------	------	------	------	------

De afgelopen jaren laat het aantal diefstallen een schommelend beeld zien. Mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van de kadernota Integrale veiligheid denken wij dat het aantal de komende jaren licht gaat dalen en is de doelstelling dat deze onder het Gelders gemiddelde blijft.

Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)

2018	4,10	2,90
------	------	------

Het is niet mogelijk om het cijfer voor geweldsmisdrijven zelf te berekenen uit de politiecijfers VNG. De 'codes' waar geweld bij genoemd worden zijn gefragmenteerd. Dit gaat van openlijke geweldpleging tegen personen, diefstal met geweld, winkeldiefstal met geweld, diefstal met geweld voertuig tot zakkenrollerij met geweld, allemaal geregistreerd op een aparte code.

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

2018	5,00	4,10	9,00	7,00	4,60	3,10	3,10
------	------	------	------	------	------	------	------

Het aantal vernielingen en beschadigingen neemt de laatste jaren af. In Gelderland is een duidelijke dalende trend te zien. Onze doelstelling is, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van het integraal veiligheidsplan het aantal vernielingen de komende jaren niet te laten stijgen.

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

2019	102,00	81,00		49,00	75,00	75,00
------	--------	-------	--	-------	-------	-------

De afgelopen jaren laat het aantal Halt-verwijzingen een schommelend beeld zien, tussen 72 (2015), 49 (2017) en 92 (2018). Dit komt ook doordat Halt beter aangesloten is bij de gemeente. De samenwerking is de afgelopen jaren verbeterd. Mogelijk dat het aantal doorverwijzingen daardoor ook is toegenomen in de loop der jaren. In Gelderland ligt het aantal boven de 100. Onze doelstelling is om het aantal Halt-verwijzingen licht te laten dalen de aankomende jaren.

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)

2018	1,70	0,60	0,70	1,00	1,30	1,00	1,00
------	------	------	------	------	------	------	------

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners toont een wisselend beeld, maar schommelt rond de 1. In onze regio scoren met name Duiven en Westervoort minder goed. In Gelderland ligt de score de afgelopen 10 jaar rond de 2,0. Onze gemeente zit hier dus onder. Wij streven, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van de kadernota integrale veiligheid, er naar dat dit cijfer niet stijgt. Enig voorbehoud dient hier we te worden gemaakt. Zodra de Fashion Outlet Zevenaar is geopend zal dit cijfer explosief stijgen is de verwachting van gemeenten en politie.

WAT DOEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen

Wij stimuleren inwonerinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

1.2.1 Bestrijden ondermijning

We nemen preventieve en repressieve maatregelen om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan. Het ondermijningsbeeld voor Zevenaar hebben wij in 2018 opgeleverd. Naar aanleiding van dit beeld stellen we een plan van aanpak op en voeren we de eerste acties uit. Verder verwachten wij een toename van de inzet van burgemeestersbevoegdheden voor het bestrijden van ondermijning.

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente

We zetten in op en ondersteunen initiatieven van inwoners zoals buurtpreventie in de vorm van Buurtpreventie WhatsApp-groepen. We willen in het kader van buurtpreventie de WhatsAppgroepen verder professionaliseren. Hierbij brengen we beheerders uit verschillende groepen met elkaar in contact, waardoor een groter netwerk ontstaat, waarin beheerders van elkaar kunnen leren. De groepen op het Gelders Eiland moeten hiervoor nog een inhaalslag maken. We ondersteunen, bestendigen en faciliteren minimaal 6 nieuwe inwonersinitiatieven op het gebied van sociale veiligheid.

Vanuit de gebiedsteams zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is hierin van cruciaal belang.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.	3.908

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	68	68	68	68	68
1e Voortgangsrapportage 2020					
Wijziging tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	68	68	68	68	68

Mutaties in deze begroting (baten)

Totaal gemuteerde baten	0	0	0	0	0
Totale baten in deze begroting	68	68	68	68	68

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	3.134	3.144	3.134	3.134	3.134
1e Voortgangsrapportage 2020					
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	134	134	134	134
Totale lasten tot de begroting	3.134	3.277	3.267	3.267	3.267

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	90	83	85	84
Bijdrage GR VGGM brandweer	0	54	54	54	54
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	36	29	31	30
Totaal gemuteerde lasten	0	90	83	85	84
Totale lasten tot de begroting	3.134	3.368	3.350	3.352	3.351
Resultaat voor bestemming	-3.066	-3.300	-3.283	-3.285	-3.283

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2020-2023					
1e Voortgangsrapportage 2020					
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024					
Totaal onttrekkingen reserves					

Toevoegingen

Primitieve begroting 2020-2023					
--------------------------------	--	--	--	--	--

1e Voortgangsrapportage 2020

Wijzigingen tot de begroting 2021-2024

Meerjarenbegroting 2021-2024

Totaal toevoegingen reserves					
Saldo reserve mutaties					
Resultaat na bestemming	-3.066	-3.300	-3.283	-3.285	-3.283

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage GR VGGM brandweer

In de begroting 2021-2024 van VGGM is de bijdrage voor het onderdeel Veiligheid - Brandweer vastgesteld op € 2.474.000. De raming is bijgeplust met loon- en prijsindex. De incidentele korting op de inwonerbijdragen zoals deze was opgenomen in de ontwerpbegroting (raadsvergadering 4 maart 2020) is naar aanleiding van het besluit in het AB komen te vervallen.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	22	14	14	14	14	14
1.2 Openbare orde en veiligheid	52	54	54	54	54	54
Totaal Baten	74	68	68	68	68	68
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.457	2.600	2.736	2.728	2.730	2.729
1.2 Openbare orde en veiligheid	595	534	632	622	622	622
Totaal Lasten	3.052	3.134	3.368	3.350	3.352	3.351
Saldo						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.434	-2.586	-2.722	-2.715	-2.717	-2.716
1.2 Openbare orde en veiligheid	-543	-480	-578	-568	-568	-568
Begrotingsresultaat voor bestemming	-2.978	-3.066	-3.300	-3.283	-3.285	-3.283
0.10 Mutaties reserves						
Onttrekkingen	1	0	0	0	0	0
Toevoegingen	0	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	1	0	0	0	0	0

Begrotingsresultaat na bestemming	-2.977	-3.066	-3.300	-3.283	-3.285	-3.283
-----------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Overzicht van Incidentele baten en lasten

In dit programma zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

Meerjareninvesteringsplan

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 \(2013\)](#)
- [Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan](#)
- [Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan - Deel 2](#)
- [Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan - Deel 3](#)
- Tracébesluit A15/A12
- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegenstructuur (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT DOEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort

Bereikbaarheid van onze gemeente en de bedrijventerreinen in Zevenaar is belangrijk. Wij stimuleren de uitgifte van de kavels op 7Poort volop (zie programma 3). Een belangrijke bijdrage hieraan levert het aanleggen van een 2e viaduct.

2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering

In de huidige coalitieperiode (en verder) gaan we bestaande wegen herinrichten en voeren we planstudies uit naar nieuwe wegen. In een aantal gevallen heeft u al een krediet beschikbaar gesteld voor capaciteit, onderzoek en uitvoering.

De investeringen hebben betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken; nagenoeg gereed)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam (gereed)
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER
- Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
- Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet
- Effecten realisatie vliegveld Lelystad voor Zevenaar

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	47	47	47	47	47
1e Voortgangsrapportage 2020	400	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2021-2024	150	150	150	150	150
Totale baten tot de begroting	597	197	197	197	197

Mutaties in deze begroting (baten)

Totaal gemuteerde baten	0	0	0	0	0
Totale baten in deze begroting	597	197	197	197	197

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	4.944	5.076	5.174	5.307	5.307
1e Voortgangsrapportage 2020	401	-134	-145	-146	-146
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	150	555	556	551	551
Totale lasten tot de begroting	5.494	5.498	5.584	5.712	5.712

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	-211	-194	-204	-18
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-211	-194	-204	-18
2. Actualisatie bestaand beleid	0	4	11	11	11
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	0	-28	-28	-28	-28
Fiscale handhaving parkeren	0	32	32	32	32
Investeringen openbare werken	0	0	7	7	7
Totaal gemuteerde lasten	0	-207	-183	-193	-8
Totale lasten tot de begroting	5.494	5.291	5.401	5.519	5.705
Resultaat voor bestemming	-4.897	-5.093	-5.204	-5.322	-5.507

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2020-2023	60	80	80	80	80
1e Voortgangsrapportage 2020	74	-2	-18	-18	-18
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	-10	-23	-23	-23

Totaal onttrekkingen reserves	135	68	39	39	39
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0	0
Saldo reserve mutaties	135	68	39	39	39
Resultaat na bestemming	-4.763	-5.026	-5.165	-5.283	-5.468

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

2. Actualisatie bestaand beleid

Mutaties afvalstoffenheffing 2021

De nieuwe regeling voor de verwerking en vergoeding van Plastic, Metalen en Drinkenkartons (PMD) valt gunstig uit voor de gemeente. De vergoeding daalt weliswaar naar € 245,- per ton, maar daartegenover staat dat de verwerkingskosten vervallen. Netto levert dit circa € 275.000,- op jaarbasis op. Hierbij is aangenomen dat de hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD niet daalt. De verwerkingskosten van GFT en restafval stijgen echter. Dit levert een nadeel op van € 60.450. De papierprijzen staan wereldwijd onder druk. Voor 2021 en verder houden wij rekening met een daling van de opbrengst met € 50.000. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing.

Fiscale handhaving parkeren

Het contract met de huidige uitvoerende partij die de fiscale handhaving uitvoert loopt 31-12-2020 af. Het voornemen is om de fiscale handhaving (2 parkeer Boa's) formatief onder te brengen bij de afdeling VTH (toevoegen aan de 3 Boa's Openbare Ruimte). Dat plan wordt sept-okt 2020 nader uitgewerkt om alle consequenties goed in beeld te hebben. I.v.m. een aantal factoren (sollicitatie procedure, functiebeschrijvingen, beëdiging) is het nog onzeker of dit per 1-1-2021 zal kunnen ingaan, daarom blijft de mogelijkheid bestaan om het contract met de huidige uitvoerende partij met 1 jaar te verlengen. De kosten van de fiscale handhaving zijn vrijwel gelijk in beide opties. Deze bedragen jaarlijks €110.000 voor de inzet van 2 parkeercontroleurs 32 uur per week (inzet voorgaande jaren). In de kaderbrief 2021-2024 was voor 2020 al rekening gehouden met gestegen kosten voor handhaving van € 17.500.

Investerings openbare werken

De aankomende jaren dienen we groot materieel te vervangen wegens technische levensduur. Daarnaast zijn er extra investeringen nodig in 2021 ten behoeve van de bedrijfsvoering, niet zijnde vervanging van huidig materieel. Dit resulteert in hogere afschrijvingslasten vanaf het jaar 2022, oplopend tot € 37.000 per jaar vanaf 2024. Uit een inventarisatie van ons klein materieel is gebleken dat het exploitatiebudget voor vervanging structureel € 20.000 te laag is. Klein materieel (onder € 25.000) wordt niet geïnvesteerd en afgeschreven, maar komt direct ten laste van het exploitatiebudget.

Toelichting mutaties reserves

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	176	597	197	197	197	197
2.2 Parkeren	1	0	0	0	0	0
Totaal Baten	177	597	197	197	197	197
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	4.418	4.444	4.182	4.368	4.466	4.669
2.2 Parkeren	1.316	1.004	1.094	1.018	1.039	1.021
2.5 Openbaar vervoer	14	47	15	15	15	15
Totaal Lasten	5.749	5.494	5.291	5.401	5.519	5.705
Saldo						
2.1 Verkeer en vervoer	-4.243	-3.847	-3.984	-4.171	-4.268	-4.471
2.2 Parkeren	-1.315	-1.004	-1.094	-1.018	-1.039	-1.021
2.5 Openbaar vervoer	-14	-47	-15	-15	-15	-15
Begrotingsresultaat voor bestemming	-5.572	-4.897	-5.093	-5.204	-5.322	-5.507
0.10 Mutaties reserves						
Onttrekkingen	831	135	68	39	39	39
Toevoegingen	176	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	655	135	68	39	39	39
Begrotingsresultaat na bestemming	-4.917	-4.763	-5.026	-5.165	-5.283	-5.468

Overzicht van Incidentele baten en lasten

In dit programma zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)				(Bedragen x € 1.000)		
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9003	Visie en planvorming station Zevenpoort	31	15			

In 2013 en 2014 is in totaal € 70.000 beschikbaar gesteld voor visie en planvorming station Zevenpoort.

Onttrekking De kosten die we in de afgelopen jaren gemaakt hebben voor dit project zijn grotendeels toe te schrijven aan onderzoeken en aan de inzet van vakspecialisten die niet intern in de organisatie aanwezig waren. De onderzoeken hebben zich met name gericht op de haalbaarheid en levensvatbaarheid van het station. We hebben specialisten ingeschakeld voor advies over treindiensten. We gaan in 2021 nog uitgaven doen die verband houden met het afronden van de onderzoeken en het contact hierover met de provincie.

9032	Wegen	1.120	1.479	1.837	2.195	2.554
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

In 2016 is deze reserve in de voormalige gemeente Rijnwaarden gevormd vanuit de voorziening wegen. Deze voorziening wegen moest volgens de BBV-voorschriften worden opgeheven, omdat er geen actueel beheersplan meer aanwezig was. Na vaststelling van een beheersplan wegen van de nieuwe gemeente Zevenaar wordt deze reserve weer overgeboekt naar de voorziening wegen.

Toevoeging Het budget dat voorheen in de voormalige gemeente Rijnwaarden in de voorziening groot onderhoud wegen werd gestort wordt nu jaarlijks aan de reserve toegevoegd.

Totaal bestemmingsreserves	1.151	1.494	1.837	2.195	2.554
-----------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9004	Plankosten en voorbereiding A15/A12	46	13	0	0	0
9012	Snelfietsroute F12	396	356	345	334	323
9021	Onderzoek randweg nabij A15	150	120	117	114	111
9036	Fietspad Geitenwaard	100	97	93	90	87
9037	Herinrichting Tegnagelwaard	55	53	51	50	48
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		747	639	607	587	568

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
8006	Openbare verlichting	209	235	261	137	163

Deze voorziening dient om schommelingen in de kosten van het periodieke onderhoud aan de openbare verlichting op te vangen.

Toevoeging Er wordt rekening gehouden met een jaarlijkse storting op basis van het meerjarenonderhoudsplan.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

8007	Wegen	13	347	115	117	118
------	-------	----	-----	-----	-----	-----

Afdekken van verplichtingen en om schommelingen in het wegenonderhoud op te kunnen vangen. Het groot onderhoud aan de wegen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplanning. Na het vaststellen van de geharmoniseerde meerjarenonderhoudsplanning wordt de reserve wegen van de voormalige gemeente Rijnwaarden naar deze voorziening overgeheveld.

Toevoeging Conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan)

Onttrekking Conform meerjarenonderhoudsplan (wegenbeleidsplan)

8008	Bruggen	12	2	4	7	24
------	---------	----	---	---	---	----

Deze voorziening is bedoeld voor de egalisatie van kosten van groot onderhoud aan bruggen conform het meerjarenonderhoudsplan.

Toevoeging Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks een bedrag van € 17.500 aan deze voorziening.

Onttrekking De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.

Totaal voorzieningen	234	584	381	261	306
-----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag			
			2021	2022	2023	2024
Programma 2. Verkeer en vervoer						
Advies en planvorming A15 en A12		5	280	100	100	0
Advies/planv spoorverdubbeling Zev-Di en verb RB35		5	44	0	0	0
Coördinatie en regie infrastruct. projecten		5	301	117	117	0
Herinr. parkeerplaatsen sportvelden Hengelder		25	100	0	0	0
Herinrichting Babberichseweg		25	25	0	0	0
Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15		5	180	0	0	0
Oversteek Douwes Dekkerstraat		25	170	0	0	0
Planvorming herinrichting Doesburgseweg		5	67	25	0	0
Planvorming herinrichting Edisonstraat		5	66	0	0	0
Planvorming herinrichting Mercurion		5	67	0	0	0
Vervangen brug Eltenseweg	Ja	30	0	650	0	0
Advies en planvorming A15 en A12 (project ViA15)		5	13	0	0	0
Onderzoek PlanMER Witte Kruis	Ja	5	369	0	0	0
Vervangen BOV 2016-2025 masten 2021		40	176	176	176	176

Vervangen BOV 2016-2025 armaturen 2021	20	71	71	71	71
Vervanging masten (voormalig Rijnwaarden) 2021-2024	40	28	28	28	28
Vervanging armaturen (voormalig Rijnwaarden) 2021-2024	20	116	116	116	116
Aanp en uren Arnhemseweg / Hengelder / scopewijz.	30	289	0	0	0
Aanpassing Arnhemseweg / Hengelder / scopewijzigingen	30	206	0	0	0
Totaal programma 2		2.569	1.283	608	391

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen

Herstel na coronacrisis.

De gevolgen van de coronacrisis zijn bij veel ondernemers te merken: moeilijkheden bij productie of dienstverlening en verlies van klanten en omzet. Dit leidt tot het afnemen van de werkgelegenheid en het oplopen van de werkloosheid, meer faillissementen en stoppende bedrijven. Deze economische recessie betekent een verslechtering van de economische structuur. De lokale gevolgen zijn nog niet goed in getallen uit te drukken. Samen met de ondernemers proberen we de gevolgen zoveel mogelijk te beperken. We zetten in op uitvoering van projecten die op korte termijn het meeste effect hebben op werkgelegenheid. Daarnaast blijven we in gesprek met de ondernemers om te bepalen welke strategische keuzes we maken om onze werklocaties en het ondernemersklimaat ook toekomstbestendig te maken.

Economische Agenda Zevenaar.

In 2020 is de Economische Agenda Zevenaar in concept opgesteld. Deze is aanvullend op de Liemers Economische Visie, maar meer gericht op lokale speerpunten en projecten. De koers is samen met ondernemersverenigingen Lindus, MKB Zevenaar, LTO en Ondernemend Zevenaar bepaald. Het definitief uitwerken van een uitvoeringsplan heeft als gevolg van COVID-19 vertraging opgelopen. Hiermee gaan we eind 2020 aan de slag en we verwachten in 2021 met het uitvoeringsplan (inclusief een begroting en financieringsvoorstel) naar de raad te komen.

Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

GS hebben besloten de Ruimtelijke Uitwerking van het RPW gewijzigd vast te stellen. Dit heeft tot gevolg dat de schrapopgave voor de bedrijventerreinen is komen te vervallen. De schrapopgave voor de uitbreidingsruimte van de kantorenbestemming op Mercurion en de uitbreidingsruimte van de bestemming perifere detailhandel (PDV) op Hengelder is niet komen te vervallen. Voor het maken van nadere afspraken hierover gaat de gemeente met de regio en de provincie in overleg.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- [Liemers Economische Visie \(2019\)](#)
- Beleidskader Vrijtijdseconomie (2019)
- Economische Agenda Zevenaar (2020)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
Functiemenging (%)								
	2019	53,60	47,60	48,90	49,80	48,90	47,00	
Aangezien er de komende jaren veel woningen gebouwd worden in de gemeente Zevenaar, en de werkgelegenheid enigszins zal toenemen, verwachten we dat de FMI iets zal toenemen en daarna stabiliseren.								

Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

	2019	144,50	129,70	89,50	104,60	121,80	137,00	147,95
We trekken de gemiddelde stijgende lijn van de afgelopen 11 jaar door.								

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Om vraag en aanbod naar werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en perifere detailhandel) in de regio voor 2021 in balans te brengen, is het RPW opgesteld en door de provincie vastgesteld en juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening. Dit RPW moet nu worden uitgevoerd. Hiervoor is een werkplan, met een werkorganisatie, opgesteld, dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn begroot op € 95.000 op jaarbasis. Dit is geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ en de kosten worden door de regio doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners.

3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie

De ambitie van de Liemers economische visie is het beter benutten van ontwikkelkansen en economische potentie van de Liemers door het regionaal inzetten en leveren van extra inspanningen op de speerpunten logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie (inclusief retail).

De volgende doelstellingen willen we bereiken:

- Groei werkgelegenheid met 5% per jaar;
- Groei werkgelegenheid voor hoogopgeleide arbeidskrachten met 2% per jaar;
- Opstellen regionale ontwikkelagenda die als basis dient voor nieuwe werklocaties;
- Gezamenlijke branding op logistiek en vrijetijdseconomie;
- Kennisdeling, innovatie en samenwerking in de maakindustrie.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein

In de komende tijd wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen. De voorbereiding van het ontwerpproces voor de inrichting het Raadhuisplein is gestart.

3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen

Om de economische waarde van bedrijventerreinen te behouden, knappen we verouderde bedrijventerreinen op. Dit gebeurt op logische momenten. De bedrijventerreinen die we als eerste herstructureren zijn Tatelaar in Zevenaar en Halve Maan in Lobith. We kunnen nog niet aangeven wanneer we hiermee starten, omdat we eerst belangrijke verkeerskundige maatregelen moeten nemen. In de economische visie en het uitvoeringsprogramma die we opstellen is herstructurering van bedrijventerreinen een thema.

3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort

We gaan tot en met 2023 de nog circa 11 hectare beschikbare gronden op BusinessPark 7Poort (inclusief Landeweer) uitgeven. Ook wordt verder gegaan met het bouw- en woonrijp maken van het gebied. Het gaat hier onder meer om de ontsluiting van de kavel van 19 hectare en het gebied rond de noordoostelijk gelegen bedrijven waar nu nog gebouwd wordt. De weg 7Poort dient nog definitief te worden afgewerkt. De aanleg van een 2e viaduct (zie activiteit 2.1.1) maakt ook deel uit van de werkzaamheden. De kosten en opbrengsten zijn verwerkt in de GREX Zevenaar Oost.

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

3.3.2 Stimuleren start-ups

We stimuleren startende bedrijven om de werkgelegenheid in onze gemeente te verhogen. Wat de beste manier is om dit te doen zal blijken uit de nog op te stellen economische visie Zevenaar. In de economische visie Zevenaar gaan we bepalen welk resultaat we nastreven met deze maatregel.

3.3.3 Verminderen regeldruk voor midden- en kleinbedrijf (MKB)

Wij willen overbodige regels voor het MKB verminderen. De inventarisatie van regels waarvan de meerwaarde niet duidelijk is, gebruiken we als startpunt voor het formeren van een 'paarse krokodillenbrigade'. Hierin gaan wij samen met ondernemers op zoek naar mogelijkheden om processen te vereenvoudigen en regeldruk te verminderen.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	16.977	3.166	4.838	4.838	4.838
1e Voortgangsrapportage 2020	50	50	50	50	50
Wijziging tot de begroting 2021-2024	0	-100	-100	-100	-100
Totale baten tot de begroting	17.027	3.116	4.788	4.788	4.788

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	15.392	5.457	804	-4.086
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	0	15.392	5.457	804	-4.086
Totaal gemuteerde baten	0	15.392	5.457	804	-4.086

Totale baten in deze begroting	17.027	18.508	10.244	5.592	702
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	------------

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	17.227	3.467	5.138	5.050	5.050
1e Voortgangsrapportage 2020	116	-36	-36	10	10
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	-44	-44	-44	-44
Totale lasten tot de begroting	17.343	3.388	5.059	5.017	5.017

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	15.482	5.584	933	-3.960
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	109	-53	-93	35
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	0	15.373	5.637	1.026	-3.995
2. Actualisatie bestaand beleid	0	10	10	10	10
Voortzetten Regionaal Programma Werklocaties	0	10	10	10	10
Totaal gemuteerde lasten	0	15.492	5.594	943	-3.950

Totale lasten tot de begroting	17.343	18.880	10.652	5.960	1.067
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	--------------	--------------

Resultaat voor bestemming	-315	-372	-408	-368	-365
----------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2020-2023	6	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	170	10	10	10	10
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0

Meerjarenbegroting 2021-2024	0	-13	-13	-13	-13
Totaal onttrekkingen reserves	176	-3	-3	-3	-3
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0	0
Saldo reserve mutaties	176	-3	-3	-3	-3
Resultaat na bestemming	-139	-375	-411	-371	-368

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Zevenaar Oost Bedrijven per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor het jaar 2021 een positief effect. Voor de jaren daarna zijn deze negatief. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 76.000,-. De lagere doorbelasting van rente vanaf 2022 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door de grondverkoop. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de doorbelasting van rente is structureel en bedraagt € 143.000 positief in 2021 maar wordt daarna negatief van gemiddeld € 40.000,-. Deze lagere doorbelastingen hebben een positief effect op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

2. Actualisatie bestaand beleid

Voortzetten Regionaal Programma Werklocaties

Om overaanbod aan werklocaties in de regio te voorkomen, spraken wij af om de uitgifte van werklocaties op elkaar af te stemmen en te monitoren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). De provincie ondersteunt dit en heeft het RPW in de provinciale verordening juridisch verankerd. Voor de uitvoering van het RPW (inclusief jaarlijkse monitoring) is een jaarlijkse bijdrage verschuldigd.

Toelichting mutaties reserves

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	32.357	16.405	17.986	9.722	5.069	179
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	35	45	45	45	45	45
3.4 Economische promotie	374	578	478	478	478	478
Totaal Baten	32.766	17.027	18.508	10.244	5.592	702
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	329	576	483	519	479	476
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	29.218	16.405	17.986	9.722	5.069	179
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	120	118	137	137	137	137
3.4 Economische promotie	277	244	274	274	274	274
Totaal Lasten	29.945	17.343	18.880	10.652	5.960	1.067
Saldo						
3.1 Economische ontwikkeling	-329	-576	-483	-519	-479	-476
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.138	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-86	-74	-93	-93	-93	-93
3.4 Economische promotie	97	334	203	203	203	204
Begrotingsresultaat voor bestemming	2.821	-315	-372	-408	-368	-365
0.10 Mutaties reserves						
Onttrekkingen	28	176	-3	-3	-3	-3
Toevoegingen	0	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	28	176	-3	-3	-3	-3
Begrotingsresultaat na bestemming	2.848	-139	-375	-411	-371	-368

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Programma 3. Economie					
Lasten					
Liemerse economische visie.	Voor het uitvoeren van de Liemers economische visie zijn incidentele middelen voor 2020 t/m 2022 beschikbaar gesteld.	45	45	0	0
Totaal programma 3		-45	-45	0	0

Reserves

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9005	Centrummanagement	105	0	0	0	0
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	483	467	450	433
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		605	483	467	450	433

Meerjareninvesteringsplan

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen

In 2021 continueren we de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2020-2036. We continueren de voorbereidingen voor het actualiseren van de gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs (2021/2022).

In 2021 gaan we uitvoering geven aan het Beleidsplan Onderwijskansen 2020-2023. In dit beleidsplan staat het beleid ter voorkoming of verminderen van onderwijsachterstanden bij (jonge) inwoners uit een sociaal-economisch zwakkere positie. Samen met externe partijen hebben we een uitvoeringsagenda opgesteld. De initiatieven uit de uitvoeringsagenda dragen bij aan de doelstellingen uit het beleidsplan. De doelstellingen gaan over voor- en vroegschoolse educatie, doorgaande leerlijn, tegengaan voortijdig schoolverlaten, afstemming passend onderwijs-jeugdzorg en verminderen laaggeletterdheid bij volwassenen.

Op 3 juli 2020 heeft de VNG de handtekening onder de bestuurlijke afspraken met het ministerie OCW over de aanpak laaggeletterdheid ingetrokken. Het is op moment van schrijven nog niet duidelijk welke (financiële) gevolgen dit zal hebben voor ons aanbod op het gebied van volwasseneneducatie.

Beleidskaders

- Beleidsnotitie Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen Zevenaar 2018 e.v.
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 Zevenaar
- Nota Vastgoedbeleid gemeente Zevenaar (2016)
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar).
- Beleidsnotitie Onderwijs en Jeugd Zevenaar (2015-2019)
- Regionaal Educatie Plan Midden-Gelre 2020
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs (2019)
- Beleidsplan Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2020
- Verordening leerlingenvervoer (2018)

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	----------------	------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2018	2,50	0,90	0,81
------	------	------	------

Deze cijfers en toelichting zijn overgenomen uit de Jaarstukken 2019. Er zijn nog geen actuele cijfers bekend.

Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige jongeren tussen de 5 en 16 jaar of jongeren van 16 of 17 jaar, die vallen onder de kwalificatieplicht, niet zijn ingeschreven op school en ook niet zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht. De periode aanduiding 2017, staat voor het schooljaar 2017-2018. Het aantal leerplichtigen met absoluut verzuim, op basis van de waarden www.waarstaatjegemeente.nl ligt in Zevenaar (0,9) lager dan het provinciale (1,9) en het landelijke niveau (0,9%).

Het RBL heeft goed zicht op de jongeren zonder schoolinschrijving. Het jaarverslag 2018-2019 van het Regionaal Bureau Leerplichtzaken meldt dat het absolute verzuim 3 is. In schooljaar 2017-2018 waren er 6 absoluut verzuimers.

Het genereren van verzuimcijfers is altijd een momentopname. Voortijdig Schoolverlaten (VSV) is vrijwel nooit het gevolg van één enkele gebeurtenis of situatie. Het integrale beleid (samen met de samenwerkingspartners) streeft naar een haalbaar doel van de reductie van het percentage VSV: het landelijk gemiddelde.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2018	22,00	23,00	22,92	20,00
------	-------	-------	-------	-------

Deze cijfers en toelichting zijn overgenomen uit de Jaarstukken 2019. Er zijn nog geen actuele cijfers over schooljaar 2018-2019 bekend.

We spreken van ongeoorloofd verzuim als leerplichtige leerlingen meer dan 16 uur gedurende 4 opeenvolgende lesweken verzuimen. Landelijk is in schooljaar 2017-2018, het relatief verzuim 23%. In Zevenaar is het relatief verzuim in schooljaar 2017-2018 met 8% gedaald naar 23%. (Provinciaal gemiddelde in schooljaar 2017-2018 is 22%).

Doordat de verzuimmeldingen beter worden geregistreerd door de onderwijsorganisaties krijgen we een steeds beter beeld bij het relatief verzuim van leerlingen.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)

2018	1,80	1,50	3,50	3,00	1,50
------	------	------	------	------	------

Deze cijfers en toelichting zijn overgenomen uit de Jaarstukken 2019. Er zijn nog geen actuele cijfers over schooljaar 2018-2019 bekend.

De bovenstaande waarden hebben betrekking op (de voorlopige cijfers) het schooljaar 2017-2018 bron: www.waarstaatjegemeente.nl. Het landelijke gemiddelde voor het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv) per onderwijssoort is voor het schooljaar 2017-2018 door het ministerie definitief vastgesteld op 1,9%. De gemeente Zevenaar (1,64%) maakt deel uit van de RMC-regio Arnhem-Nijmegen. De RMC-regio laat in schooljaar 2017-2018 nog een lichte

stijging zien van het aantal VSV-ers.

Bron: RMC Factsheet Convenantjaar 2018-2019 Nieuwe voortijdige schoolverlaters (uitgave maart 2020)

Het voorlopige percentage vsv'ers 2018-2019 ligt in de RMC-regio met 2,01% gelijk met het landelijk gemiddelde. Het zwaartepunt van de vsv-aantallen ligt bij het mbo. Naar verhouding verlaten vooral de deelnemers op niveau 1 en 2, voortijdig de opleiding. Het percentage deelnemers dat uitvalt bij niveau 1 is in onze regio structureel hoger dan landelijk (ca 33% ten opzichte van het landelijke percentage 23) De afgelopen vier jaar is het aandeel vsv voor Zevenaarse deelnemers in het vo en mbo opgelopen van 1,5% naar 1,86%. In tegenstelling tot de RMC-regio stijgt het Zevenaarse aantal vsv'ers ook in het voortgezet onderwijs licht met 0,10%.

Schooljaren	%16-17	%17-18	%18-19
Landelijk gemiddelde totaal	1,80	1,90	2,01
Zevenaar	1,55	1,64	1,86
RMC	1,81	2,17	2,01
Landelijk gemiddelde VO	0,46	0,50	0,49
Zevenaar VO	0,34(=8)	0,43(=10)	0,53(=12)
RMC VO	0,40	0,53	0,49
Landelijk gemiddelde MBO	4,71	5,04	5,35
Zevenaar MBO	4,31(=45)	4,27(=45)	4,64(=50)
RMC MBO	5,62	6,58	5,99
Aantal VSV-ers	53	55	62

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

4.1 Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het opgestelde IHP. We reserveren middelen voor de onderwijshuisvesting. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland bepalen wij samen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om in 2020/2021 aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand

Wij rollen de komende jaren het rijksbeleid 'Tel mee met Taal' lokaal verder uit om taalachterstand van jongeren af aan te bestrijden en leesbevorderingsactiviteiten te stimuleren. Daarnaast gaan we succesvolle pilots binnen de specifieke regeling Volwasseneneducatie borgen binnen het structurele aanbod van het Taalhuis. Het Taalhuis helpt mensen die moeite hebben met taal en digitaal (lezen, schrijven, rekenen, computervaardigheden) om beter te leren lezen en schrijven.

4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat

Wij streven naar een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Zevenaar. Omdat een veilige omgeving voorwaarde is voor leren en ontwikkelen, werken wij met de netwerkpartners aan een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en ander (crimineel) gedrag.

Scholen staan midden in de samenleving. Met de integrale beleidsafstemming tussen de programma's Onderwijs, Veiligheid en Sociaal Domein versterken we, door de netwerksamenwerking, een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor het voortgezet onderwijs in Zevenaar. Lokale (en regionale) organisaties bundelen hun krachten om de samenwerkingsagenda: veilige en zorgzame schoolomgeving vorm te geven. De inzet voor een (sociaal) veilige schoolomgeving betreft een co-financiering. Binnen programma 6 Sociaal Domein – Jeugdgezondheidszorg is een bestaand (integraal) gemeentelijk budget hiervoor geïdentificeerd.

4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden

We streven ernaar dat meer inwoners in de gemeente Zevenaar de reken- en taalbasisvaardigheden beheersen zodat zij mee kunnen doen in onze samenleving. Het draagt bij aan inclusie, aan een betere gezondheid, een betere financiële positie en meer kansen op de arbeidsmarkt. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van hun kinderen. Naast de doorontwikkeling van de netwerksamenwerking binnen het Taalhuis blijft het gemeentelijk (preventieve) beleid t.b.v. lees- en taalstimulering, een aanjager voor het bewustwordingsproces dat Lezen Loont!

4.2 Kinderopvang

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang

Wij zetten in op een kwalitatieve voorschoolse voorziening voor alle jonge kinderen. Dit geldt voor het aanbod voor peuters van ouders die recht hebben op Kinderopvangtoeslag en ouders die gebruik maken van een gesubsidieerde peuterplek. De uitvoering van de wettelijke taken gericht op Toezicht (Inspectie en Handhaving) registreren wij in het Landelijk Register Kinderopvang, waardoor we de uitvoering ook kunnen toetsen volgens de wettelijke kaders.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu

De NME geeft mede invulling aan thema's voeding, beweging en gezondheid. Binnen de NME worden inwoners, waaronder kinderen, voorzien van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van natuur en milieu. Gecombineerd met een goed ontwikkeld waardebesef wordt er een basis gelegd om bewuste keuzen te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.	895

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	802	802	758	758	758
1e Voortgangsrapportage 2020	153	153	153	153	153
Wijziging tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	955	955	911	911	911

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	-1	-1	-1	-1
Autonome mutaties onderwijshuisvesting	0	-1	-1	-1	-1
Totaal gemuteerde baten	0	-1	-1	-1	-1

Totale baten in deze begroting	955	954	910	910	910
---------------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	5.536	5.721	5.441	5.475	5.475
1e Voortgangsrapportage 2020	39	152	148	152	152
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	-43	14	14	14	14
Totale lasten tot de begroting	5.532	5.887	5.603	5.640	5.640

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	-557	-395	-208	-295
Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland	0	-13	-13	-13	-13
Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	0	-125	-125	-125	-125
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-444	-283	-95	-182
Autonome mutaties onderwijshuisvesting	0	25	25	25	25
Totaal gemuteerde lasten	0	-557	-395	-208	-295

Totale lasten tot de begroting	5.532	5.330	5.207	5.433	5.346
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Resultaat voor bestemming	-4.577	-4.376	-4.297	-4.523	-4.436
----------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2020-2023	86	81	76	76	76
1e Voortgangsrapportage 2020	-8	-8	-8	-8	-8

Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	24	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	102	73	68	68	68
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0	0
Saldo reserve mutaties	102	73	68	68	68
Resultaat na bestemming	-4.476	-4.303	-4.229	-4.454	-4.368

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland

De bijdragen, voor de diverse modules, aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor deelnemende gemeenten is aangepast aan de raming zoals opgenomen in de concept begroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling.

Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

In november 2019 is de begroting 2020, inclusief meerjarenverwachting voor 2021 e.v., vastgesteld van de GRHVOL. In afwachting van de (concept) meerjarenbegroting 2021 van de GRHVOL stemmen we de ramingen in onze begroting 2021-2024 hier op af.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Autonome mutaties onderwijshuisvesting

In december 2019 is bij het beschikbaar stellen van het krediet voor de huisvesting van de Sterrenschool eveneens besloten om een jaarlijks structureel budget van € 20.000 voor gymvervoer beschikbaar te stellen. Daarnaast is rekening gehouden met de hogere lasten voor huisvesting in verband met de extra verhoging van de onroerendezaakbelastingen.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
4.2 Onderwijshuisvesting	0	1	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	810	954	954	910	910	910
Totaal Baten	810	955	954	910	910	910

Lasten

4.1	Openbaar basisonderwijs	9	9	11	11	11	11
4.2	Onderwijshuisvesting	2.738	2.866	2.791	2.921	3.165	3.079
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.249	2.657	2.528	2.276	2.257	2.256

Totaal Lasten		4.995	5.532	5.330	5.207	5.433	5.346
----------------------	--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Saldo

4.1	Openbaar basisonderwijs	-9	-9	-11	-11	-11	-11
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.738	-2.866	-2.791	-2.921	-3.165	-3.079
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.439	-1.703	-1.574	-1.366	-1.347	-1.346

Begrotingsresultaat voor bestemming		-4.186	-4.577	-4.376	-4.297	-4.523	-4.436
--	--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	68	102	73	68	68	68
	Toevoegingen	0	0	0	0	0	0

Totaal Mutaties reserves		68	102	73	68	68	68
---------------------------------	--	-----------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Begrotingsresultaat na bestemming		-4.117	-4.476	-4.303	-4.229	-4.454	-4.368
--	--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Overzicht van Incidentele baten en lasten

In dit programma zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

Reserves**Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)** (Bedragen x € 1.000)

Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9008	Verhuizing peuterspeelzaalwerk	24				

In 2017 is een claim op de Algemene reserve voor de verhuizing van het peuterspeelzaalwerk omgezet in een aparte reserve.

Onttrekking De nieuwe IKC locatie aan de Platanenlaan is in 2020 opgeleverd. De bestemmingsreserve voor de verhuizing is in 2020 aangewend.

Totaal bestemmingsreserves		24	0	0	0	0
-----------------------------------	--	-----------	----------	----------	----------	----------

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari) (Bedragen x € 1.000)

Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9028	Onderwijshuisvesting	309	299	290	280	270
9029	Basisschool 't Scathe	2.128	2.069	2.011	1.952	1.893
9034	De Cirkel/De Duim	603	579	551	524	496
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		3.040	2.948	2.852	2.756	2.660

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag			
			2021	2022	2023	2024
Programma 4. Onderwijs						
Nieuwbouw basisschool Tamboerijn / Wissel	Ja	40	0	6.240	0	0
Bouwkundige aanpassingen Jonkerschool	Ja	40	25	0	0	0
Uitbr. Liemers College HeerenMäten en Landeweer	Ja	40	0	577	0	0
Carrousel/Maatjes verbouw/aanpassing	Ja	40	940	0	0	0
Totaal programma 4			965	6.817	0	0

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooien of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen

Het sportbeleid loopt tot en met 2020 en is aan herijking toe.

Het is tijd om de stand van zaken op te nemen en de koers voor de nabije toekomst te bepalen. Een nieuwe sportnota moet een kader zijn waarbinnen afwegingen en keuzes op transparante wijze kunnen worden gemaakt. Lokaal sportbeleid is primair gericht op een breed sportaanbod dat voor iedereen toegankelijk is, en waar inwoners plezier aan beleven. Sport en bewegen bevordert een gezonde en actieve levensstijl. Daarnaast zorgt sport voor sociale samenhang en leefbaarheid in wijk en dorp en bevordert het de deelname van mensen aan de samenleving. Het voorkomt dat mensen in een isolement geraken. Door zo bij te dragen aan het welbevinden van inwoners voorkomt of beperkt sport en bewegen een beroep op zorg en ondersteuning.

Media.

De lokale omroep RTV Favoriet onderzoekt nauwere samenwerking met de omroepen van Arnhem, Rheden en Lingewaard. Zij hebben hiertoe een intentieovereenkomst getekend.

Cultuur - Kunstwerk!

Samen met Kunstwerk! herijken we voor 2021 en verder de prestatieafspraken, zodat deze beter aansluiten op onze doelstellingen in het sociaal domein.

Archeologisch beleid.

Het archeologisch beleid is meer dan 10 jaar oud. Wij actualiseren nu de archeologische kaarten, waarbij we ook archeologie uit de Tweede Wereldoorlog toevoegen. In 2021 leggen wij op basis van de geactualiseerde kaarten het nieuwe archeologische beleid ter vaststelling aan u voor.

Kerkenvisie.

In 2021 zal een groot deel van de katholieke kerken onttrokken worden aan de eredienst, waardoor deze leeg komen te staan. Dit monumentaal erfgoed moet andere bestemmingen krijgen. Ook bij ander kerkgenootschappen speelt leegloop en functie verandering. Wij hebben samen met de colleges van Duiven en Doesburg bij het Rijk de 'decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies' aangevraagd en ontvangen. Het doel is een proces in te richten om samen met betrokken partijen, zoals eigenaren, burgers en erfgoedorganisaties, te komen tot een toekomst perspectief voor alle kerkgebouwen in de regio. We gaan een procesmanager inhuren om het proces te begeleiden.

Aanpassing groen ivm verzakkingen

In maart 2020 is het rapport "Verkenkend onderzoek naar de schade aan woningen ten gevolge van de zetting van de kleibodem en de rol van het gemeentelijke groen hierbij" opgesteld door Wageningen Environmental Research en Deltares. Hoewel er niet direct een causaal verband is aangetoond tussen de bomen en verzakkingen van woning, wordt wel aanbevolen het groenbeleid aan te passen. Wij gaan hiervoor verder onderzoek doen en komen bij u terug met de bevindingen en een plan van aanpak.

Beleidskaders

- [Beleidsnota Sport 2013-2020](#)
- [Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 \(2017\)](#)
- [Notitie kunstbezit](#)
- [Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden \(2014\)](#)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- [Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied \(2014\)](#)
- [Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 \(2017\)](#)
- [Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. \(2018\)](#)
- [Beleidsplan IBOR \(integraal beheer openbare ruimte\) Zevenaar \(2018\)](#)
- [Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 \(2016\)](#)
- [Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 \(2016\)](#)
- [Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030](#)
- Cultuurhistorische waardenkaart 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019)

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	----------------	------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Niet sporters (%)

2016	46,80	50,40	50,40	48,50
------	-------	-------	-------	-------

Deze beleidsindicator geeft het percentage niet-werkelijke sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder aan. Het gaat hierbij om inwoners van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doen. Wij scoren op deze indicator iets slechter dan de provinciale score.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

5.1 Sport

5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen

Verenigingen zijn belangrijk voor de sociale contacten en leefbaarheid binnen een stad, wijk, dorp of gemeenschap. We zien echter dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan. We sporten steeds meer, maar minder in verenigingsverband. Initiatieven van sportverenigingen om samen te gaan dienen nadrukkelijk vanuit de verenigingen zelf te komen. We ondersteunen en begeleiden hierin om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen laten voeren. We stellen vrijwilligers bij verenigingen in staat om met vernieuwing aan de slag te gaan.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed

We ontwikkelen beleid om de verduurzaming van monumenten te bevorderen.

Het archeologisch beleid is inmiddels ruim 10 jaar oud. We gaan dit herzien. Hierbij brengen we WOII archeologie in kaart. De archeologische kaarten van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar stemmen we op elkaar af. De archeologische restanten van de Romeinse Limes worden mogelijk Unesco Werelderfgoed. We gaan het in ieder geval beschermen door het aan te wijzen als monument. De Limes wordt meegenomen in het VTE-beleid.

Nieuw erfgoedbeleid wordt ontwikkeld in het kader van de harmonisatie.

In het kader van harmonisatie brengen we het niveau van bescherming van monumentale objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden op het niveau van de oude gemeente Zevenaar, door inventariseren, onderzoeken en mogelijk aanwijzen als gemeentelijk monument.

Steeds meer monumentale kerken komen leeg te staan. Samen met de kerken en samenleving ontwikkelen we beleid om te kijken hoe we de kerken toekomstbestendig maken.

5.4 Vrijtijdseconomie

5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie

Door in te zetten op vrijetijdseconomie wilt u een bijdrage leveren aan de volgende ambities:

- een aantrekkelijker woon- en vestigingslocatie;
- meer werkgelegenheid.

Om deze ambities te bereiken, heeft u de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijd;
2. een toename van bestedingen door toeristen en recreanten;
3. meer tevreden toeristisch-recreatieve ondernemers over het ondernemersklimaat;
4. toename van het aantal dagtoeristen;
5. groei van het aantal overnachtingen.

Dit gaan wij realiseren door werkzaamheden uit te voeren binnen de volgende taakvelden:

- a. toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering);
- b. ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie;
- c. samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap;
- d. marketing, informeren & inspireren;
- e. doeltreffend beleid.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Ataro B.V.	Ataro heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.	1.574
Leisurelands (R.G.V. Holding B.V.)	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in	0

Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	1.508	941	923	923	923
1e Voortgangsrapportage 2020	493	30	30	30	30
Wijziging tot de begroting 2021-2024	-189	-189	-189	-189	-189
Totale baten tot de begroting	1.811	781	764	764	764

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	13	13	13	13
Actualiseren diverse budgetten sport	0	13	13	13	13
Totaal gemuteerde baten	0	13	13	13	13

Totale baten in deze begroting	1.811	795	777	777	777
---------------------------------------	--------------	------------	------------	------------	------------

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	8.558	8.006	7.923	7.776	7.776
1e Voortgangsrapportage 2020	649	66	49	81	81
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	-106	215	215	215	215
Totale lasten tot de begroting	9.101	8.287	8.188	8.072	8.072

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	-51	-48	-66	-97
Bijdrage aan het Streekarchief (SALD)	0	8	8	-21	-21
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-43	-41	-29	-68
Actualiseren diverse budgetten sport	0	-15	-15	-15	-7
2. Actualisatie bestaand beleid	0	18	31	31	38
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties	0	18	18	18	18
Investerings openbare werken	0	0	13	13	20
3. Nieuw beleid	0	10	10	10	10
Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly	0	10	10	10	10
Totaal gemuteerde lasten	0	-23	-7	-25	-49

Totale lasten tot de begroting	9.101	8.264	8.181	8.048	8.023
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Resultaat voor bestemming	-7.290	-7.470	-7.404	-7.270	-7.246
----------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2020-2023	121	118	115	89	89
1e Voortgangsrapportage 2020	24	-6	-6	19	19
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	-4	-4	-4	-4
Totaal onttrekkingen reserves	144	108	105	105	105

Toevoegingen

Primitieve begroting 2020-2023	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0	0

Saldo reserve mutaties	144	108	105	105	105
-------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------

Resultaat na bestemming	-7.146	-7.362	-7.299	-7.166	-7.142
--------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting financiële ontwikkelingen**1. Autonome ontwikkelingen***Bijdrage aan het Streekarchief (SALD)*

Naast de reguliere loon- en prijsindex is rekening gehouden met uitbreiding van de archief assistent voor 0,39 fte (14 uren per week). De nieuwe reguliere bijdrage voor Zevenaar in 2021 is € 134.000. In 2021 en 2022 is rekening gehouden met een incidentele verhoging van € 29.000 voor de ontwikkeling naar een digitaal E-depot.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Actualiseren diverse budgetten sport

De aanpassingen hebben betrekking indexeringen en actualiseren van diverse budgetten. Daarbij is rekening gehouden met de kosten voor het, eens in de 4 jaar, uit te voeren sportdeelname onderzoek en voor de verenigingsmonitor in 2024.

2. Actualisatie bestaand beleid*Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties*

In de beheer- en exploitatieovereenkomst tussen gemeente en Ataro B.V. is opgenomen dat het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) iedere 5 jaar door Ataro B.V. geactualiseerd moet worden. Ataro B.V. heeft een nieuw MJOP ingediend waar ze vanaf 2021 mee zullen werken. De jaarlijkse kosten van het nieuwe MJOP, om de sportaccommodaties van voldoende kwaliteit te laten zijn, bedragen € 108.000. Ten opzichte van het vorige MJOP is een extra structureel bedrag nodig van € 18.000.

Investerings openbare werken

De aankomende jaren dienen we groot materieel te vervangen wegens technische levensduur. Daarnaast zijn er extra investeringen nodig in 2021 ten behoeve van de bedrijfsvoering, niet zijnde vervanging van huidig materieel. Dit resulteert in hogere afschrijvingslasten vanaf het jaar 2022, oplopend tot € 37.000 per jaar vanaf 2024. Uit een inventarisatie van ons klein materieel is gebleken dat het exploitatiebudget voor vervanging

structureel € 20.000 te laag is. Klein materieel (onder € 25.000) wordt niet geïnvesteerd en afgeschreven, maar komt direct ten laste van het exploitatiebudget.

3. Nieuw beleid

Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly

In 2019 heeft de raad een motie aangenomen voor een onderzoek naar de mogelijkheden van een toiletvoorziening bij waterplas de Breuly. Vanuit de gebruikers van het zwemwater is daar duidelijk behoefte aan. Voor het realiseren van een toiletvoorziening is een investering nodig van € 40.000,-. De vrienden van de Breuly hebben aangekondigd de exploitatie (onderhoud, schoonmaken en openen en sluiten van de voorziening) niet voor hun rekening te willen nemen. Daarom is er een structurele post opgenomen van €10.000,- per jaar voor het onderhoud van het gebouw.

Toelichting mutaties reserves

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
5.2 Sportaccommodaties	623	561	575	575	575	575
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	161	168	168	150	150	150
5.4 Musea	36	549	16	16	16	16
5.5 Cultureel erfgoed	25	15	15	15	15	15
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	75	517	21	21	21	21
Totaal Baten	921	1.811	795	777	777	777
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	503	584	598	598	580	588
5.2 Sportaccommodaties	2.419	2.542	2.287	2.251	2.241	2.228
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.174	1.189	1.184	1.135	1.061	1.050
5.4 Musea	240	479	271	271	242	242
5.5 Cultureel erfgoed	116	102	109	108	109	108
5.6 Media	596	579	591	591	591	591
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.249	3.625	3.225	3.227	3.224	3.216
Totaal Lasten	8.297	9.101	8.264	8.181	8.048	8.023
Saldo						
5.1 Sportbeleid en activering	-503	-584	-598	-598	-580	-588
5.2 Sportaccommodaties	-1.795	-1.980	-1.712	-1.676	-1.666	-1.653

5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.013	-1.021	-1.016	-985	-911	-900
5.4	Musea	-204	70	-255	-255	-226	-226
5.5	Cultureel erfgoed	-91	-87	-93	-93	-93	-93
5.6	Media	-596	-579	-591	-591	-591	-591
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.174	-3.108	-3.204	-3.206	-3.203	-3.195
Begrotingsresultaat voor bestemming		-7.376	-7.290	-7.470	-7.404	-7.270	-7.246
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	1.453	144	108	105	105	105
	Toevoegingen	1.440	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		14	144	108	105	105	105
Begrotingsresultaat na bestemming		-7.362	-7.146	-7.362	-7.299	-7.166	-7.142

Overzicht van Incidentele baten en lasten

In dit programma zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

Reserves

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9035	Sportvelden RKPSC	94	81	73	64	56
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	85	79	74	68	62
9039	Brede Blik Giesbeek	1.440	1.368	1.296	1.224	1.153
Totaal bestemmingsreserves afschrijvingslasten		1.619	1.529	1.443	1.357	1.271

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
8012	Aanspraken overstromingen Riverparc	122	124	127	129	131

Deze voorziening dient om de aanspraken op schades van derden die het gevolg zijn van eventuele overstromingen in Riverparc te financieren. Als de Stichting Woonbelangen Riverparc (SWR) de hoogte van de oever aanpast aan de norm of als de oever door andere omstandigheden voldoet aan de norm, wordt de bijdrage inclusief de opgebouwde rente terugbetaald aan de SWR.

Totaal voorzieningen	122	124	127	129	131
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Meerjareninvesteringsplan

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de belevingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.

Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.

De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen (alleen) wat nodig is; eer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en voorop lopen waar nodig

Wat willen we?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen

Nieuwe Wet Inburgering

Op 1 juli 2021 wordt de nieuwe Wet Inburgering ingevoerd. Met de invoering van deze wet wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de regie op de inburgering.

Doel van de wet is dat statushouders snel betaald werk krijgen of een opleiding volgen, gecombineerd met het wegwijzen in de Nederlandse samenleving en het leren van de taal.

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de begeleiding van statushouders en gezinsmigranten, de uitvoering van een brede intake, het vaststellen van een Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie, het financieel ontzorgen en het inkopen en aanbieden van leerroutes. In de voorbereiding trekken wij samen op met regiogemeenten, RSD de Liemers, Vluchtelingenwerk en andere maatschappelijke organisaties.

Wijziging Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening

De Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS) wordt per 1 januari 2021 aangepast. Vroegsignalering van schulden is dan een wettelijke taak van gemeenten. Wij hebben met de pilot Schuldenvrij ervaring opgedaan met het vroegtijdig benaderen van inwoners met beginnende financiële problemen. De aangepaste WGS gaat een stap verder en stelt het verplicht voor gemeenten om gegevens over betalingsachterstanden uit te wisselen met zorgverzekeraars, energie- en waterleveranciers en woningcorporaties. En om hierop actie te ondernemen door contact op te nemen met de betreffende inwoners. Hierdoor wordt het eenvoudiger om beginnende schulden te signaleren en kan de gemeente ondersteuning aanbieden voordat mensen zelf hulp zoeken.

Nieuwe opdracht RSD

Begin 2021 wordt de raad een Evaluatie aangeboden over de wijze waarop de RSD invulling heeft gegeven aan de in juni 2018 door de raad gegeven Nieuwe opdracht RSD. Bij deze Evaluatie wordt tevens bekeken welke opdracht de komende periode aan de RSD wordt gegeven.

Beleidskaders

- [Visie 'Frisse wind in de wijk' \(2013\)](#)
- [Visie op een krachtige en samenhangende aanpak op het sociale domein in de regio Arnhem \(2013\)](#)
- [Visiedocument 'Verbinding Jeugd en Passend Onderwijs in de Liemers' \(2015\)](#)
- Convenant Schoolveiligheid (Financiële en inhoudelijke onderlegger: Samenwerkingsagenda Veilig en Zorgzaam Schoolklimaat)
- [Beleidsplan onderwijs en jeugd 2015-2019](#)
- [Visie Vrijwillige inzet en Mantelzorg 2016-2020 Zevenaar \(2016\)](#)
- Radar-rapport behorende bij raadsvoorstel 'Toekomst uitvoering participatiewet' (vastgesteld: raad Rijnwaarden 27-6-2017 en raad Zevenaar 6-7-2017)
- Agenda werk en economie (april 2018)
- Businesscase RSD (mei 2018)
- [Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning \(Wmo\) en Participatiewet 2020-2023 \(2020\)](#)
- [Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019 \(2015\)](#)
- [Beleidsnota Armoede en Schuldhulpverlening \(2019\)](#)

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	----------------	------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

2018	5,00	5,00	5,00
------	------	------	------

Op basis van het beleidsplan vergelijken we dit kengetal niet met Gelderland, maar met Nederland. Vergeleken met dit landelijk gemiddelde (van 7%) ligt gemeente Zevenaar hier onder. Echter, ons beleid is en blijft scherp gericht op het voorkomen van achterstanden bij kinderen.

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)

2019	61,00	82,00
------	-------	-------

De cijfers van deze indicator zijn ten opzichte van de jaarrekening 2019 nog niet geactualiseerd op [waarschijn.nl](http://www.waarschijn.nl). Daarom ziet u dezelfde getallen en leest u grotendeels dezelfde toelichting op deze getallen als in de jaarrekening 2019.

Zevenaar heeft in vergelijking met Gelderland meer inwoners met maatwerkarrangementen vanuit de Wmo. Dit heeft verschillende oorzaken:

1. Zevenaar kent ten opzichte van Gelderland een meer vergrijsde populatie. Vergrijzing blijkt een voorspeller voor Wmo gebruik. Het aantal mensen in Zevenaar dat hulp vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, is daardoor hoger.
2. In de gemeente Zevenaar zijn veel soorten van zorg en ondersteuning vanuit de Wmo als maatwerk georganiseerd. Er zijn (grote) gemeenten in Gelderland die vormen van zorg en ondersteuning als algemene voorziening hebben georganiseerd die in Zevenaar als maatwerk worden ingezet. Hulp bij het Huishouden is hier een voorbeeld van. Diverse (grote) gemeenten hebben dit als algemene voorziening georganiseerd. Aangezien er binnen de Wmo veel gebruik wordt gemaakt van Hulp bij het Huishouden heeft dit een verlagend effect op het Gelders gemiddelde. In Zevenaar hebben we Hulp bij het Huishouden georganiseerd als maatwerkvoorziening. Deze keuze verklaart voor een deel dat Zevenaar meer cliënten met een maatwerkarrangement Wmo kent.

De hoogte van het aantal maatwerkarrangementen per 1000 inwoners bepaalt niet alleen de kosten die gemaakt worden voor de Wmo. Tijdens de presentatie op 11 december 2019 lieten wij u zien dat de gemiddelde kosten Wmo per inwoner in Zevenaar op €219 liggen. Daarmee

lagen de kosten in 2018 in lijn met het Gelders gemiddelde (€217). Wij willen de kosten voor de Wmo op het Gelders gemiddelde houden. Daarom hebben we in het beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet 2020-2023 de volgende doelstelling opgenomen: "Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland".

Daarnaast zien we dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo ten opzichte van 2018 is gestegen. Naast de vergrijzing in Zevenaar is de invoering van het abonnementstarief en de daaruit voortvloeiende aanzuigende werking een belangrijke verklaring.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2018	1,00	0,00	0,80
------	------	------	------

In 2018 zijn er 20 jongeren voor de rechter verschenen (in procenten was dit zo laag, dat er naar 0 is afgerond). Een jongere kan dan jeugdreclassering opgelegd krijgen. Hierbij zien we een verband met de 15 trajecten die in de eerste helft van 2019 zijn gestart. Zie de vorige indicator die gaat over jeugdreclassering. Ons beleid richt zich zoals al benoemd op het inzetten van jeugdhulp en een regionale en lokale aanpak Samen Veilig. Maar ook organiseert de gemeente preventievere activiteiten. Enkele voorbeelden zijn: inzet van HALT voorlichtingslessen op de scholen, de aanpak voortijdig schoolverlaten, de aanpak op aansluiting onderwijs en de arbeidsmarkt.

Er is data beschikbaar over deze indicator, maar de bron van de informatie is niet de gemeente zelf. Dat is wel zo bij de andere indicatoren. Ook hier is geen specifieke analyse uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2019	1,10	1,20	1,00	1,00	1,00
------	------	------	------	------	------

Het gemeentelijk beleid richt zich op het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen, maar ziet er ook op toe, dat als deze maatregel wel wordt opgelegd door de rechter, dat deze kwalitatief goed wordt uitgevoerd.

Door de preventieve inzet van de projecten Voorzorg en Stevig Ouderschap vanuit de jeugdgezondheidszorg, maar ook door de inzet van opvoedondersteuning vanuit de regionale inkoop worden ouders daar waar nodig ontlast en ondersteund.

De gemeente probeert de inzet van de maatregel zoveel mogelijk te voorkomen door samen te werken binnen de regionale Beschermingstafel.

Wanneer er toch een maatregel nodig is, is er jeugdbescherming beschikbaar. Dit kopen we in via de regionale inkoop. De samenwerking tussen de Gecertificeerde Instellingen (uitvoerder van de maatregelen), de gemeente en de andere veiligheidspartners wordt geïntensiveerd. Hiermee krijgen we meer zicht en vat op de inzet van jeugdbescherming.

Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdbescherming, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdbescherming uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2019	10,60	13,10	10,10	12,80	12,40
------	-------	-------	-------	-------	-------

Zowel de stijging in volume als de toename van complexiteit per casus is een landelijke trend. Hiervoor gaven wij u al eerder de volgende oorzaken aan:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling.
- In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij

- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Er zijn een aantal variabelen (wetenschappelijk aangetoond dat deze bijdragen aan instroom jeugdhulp) te noemen waardoor Zevenaar hoger scoort op gebruik jeugdhulp dan het Gelders gemiddelde:

- Zevenaar heeft meer kinderen met een handicap
- Zevenaar heeft meer kinderen met een lager opleidingsniveau
- Zevenaar heeft meer kinderen met een laag geboorte gewicht
- Zevenaar heeft meer volwassenen die gebruik maken van basis GGZ en/ of POH GGZ.
- Zevenaar heeft meer één-ouder- gezinnen.

Ook hier richt het gevoerde beleid zich op het voorkomen van de inzet van jeugdhulp en een zo kort en licht als mogelijke inzet ervan.

Door het bevorderen van samenwerking tussen de voorliggende voorzieningen zoals scholen, kinderdagverblijven en jeugdgezondheidszorg en gezamenlijk in te zetten op preventie en het bieden van passende hulp aan kinderen en hun gezinnen. Ook wordt de relatie met de huisartsen, als wettelijk verwijzer van jeugdhulp, steeds beter. Door de inzet van de POH bij huisartsen is instroom in jeugdhulp deels voorkomen. Door de regionale contractering van jeugdhulp wordt er gestuurd op kwalitatief goede inzet van jeugdhulp. We stuurden middels trimestergesprekken op de inzet van zorg bij de aanbieders. De komende jaren zullen de resultaten zichtbaar worden van de acties uit de Implementatieagenda Sociaal Domein.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2019	0,30	0,40	0,00	0,30	0,30
------	------	------	------	------	------

Wanneer jongeren voor de rechter moeten verschijnen, kunnen ze jeugdreclassering opgelegd krijgen. Het doel van jeugdreclassering is om in samenwerking met ouder(s) of netwerk, het gedrag van de jongere te veranderen en recidive te voorkomen. In de eerste helft van 2019 waren er dat voor Zevenaar 15.

Het beleid richt zich op voorkomen van de inzet van een jeugdreclasseringsmaatregel, door ouders en jongeren daar waar nodig te ondersteunen en te ontlasten. Er wordt opvoedingsondersteuning ingekocht voor de ouders/ en verzorgers, maar ook ondersteuning voor de jongeren zelf. Daarnaast is de regioaanpak Samen Veilig 2019- 2022 opgesteld en is in 2020 de lokale aanpak hiervan gereed. Hierin is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling beschreven.

Het beleid richt zich ook op het zo goed mogelijk ondersteunen van de jongere en zijn netwerk tijdens de jeugdreclasseringsmaatregel. Door kwalitatieve goede inkoop van jeugdreclassering (onderdeel van de regionaal ingekochte jeugdhulp) en door het ondersteunen via jeugdhulp wanneer nodig. Er is daarnaast een nauwe samenwerking met de veiligheidspartners in het lokale veiligheidsoverleg.

Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdreclassering, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdreclassering uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	JaarGelderland meting	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	--------------------------	----------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

2018	2,00	3,00		1,00	1,00		
------	------	------	--	------	------	--	--

Het percentage werkloze jongeren ligt in gemeente Zevenaar boven het Gelders gemiddelde (2%) en het landelijk gemiddelde (2%). De verschillen zijn klein, een beleidsmatige verklaring voor deze (kleine) verschillen hebben we niet.

Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2019	786,50	671,40		661,00	691,00		
------	--------	--------	--	--------	--------	--	--

Het aantal beschikbare banen per 1000 inwoners verschilt, in vergelijking met onze gemeente ligt het Gelders percentage hoger. Ook het landelijk percentage (792,1) ligt hoger. Dit zijn de meest recente beschikbare gegevens uit de database waarstaatjegemeente.nl ten tijde van aanlevering. Gemeten in 2019, dus voor de uitbraak van Corona. De arbeidsmarkt kan per regio in Nederland sterk verschillen: zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht. Deze regionale verschillen, verklaren ook het verschil in deze cijfers.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

2018	223,60	202,00			204,20		
------	--------	--------	--	--	--------	--	--

Het aantal lopende re-integratievoorzieningen verschilt in enige mate met provincie Gelderland. En in duidelijke mate vergeleken met Nederland (305,2 in 2018). Het verschil zou verklaard kunnen worden door beleidsverschillen: wij werken veel met loonkostensubsidies. Dat kan gevolgen hebben voor de telling lopende re-integratievoorzieningen en dit zou het verschil kunnen verklaren.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

2019	68,70	65,50	65,70	65,20	63,30		
------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--

Het cijfer netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsgeschikte bevolking ook daadwerkelijk een betaalde baan heeft. Werklozen worden hierin dus niet meegeteld. Het cijfer van de gemeente Zevenaar ligt in de buurt van de provincie Gelderland, de verschillen zijn klein. Vergeleken met landelijk (2019: 68,8%) zijn eveneens de verschillen klein. Derhalve is een passende beleidsmatige verklaring van de (kleine) verschillen lastig te geven.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

2019	319,50	292,00			334,60		
------	--------	--------	--	--	--------	--	--

Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners ligt lager in gemeente Zevenaar in vergelijking met het Gelders aantal. Vergeleken met Nederland (373,9) is het vergelijk met Zevenaar (nog) gunstiger. Ons beleid is er op gericht om -als het even kan-, te voorkomen dat mensen een beroep moeten doen op bijstand.

WAT DOEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving

Wij dagen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld uit om zelf met goede ideeën te komen en te participeren bij beleidsvorming. Wij organiseren hiervoor rondetafelgesprekken. Wij gaan het zelf organiserend vermogen en de denkracht in de stad, wijken en dorpen optimaliseren. Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn: bewoners als eerste aan zet, gelijkwaardige partners, alleen op

verzoek, 'ja en' cultuur, benut wat er is, olievlek en gewoon doen. Deze uitgangspunten passen we toe in Het Krachtlokaal: hét Zevenaarse platform voor inwonerinitiatieven. Het burgerbudget maakt het mogelijk om samen met de inwoners projecten op te pakken en te realiseren. Deze activiteit is verbonden met activiteiten in het kader van burgerparticipatie en leefbaarheid in programma o.

6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)

Voor het realiseren van de structuurversterking in het Sociaal Domein is een goede samenwerking met maatschappelijke partners relevant. Caleidoz is als lokale welzijnsorganisatie een belangrijke partner. Met Caleidoz komen we tot een opzet voor de toekomst van het welzijnswerk in onze gemeente.

6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg

Het voeren van eigen regie door inwoners staat of valt met de toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg. Wij stellen daarom alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden. Of iemand nu het adres van de lokale voetbalclub zoekt of acuut intensieve zorg nodig heeft, de weg naar het antwoord moet snel gevonden worden, zonder omwegen of onnodig oponthoud. Dit vraagt om een slimme inrichting van het hele veld en om adequate informatie hierover voor iedereen die dit aangaat.

6.1.4 Vergroten grip op kosten

Meer grip op financiën is essentieel om goed in te (kunnen) spelen op (toenemende) ondersteunings- en zorgvragen. Tegelijkertijd is er de wens om in de aanpak meer flexibiliteit in te bouwen om bijvoorbeeld (tijdelijke) initiatieven te honoreren en om budget te reserveren voor de inzet van subsidies en innovatie. Ook is het wenselijk om de verschuiving te realiseren van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, waarbij we meer preventief en domein overstijgend te werk gaan: jeugd, maatschappelijke ontwikkeling, participatie en onderwijs.

6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen

Om de ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen, bij te sturen en te delen is het belangrijk instrumentarium te ontwikkelen om te monitoren. Het gaat hierbij onder andere om verhalen van inwoners, cliëntervaringen en kwantitatieve informatie. Dit betreft het datagestuurde werken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo

Jeugdhulp en WMO zorg- en ondersteuningstrajecten (maatwerkvoorzieningen) zijn via de modulaire gemeenschappelijke regeling, module inkoop (MGR) en inkoop op bovenregionale- en landelijk schaal ingekocht. We zoeken hierbij continu naar mogelijkheden om de kosten te beheersen. Ook voor de komende periode is dit gezien de grote omvang in relatie tot de gemeentebegroting een belangrijk speerpunt. Hierbij beoordelen we ook in hoeverre lokale inkoop en contractering beter passend is bij de zorgvraag binnen de eigen gemeente.

6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers

Wij zetten in op waardering en ondersteuning van mantelzorgers door het aanbieden van voorzieningen die de zorg van mantelzorgers moeten verlichten. Voor 2021 gaan we hiertoe activiteiten doorontwikkelen met betrokken organisaties. Het project met het expertisecentrum Mantelzorg stopt aan het einde van 2020. We zetten nu in om meer maatwerk te leveren aan de inwoners en te voldoen aan de bezuinigingsopdracht die de raad in 2019 heeft gegeven.

6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers

Wij ondersteunen vrijwilligers. Wij doen dit door maatregelen ter ondersteuning aan te bieden, in het bijzonder voor de vrijwilligersorganisaties die actief zijn en activiteiten organiseren die bijdragen aan de

uitvoering van Wmo-taken. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheid de inzet van de lokale vrijwilligers te erkennen en een blijk van waardering te geven. Dit doen wij o.a. door een vrijwilligersonderscheiding toe te kennen.

6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 is een totaalpakket aan activiteiten en resultaten noodzakelijk. Deze activiteiten en resultaten voor Jeugd en Wmo zijn ondergebracht in een uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda bevat resultaten (getoetst aan de leidende principes en randvoorwaarden uit de beleidsvisie) die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan. De uitvoeringsagenda is een dynamisch geheel van resultaten en activiteiten. Hierbij is ook aandacht voor preventieve activiteiten. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn de onderstaande resultaten voor 2021 in beeld. Gedurende het begrotingsjaar rapporteren we over de realisatie, voortgang en samenstelling van de uitvoeringsagenda.

Jeugd en Wmo:

- Doorontwikkeling toezicht en handhaving zorg Jeugd en Wmo
- Actualisatie beleid Sociaal Medische Indicatie
- Doorlopende voorlichting over beschikbaarheid clientondersteuning
- Voorkomen eenzaamheid
- Inzetten op E-health bij zorgaanbod

Wmo:

- Er is een cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020 uitgevoerd
- Implementatie decentralisatie beschermd wonen
- Lokale aanbestedingen Wmo (huishoudelijke ondersteuning zonder regie en hulpmiddelen)
- Activiteiten gericht op ouderenbeleid (focus op voorkomen eenzaamheid, zelfredzaamheid 75+ en ouderenmishandeling)
- Inrichting samenwerkingsketen Dementie
- Borgen van bemoeizorgtrajecten (ggz)

Jeugd:

- Er is een cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020 uitgevoerd
- Implementatie van activiteiten Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming
- Uitvoeren regionaal Transformatieplan Jeugd (o.a. thema's complexe scheidingen, versterken lokale toegang en jeugdhulp met verblijf)

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.3 Inburgeringsbeleid

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met inwoners en maatschappelijke organisaties in onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebelief)

Voor inwoners geeft werk de grootste kans om (langdurige) armoede te doorbreken. Werk zorgt niet alleen voor meer inkomen maar draagt bij aan het eigen maatschappelijk welbevinden. Het accepteren van een baan vergroot de kans om door te groeien en in de toekomst meer te gaan verdienen.

De RSD voert de opdracht uit om mensen in een uitkering te begeleiden naar werk. Het gaat hier om een brede doelgroep bijstandsgerechtigden met een korte of lange afstand tot de arbeidsmarkt, statushouders en mensen met een arbeidsbeperking.

Kengetal(len) bij deze activiteit

Wij willen meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk krijgen.

Vanaf 1 januari 2020 is het aantal inwoners met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar betaald werk met 10% gestegen ten opzichte van het jaar ervoor.

De RSD de Liemers blijft zich onverminderd inzetten om mensen met een bijstandsuitkering te begeleiden naar betaald werk. Het effect van de Coronacrisis hierop in 2021 is nog ongewis.

6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede

Een deel van de inwoners die leeft in armoede wordt nog niet bereikt. Niet iedereen is op de hoogte van het bestaan van minimaregelingen. Wij geven meer bekendheid aan de minimaregelingen. Dit zodat huishoudens die meer gebruik maken van minimaregelingen (lokaal en landelijk) per maand meer geld overhouden om vrij te besteden. Naast de verbetering van het bereik kijken wij ook naar een efficiëntere regeling voor het meedoen in de samenleving op het gebied van sport, vorming en cultuur. Specifiek voor chronisch zieken en gehandicapten verhogen wij de inkomensgrens voor de regelingen voor deze doelgroep, waaronder de collectieve ziektekostenverzekering. Dit doen wij omdat chronische zieken en gehandicapten vaak verborgen kosten hebben die verband houden met hun situatie. Met oudere inwoners gaan wij meer in gesprek, om in kaart te brengen of er behoefte is aan (extra) ondersteuning. Bijvoorbeeld op het gebied van financiën.

Kengetal(len) bij deze activiteit

Wij willen minder armoede en minder sociale uitsluiting.

Op 1 januari 2022 maakt 10% van onze inwoners die in aanmerking komen voor de inkomensondersteunende maatregelen hiervan meer gebruik dan over 2018.

De minimaregelingen zijn door media aandacht en intensievere samenwerking tussen maatschappelijke organisaties op het gebied van armoede en schulden meer bekend geworden bij inwoners. Hierdoor hopen wij dat ook in 2021 het gebruik van minimaregelingen verder stijgt.

Wij willen minder armoede en minder sociale uitsluiting.

Op 1 januari 2022 is het aantal chronische zieken en gehandicapten die gebruik maakt van de lokale 'bijdrage en compensatie regeling chronisch zieken' en van de collectieve zorgverzekering gestegen met 30% ten opzichte van 2018.

De ophoging van de inkomensgrens voor de collectieve zorgverzekering voor het pakket voor chronisch zieken draagt naar verwachting ook in 2021 bij aan een toename van het aantal deelnemers aan de gemeentelijke collectieve zorgverzekering voor minima.

Wij willen minder armoede en minder sociale uitsluiting.

Vanaf 1 januari 2022 hebben we van 30% van onze inwoners boven de 75 jaar in kaart welke behoefte zij hebben aan (extra) ondersteuning.

Het preventieve bezoek aan ouderen door een vrijwilliger van een maatschappelijke organisatie wordt in 2021 vorm gegeven.

6.3.8 Sneller signaleren van schulden

We gaan inwoners met (beginnende) schulden vroegtijdig en actief benaderen om samen met hen te kijken wat nodig is. Dit om te voorkomen dat schulden van inwoners verder oplopen.

Kengetal(len) bij deze activiteit

Wij willen schulden sneller signaleren.

Op 1 januari 2022 hebben we van de 3.800 huishoudens met een grote kans op problematische schulden 10% nieuwe huishoudens in beeld.

Door de pilot Schuldenvrij en door de wettelijke taak die gemeenten vanaf 2021 krijgen in de vroegsignalering van schulden, komen er meer huishoudens in beeld.

6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden

Het is niet voor iedereen eenvoudig om uit te komen met het inkomen. Als je financiële vaardigheden mist, is de kans op financiële problemen groter. Wij werken daarom aan verbetering van financiële vaardigheden van inwoners. Daarnaast bereiden wij ons voor op het adviesrecht dat gemeenten krijgen bij de besluitvorming van de rechter voor het toekennen van een bewindvoerder. Waar mogelijk kan een minder zwaar alternatief dan bewindvoering, zoals budgetbeheer, de inwoner verder helpen.

Kengetal(len) bij deze activiteit

Inwoners met schulden zijn beter zelfredzaam.

Op 1 januari 2022 is het aantal inwoners dat ten opzichte van 31 december 2019 onder bewindvoering staat met 10% gedaald.

Het komende adviesrecht voor gemeenten bij een aanvraag voor schuldenbewind bij de rechtbank zorgt ervoor dat gemeenten een middel in handen krijgen meer regie te voeren op de instroom van schuldenbewind. Daarnaast gebruiken wij de ervaringen uit de pilot Bewindvoering/Budgetbeheer uit 2020 om een minder zwaar alternatief te bieden voor bewindvoering in de vorm van budgetbeheer.

Inwoners met schulden zijn beter zelfredzaam.

Op 1 januari 2022 geven de inwoners die in de begeleiding voor schuldhulpverlening zitten een rapportcijfer 7 voor de financiële zelfredzaamheid waarover zij beschikken.

In 2021 voeren wij een meting uit.

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we voor de toegang per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland.
- In het cliëntervaringsonderzoek over 2021 scoort minimaal 88%, van de ouders van en jongeren met een individuele voorziening voor jeugdhulp op de vraag: "Bent u goed geholpen bij vragen en problemen?" minimaal een voldoende.
- Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland

- In 2023 zijn de bezuinigingsmaatregelen van in totaal twee miljoen euro binnen het sociaal domein gehaald zoals deze in de begroting 2020-2023 zijn vastgesteld.
- In de jaren 2020 t/m 2023 woont minimaal 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we, per duizend jeugdigen, niet meer uit aan maatwerkdienstverlening 18- (taakveld 6.72) en geëscaleerde zorg (taakveld 6.82) dan gemiddeld in Gelderland.
- Vanaf 2023 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.
- Vanaf 2023 is het aantal jongeren met een gedwongen maatregel niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.
- Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af.
- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 77% van de ouders en jeugdigen met een individuele voorziening op de vraag "Door de hulp gaat het beter met de jongere op school, werk of dagbesteding" dat het beter gaat met de jongere.
- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 60%, van de inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening op de vraag "mensen uit mijn omgeving om hulp vragen is voor mij ... (0 = Heel erg moeilijk, 10 = Heel erg makkelijk)" minimaal een 7.
- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 geeft minimaal 75% van het aantal Wmo cliënten met één of meerdere van de volgende maatwerkvoorzieningen; begeleiding, dagbesteding, vervoer, rolstoel aan dat hij/zij beter kan meedoen aan de samenleving.

6.3 (Arbeids)Participatie

Doelstelling

- Het aantal cliënten dat vanuit de toegang instroomt in Zevenaar Schuldenvrij neemt vanaf 2020 jaarlijks toe met 5%.
- Het aantal Zevenaarse inwoners dat in trede 1/2a bij RSD "de Liemers" zit en bekend is en een plan heeft bij de toegang van de gemeente Zevenaar neemt jaarlijks toe met 3%" ten opzichte van 2019.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)	De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar-vervoer-netwerk.	1.957
MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten. De doelstelling van de MGR verschilt per module. Zo willen gemeenten samenwerken binnen de inkoop van het sociaal domein: • Samen sterker staan in de transformatie van het sociaal domein; • Samenwerking moet leiden tot verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht. Samenwerking bij Onderwijszaken is gericht op: • Op eenduidige wijze uitvoeren van de Leerplichtwet; • Uitvoering geven aan de regionale RMC-taak (regionale meld- en coördinatiefunctie) op het gebied van voortijdig schoolverlaten; Vanuit de module Onderwijszaken wordt samengewerkt met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, sociale wijkteams, jeugdzorg en het Openbaar Ministerie met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te optimaliseren. Samenwerking bij het WSP heeft als doel: • Het vanuit één servicepunt samen met UWV benaderen van werkgevers en het matchen zodat er werkplekken ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, levert voor inwoners van gemeenten nieuwe kansen op om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.	477

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	11.271	11.163	11.163	11.163	11.163
1e Voortgangsrapportage 2020	297	0	84	0	0
Wijziging tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	11.568	11.163	11.247	11.163	11.163

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	1.594	694	-6	-406
Actualiseren Budgetten	0	1.585	685	-15	-415
Inkomensvoorziening (BUIG)					
Actualisering huuropbrengsten locaties kinderopvang	0	9	9	9	9
Totaal gemuteerde baten	0	1.594	694	-6	-406

Totale baten in deze begroting	11.568	12.757	11.941	11.157	10.757
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	55.883	54.821	54.107	53.481	53.481
1e Voortgangsrapportage 2020	1.454	-597	-701	-647	-647
Wijzigingen tot de begroting 2021- 2024	-14	1.478	1.478	1.478	1.478
Totale lasten tot de begroting	57.323	55.702	54.883	54.312	54.312

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	3.653	2.777	2.237	2.014
Gevolgen nieuwe tarieven Wmo	0	420	420	420	420
Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland	0	25	25	25	25
Bijdrage aan de GR SDL / RSD	0	-85	-7	-7	-7
Actualiseren diverse budgetten minimabeleid	0	205	105	105	105
Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)	0	2.189	1.289	539	139
Bijdrage aan de BVO DRAN	0	129	229	346	432
Stijging tarieven 2021 Wmo en Jeugd	0	668	668	668	668
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021- 2024	0	-2	-136	26	75
Invoering nieuwe Wet Inburgering	0	58	128	141	141
Aanpassingen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	0	72	72	0	0
Actualiseren budget Participatiewet	0	-27	-16	-26	16

2. Actualisatie bestaand beleid	0	-200	-200	-200	-200
Invoering nieuw lokaal maatwerkproduct	0	-200	-200	-200	-200
Totaal gemuteerde lasten	0	3.453	2.577	2.037	1.814
Totale lasten tot de begroting	57.323	59.155	57.460	56.349	56.126
Resultaat voor bestemming	-45.755	-46.398	-45.519	-45.192	-45.369
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2020-2023	184	31	26	26	26
1e Voortgangsrapportage 2020	63	-3	-3	-3	-3
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	3	3	3	3
Totaal onttrekkingen reserves	247	31	26	26	26
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	150	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	150	0	0	0	0
Saldo reserve mutaties	97	31	26	26	26
Resultaat na bestemming	-45.658	-46.367	-45.492	-45.166	-45.343

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Gevolgen nieuwe tarieven Wmo

De Wmo zorgproducten zijn opnieuw aanbesteed. De nieuwe tarieven gaan in per 1-7-2020. De nieuwe tarieven zorgen voor een verhoging van de totale Wmo-kosten met afgerond € 420.000. Met name de kosten voor Hulp bij het Huishouden stijgen door de nieuwe tarieven met afgerond € 586.000. Bij de Wmo-begeleiding zijn enkele tarieven verlaagd, waardoor hier de kosten worden verlaagd met ongeveer € 166.000. Per saldo een structureel effect van € 420.000.

Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland

De bijdragen, voor de diverse modules, aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor deelnemende gemeenten is aangepast aan de raming zoals opgenomen in de concept begroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling.

Bijdrage aan de GR SDL / RSD

Op basis van de begroting 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers v.w.b. de exploitatielasten van de Regionale Sociale Dienst (RSD) wordt de verdeling over de diverse budgetten binnen het sociaal domein geactualiseerd

Actualiseren diverse budgetten minimabeleid

Op grond van de werkelijke lasten 2019 (jaarrekening) en de ontwikkelingen in het eerste kwartaal 2020 actualiseren we de diverse budgetten voor het minimabeleid. De trend van toename van bekendheid en gebruik van minimaregelingen zet zich door en daarmee ook de kosten.

Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)

Rekening houdend met de werkelijke inkomsten en uitgaven over 2019 voor de BUIG (gebundeld budget inkomensdeel) en op grond van de voorlopige bijdrage voor 2020 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de prognose van de Regionale Sociale Dienst (RSD) van de te verwachten autonome ontwikkeling van de uitkeringslasten voor 2020 actualiseren wij zowel de inkomsten als de uitgaven. Per saldo bedraagt het nadeel in 2021 € 604.000.

Bijdrage aan de BVO DRAN

De komende jaren groeit het tekort op het doelgroepenvervoer als het huidige beleid niet wordt aangepast. In de kaderbrief 2021-2024 is daarbij uitgegaan van de vervoersontwikkelingen uit de begroting van de BVO DRAN. In de businesscase zijn op basis van demografische ontwikkelingen de verwachte vervoersontwikkelingen specifiek voor de gemeente Zevenaar berekend. Deze ontwikkelingen laten een gunstiger beeld zien. Het vervoer vanuit de Wmo en dagbesteding stijgt naar verwachting met 6%. Het vervoer vanuit de Jeugdwet en Leerlingenvervoer zal naar verwachting hetzelfde blijven en stijgt dus 0%. Het tekort in 2021 komt nu uit op € 129.000 (was € 290.000) en loopt nu op tot € 432.000 in 2024 (was € 1.073.000). De beleidsmaatregelen die in de businesscase genoemd worden kunnen zorgen voor een verdere daling van het bovengenoemde tekort. Op dit moment worden de maatregelen doorgerekend om te onderzoeken of deze ook echt de beoogde kostenbeheersing bewerkstelligen.

Stijging tarieven 2021 Wmo en Jeugd

Vanaf 1 januari 2021 zullen de tarieven binnen de zorg stijgen. Gemiddeld verwachten wij een stijging van 3%. Deze autonome stijging zorgt voor een totale bijstelling van afgerond € 668.000. Een deel van het accres en de extra gelden voogdij en medicijngebruik in de algemene uitkering zijn mede bedoeld voor compensatie van deze kostenstijgingen.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Invoering nieuwe Wet Inburgering

Via de algemene uitkering ontvangen we voor de invoering, per 1 juli 2021, van de nieuwe Wet Inburgering bijdragen in de invoerings-/uitvoeringskosten. In deze meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met de in de meicirculaire 2020 opgenomen (te verwachten) structurele uitvoeringskosten.

Actualisering huuropbrengsten locaties kinderopvang

De aanpassingen betreffen de reguliere indexering, nieuwe en aanpassingen in bestaande huurovereenkomsten.

Aanpassingen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS) wordt per 1 januari 2021 aangepast en vroegsignalering van schulden is dan een wettelijke taak van gemeenten. Wij hebben met de pilot 'Schuldenvrij' ervaring opgedaan met het vroegtijdig benaderen van inwoners met beginnende financiële problemen. De aangepaste WGS gaat echter een stap verder en stelt het verplicht voor gemeenten om gegevens over betalingsachterstanden uit te wisselen met zorgverzekeraars, energie- en waterleveranciers, woningcorporaties en om als gemeente hierop actie te ondernemen door contact op te nemen met de betreffende inwoners. Het rijk stelt hier vooralsnog geen extra middelen voor beschikbaar aan gemeenten. De inschatting is dat wij hier extra uitvoeringscapaciteit voor nodig hebben, aangezien het een uitbreiding van taken betreft. Om die reden vragen wij incidenteel extra middelen voor de komende twee jaar (2021 en 2022). Gedurende deze twee jaar kunnen wij ervaring opdoen met de uitvoering van deze aangepaste Wet en brengen we in beeld wat de structurele effecten hiervan zijn.

Actualiseren budget Participatiewet

De raming van de budgetten die de gemeenten ontvangen via de algemene uitkering voor de uitvoering van de Participatiewet zijn aangepast aan de bedragen uit de meicirculaire 2020.

2. Actualisatie bestaand beleid

Invoering nieuw lokaal maatwerkproduct

Er is een nieuw lokaal maatwerkproduct ingekocht met betrekking tot de Hulp bij het Huishouden. De inzet van dit product heeft geen negatieve invloed op de ondersteuning aan onze inwoners. Wel kan door de inzet van dit nieuwe product een bezuiniging worden gerealiseerd van € 200.000.

Toelichting mutaties reserves

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	121	98	106	190	106	106
6.2 Wijkteams	36	36	2	2	2	2
6.3 Inkomensregelingen	11.073	11.100	12.314	11.414	10.714	10.314
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	470	335	335	335	335	335
Totaal Baten	11.700	11.568	12.757	11.941	11.157	10.757
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.371	7.309	7.361	7.281	7.410	7.536
6.2 Wijkteams	2.826	2.439	2.966	2.964	2.962	2.962
6.3 Inkomensregelingen	16.664	16.129	17.902	17.019	16.088	15.688
6.4 Begeleide participatie	5.489	5.361	5.247	4.991	4.752	4.752
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.209	1.218	1.274	1.333	1.403	1.454
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	9.185	9.281	8.849	8.536	8.521	8.521
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	12.751	13.940	13.872	13.651	13.529	13.529
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	181	180	183	183	183	183
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1.306	1.466	1.501	1.501	1.501	1.501
Totaal Lasten	56.982	57.323	59.155	57.460	56.349	56.126
Saldo						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-7.251	-7.212	-7.255	-7.091	-7.304	-7.430
6.2 Wijkteams	-2.791	-2.403	-2.964	-2.962	-2.960	-2.960
6.3 Inkomensregelingen	-5.591	-5.029	-5.588	-5.606	-5.374	-5.374
6.4 Begeleide participatie	-5.489	-5.361	-5.247	-4.991	-4.752	-4.752
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-739	-883	-939	-998	-1.068	-1.119

6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-9.185	-9.281	-8.849	-8.536	-8.521	-8.521
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-12.751	-13.940	-13.872	-13.651	-13.529	-13.529
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-181	-180	-183	-183	-183	-183
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.306	-1.466	-1.501	-1.501	-1.501	-1.501
Begrotingsresultaat voor bestemming		-45.282	-45.755	-46.398	-45.519	-45.192	-45.369

0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	89	247	31	26	26	26
	Toevoegingen	0	150	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves		89	97	31	26	26	26

Begrotingsresultaat na bestemming		-45.194	-45.658	-46.367	-45.492	-45.166	-45.343
--	--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Programma 6.Sociaal domein					
Lasten					
Aanpassing Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS).	Om de aanpassingen van de WGS uit te kunnen voeren zijn middelen beschikbaar gesteld voor 2021 en 2022.	72	72	0	0
Totaal programma 6		-72	-72	0	0

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)					(Bedragen x € 1.000)	
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9046	Statushouders	101	101	101	101	101
In 2016 en 2017 zijn van het Rijk middelen ontvangen voor opvang en huisvesting van statushouders in de voormalige gemeente Rijnwaarden. De kosten volgen deels in de jaren erna. In 2019 en 2020 zijn extra (incidentele) gelden ontvangen ter voorbereiding op de nieuwe 'Wet inburgering' en voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtigen. Deze middelen worden ingezet voor dekking van de kosten i.v.m. voorbereiding en begeleiding in de jaren 2020 en verder in afwachting van de nieuwe wet met bijbehorende regelgeving/financiering.						
Totaal bestemmingsreserves		101	101	101	101	101

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag			
			2021	2022	2023	2024
Programma 6.Sociaal domein						
WMO hulpmiddelen		5	525	525	525	525
Totaal programma			525	525	525	525

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO₂ reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?

Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

Ontwikkelingen

Nationaal Klimaatakkoord.

In het Nationaal Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk €150 miljoen ter beschikking stelt aan de gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. De nadruk bij deze middelen ligt op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energiestrategieën en op de ondersteuning van de warmtetransitie. Dit betekent voor Zevenaar dat we voor de warmtevisie en wijkaanpak respectievelijk € 202.101 en € 9.997 en voor het energieloket € 34.485 hebben ontvangen (totaal €246.583). In de decembercirculaire 2019 van het Ministerie van BZK zijn deze decentralisatie-uitkeringen benoemd en heeft de gemeente Zevenaar deze ontvangen als onderdeel van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Duurzaamheid en energietransitie.

De energie- en warmtetransitie zal over meer jaren spelen en iedere inwoner zal er mee te maken krijgen. Naast een technische uitdaging zijn 'het willen' (bewustwording en gedrag) en 'het kunnen' (betaalbaarheid en toegankelijkheid) belangrijke factoren.

In dit kader worden diverse activiteiten en trajecten vanuit de gemeente (als regisseur) geïnitieerd en uitgevoerd.

Beleidskaders

- [Routekaart ...op weg naar een energieneutraal Zevenaar 2016-2020](#)
- Regio visie publieke gezondheid Gelderland-Midden 2017-2020
- [Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar](#)
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- [Watertakenplan De Liemers 2017-2021](#)
- [Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder \(2018\)](#)

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

In 2025 is minimaal 49% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit (bijna) 100%. In 2025 is de eigen organisatie energie- en CO₂-neutraal.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	JaarGelderland meting	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
Hernieuwbare elektriciteit (%)	2018	9,50	3,80	0,10	1,60		

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	JaarGelderland meting	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)	2018	123,00	136,00	148,00	135,00	95,00	86,00

Begin 2019 is het inzamelsysteem voor restafval en Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) gewijzigd. Dit heeft geleid tot veel minder restafval per inwoner. Een daling van 136 kg naar 101 kg.

Begin 2020 heeft er weer een wijziging plaatsgevonden. De effecten hiervan zijn door de Coronacrisis moeilijk te meten. Zoals in het hele land is ook in Zevenaar in de eerste helft van 2020 door de Coronacrisis de hoeveelheid afval fors gestegen. Van de vijf grootste stromen huishoudelijk afval (rest, GFT, papier, PMD en glas) met 10% ten opzichte van 2019.

De hoeveelheid restafval is echter met minder dan 1% gestegen, waardoor dit nu 101,5 kg per inwoner is. Het scheidingspercentage van deze vijf stromen is gegroeid van 66% naar 70%.

De beleidsindicator kan daarom in positieve richting worden bijgesteld.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

7.1.3 Reguliere taken

Voor de periode 2017-2020 hebben de gemeenten in Gelderland-Midden een regiovisie publieke gezondheid vastgesteld. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen met de nadruk op veerkracht, eigen regie en het welbevinden van de inwoners.

De publieke gezondheid is direct verbonden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld het sociaal domein en de Omgevingswet. Verschillende beleidsterreinen oefenen invloed uit op het stimuleren van een gezonde leefomgeving en leefstijl. Zo is het bevorderen van een gezonde leefstijl van inwoners één van de ontwikkellijnen in het beleidsplan Jeugd en Wmo. Dit beleidsplan werken wij verder uit in een uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar

Voor het slagen van de energietransitie is een ander economisch model nodig: de Circulaire Economie. Hiermee optimaliseren we hergebruik én minimaliseren we waardevernietiging. Het Rijk heeft hier het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050' voor opgesteld. Wij vertalen dit concreet naar een:

- andere wijze van ontwerpen (planvorming, openbare ruimte e.d.)
- andere wijze van opdrachtverlening (aanpassen inkoop- en aanbestedingsbeleid e.d.)
- andere financiële afwegingen (zoals Total Cost of Ownership, het 'ontschotten' van potjes e.d.)
- een andere werkwijze van afval naar grondstof (in samenwerking met bedrijven, waterschap en gemeenten).

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen.

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken.

Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkomende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar

In 2019 is duidelijk hoe we onze gemeente aardgasvrij maken (warmtevisie en uitvoeringsprogramma). In twee wijken gaan we als 'proeftuin' aan de slag. Deze ervaringen en de regionale ontwikkelingen zoals de 'Wijk van de Toekomst' (Gelders Energieakkoord) gebruiken en volgen we. Bijvoorbeeld voor het opstellen van de warmtevisie en het uitvoeringsplan. In 2040 is Zevenaar van het aardgas af.

Het uitfasen van aardgas is naast een technisch vraagstuk ook een sociaal en financieel vraagstuk dat de nodige inzet vergt.

7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)

Wij zetten extra in op het uitvoeren van het Gelders Energieakkoord.

7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)

De Routekaart is een uitvoeringsagenda met verschillende projecten die bijdragen aan de CO₂-reductie en om energieneutraal te worden. Wij streven er naar om al in 2040 energieneutraal te zijn. Dit doen we onder andere door het professionaliseren van het Liemers Energieloket om nog beter de inwoner te bereiken, maar ook door een duurzaamheidsfonds waar initiatieven van derden gebruik van kunnen maken.

7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)

Ook de Regio Arnhem Nijmegen staat voor een opgave (in 2050 energieneutraal). Dit is een opgave voor alle vier de bestaande Portefeuillehoudersoverleggen (Duurzaamheid, Mobiliteit, Wonen en Economie). De coördinatie is vanuit het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid en wordt voorbereid via de regionale Icoongroep Slimme Duurzaamheid. Voor het halen van de opgave is het uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de focus van de regionale samenwerking ligt bij:

- Regionale Energiestrategie (RES)
- Energietransitie gebouwde omgeving
- Duurzame bedrijventerreinen
- Duurzaam en circulair inkopen en aanbesteden

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan

Zoals in het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 is opgenomen, focussen we serieus op duurzaamheid en klimaatverandering. Bij het ontwerpen en inrichten van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk naar een integrale benadering bij grootonderhoud, reconstructie en nieuwbouw.

De volgende uitgangspunten hanteren wij bij alle plannen met betrekking tot afvalwaterketen, watersysteem en openbare ruimte:

1. Klimaatbestendig inrichten betreffende water, hitte en droogte;
2. Vasthouden, bergen en afvoeren;
3. Beperken wateroverlast in stedelijk gebied;
4. Scheiden bij de bron van hemelwater en vuilwater;
5. Vuilwater wordt via de riolering afgevoerd naar de zuivering;
6. Hemelwater voert bij voorkeur zichtbaar bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem;
7. Anticiperen op klimaatverandering door rekening te houden met de verwachte effecten bij het ontwerp en inrichting van (afval)waterketen, watersysteem en openbare ruimte;
8. Milieutechnisch functioneren en oppervlaktewaterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie;
9. Particulieren stimuleren voor meer groen in de tuin, voor hitte en water. Bewoners moeten zich zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk voelen voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein.

Wij gaan samen met andere Liemerse gemeenten en het waterschap dit jaar starten met het project 'Klimaatadaptatie De Liemers', zoals recent vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is voorgeschreven. Hiervoor voeren we een stresstest uit om knelpunten en risico's op onder andere wateroverlast in kaart te brengen.

7.5 Milieu

7.5.1 Door stimuleren en handhaven wordt energie bespaard in het bedrijfsleven

Het bedrijfsleven dient een energiebesparing te realiseren van 7,5 % in 2020. De ODRA levert met circa 60 controles van 2018 t/m 2020 een bijdrage aan de energiebesparingsdoelen uit het Gelders Energieakkoord.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	De RDL voert voor de deelnemende gemeenten taken uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling. Voor het afvalbeleid is het lokale beleid leidend.	1.810

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	8.920	9.016	9.016	9.016	9.016
1e Voortgangsrapportage 2020	503	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2021-2024	27	163	163	163	163
Totale baten tot de begroting	9.450	9.179	9.179	9.179	9.179

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	76	76	76	76
Inflatie opbrengsten belastingen	0	76	76	76	76
2. Actualisatie bestaand beleid	0	-342	-342	-342	-342
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	0	-342	-342	-342	-342
Totaal gemuteerde baten	0	-265	-265	-265	-265

Totale baten in deze begroting	9.450	8.914	8.914	8.914	8.914
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	10.467	10.367	10.423	10.464	10.464
1e Voortgangsrapportage 2020	923	31	33	37	37
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	-3	253	253	253	253
Totale lasten tot de begroting	11.387	10.652	10.709	10.754	10.754

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	-61	-63	-23	-81
Bijdrage aan de GR ODRA	0	4	4	4	4
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling VGGM	0	33	33	33	33
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-98	-100	-60	-117
2. Actualisatie bestaand beleid	0	-299	-293	-293	-293
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	14	14	14	14
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	0	-313	-313	-313	-313
Investerings openbare werken	0	0	6	6	6
3. Nieuw beleid	0	150	0	0	0
Onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar	0	150	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	0	-211	-357	-317	-374

Totale lasten tot de begroting	11.387	10.441	10.353	10.437	10.379
---------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Resultaat voor bestemming	-1.937	-1.527	-1.439	-1.523	-1.466
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2020-2023	177	80	80	80	80
1e Voortgangsrapportage 2020	282	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024					
Totaal onttrekkingen reserves	459	80	80	80	80
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	52	52	52	52	52
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	27	27	27	27	27
Meerjarenbegroting 2021-2024					
Totaal toevoegingen reserves	80	80	80	80	80
Saldo reserve mutaties	380	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	-1.557	-1.527	-1.439	-1.523	-1.466

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Bijdrage aan de GR ODRA

Vanuit de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is de begroting 2021 toegestuurd. De totale kosten van het regulier werkpakket van de ODRA komen in 2021 uit op € 632.000. Dat is een verhoging van € 3.800 ten opzichte van de laatste raming. De verhoging wordt veroorzaakt door de indexering van de loonkosten.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling VGGM

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VGGM voor deelnemende gemeenten is aangepast aan de raming zoals opgenomen in de vastgestelde begroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Inflatie opbrengsten belastingen

De belastingen worden in 2021 verhoogd met 1,7% inflatie.

2. Actualisatie bestaand beleid

Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren

Bij de jaarrekening 2019 is gebleken dat de storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren structureel te laag begroot is. Voornamelijk doordat de storting niet is aangepast op stijgende belastingopbrengsten. Daarom wordt vanaf 2020 een percentage (0,5%) van de belastingopbrengsten gestort in de voorziening.

Mutaties afvalstoffenheffing 2021

De nieuwe regeling voor de verwerking en vergoeding van Plastic, Metalen en Drankenkartons (PMD) valt gunstig uit voor de gemeente. De vergoeding daalt weliswaar naar € 245,- per ton, maar daartegenover staat

dat de verwerkingskosten vervallen. Netto levert dit circa € 275.000,- op jaarbasis op. Hierbij is aangenomen dat de hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD niet daalt. De verwerkingskosten van GFT en restafval stijgen echter. Dit levert een nadeel op van € 60.450. De papierprijzen staan wereldwijd onder druk. Voor 2021 en verder houden wij rekening met een daling van de opbrengst met € 50.000. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing.

Investerings openbare werken

De aankomende jaren dienen we groot materieel te vervangen wegens technische levensduur. Daarnaast zijn er extra investeringen nodig in 2021 ten behoeve van de bedrijfsvoering, niet zijnde vervanging van huidig materieel. Dit resulteert in hogere afschrijvingslasten vanaf het jaar 2022, oplopend tot € 37.000 per jaar vanaf 2024. Uit een inventarisatie van ons klein materieel is gebleken dat het exploitatiebudget voor vervanging structureel € 20.000 te laag is. Klein materieel (onder € 25.000) wordt niet geïnvesteerd en afgeschreven, maar komt direct ten laste van het exploitatiebudget.

3. Nieuw beleid

Onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar

Een warmtenet is een aantrekkelijk alternatief voor aardgas waarbij de kosten voor de bewoners in verhouding laag zijn (weinig noodzakelijke aanpassingen in de woningen). Het onderzoek naar een warmtenet in de stad Zevenaar loopt volop. Samen met onze partners (Bastion Wonen en de provincie) werken we aan een Plan van Aanpak. We hebben de provincie gevraagd om (financieel) te participeren. Bastion Wonen ziet ook de meerwaarde van een warmtenet om de duurzaamheidsdoelstellingen voor de langere termijn te bereiken. Om een vervolg samen met onze partners mogelijk te maken, hebben we begeleiding en procesgeld nodig.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
7.1 Volksgezondheid	60	86	0	0	0	0
7.2 Riolering	4.522	4.596	4.703	4.703	4.703	4.703
7.3 Afval	3.688	4.170	4.061	4.061	4.061	4.061
7.4 Milieubeheer	43	453	6	6	5	5
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	124	145	145	145	145	145
Totaal Baten	8.436	9.450	8.914	8.914	8.914	8.914
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	1.466	1.693	1.648	1.648	1.648	1.648
7.2 Riolering	3.333	3.827	3.841	3.899	3.979	3.926
7.3 Afval	3.668	3.640	3.418	3.416	3.420	3.417
7.4 Milieubeheer	1.263	2.050	1.341	1.191	1.191	1.190
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	184	177	193	199	199	198
Totaal Lasten	9.913	11.387	10.441	10.353	10.437	10.379
Saldo						
7.1 Volksgezondheid	-1.406	-1.607	-1.648	-1.648	-1.648	-1.648
7.2 Riolering	1.189	770	862	804	724	776
7.3 Afval	20	530	643	645	641	644
7.4 Milieubeheer	-1.221	-1.597	-1.335	-1.185	-1.185	-1.185

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-59	-33	-48	-54	-55	-53
Begrotingsresultaat voor bestemming		-1.477	-1.937	-1.527	-1.439	-1.523	-1.466
0.10	Mutaties reserves						
	Onttrekkingen	258	459	80	80	80	80
	Toevoegingen	289	80	80	80	80	80
Totaal Mutaties reserves		-30	380	0	0	0	0
Begrotingsresultaat na bestemming		-1.507	-1.557	-1.527	-1.439	-1.523	-1.466

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Lasten					
Aardgasvrij Zevenaar.	Voor het onderzoek naar een warmtenet stad Zevenaar is voor 2021 een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld.	150	0	0	0
Energie neutraal maken eigen organisatie.	Er zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het energieneutraal maken van de eigen organisatie.	64	10	0	0
Totaal programma 7		-214	-10	0	0

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9017	Afval					
Egalisatiereserve bedoeld om schommelingen in de uitgaven/inkomsten van afvalverwijdering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.						
9018	Riolering	481	481	481	481	481
De egalisatiereserve is bedoeld om schommelingen in de jaarlijkse exploitatiekosten van riolering te egaliseren en zo wisselende tarieven te voorkomen.						
Totaal bestemmingsreserves		481	481	481	481	481

Voorzieningen

Voorzieningen (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
8009	Begraafplaatsen	59	68	77	86	95
Deze voorziening is gevormd in de voormalige gemeente Zevenaar. De voorziening is voor het egaliseren van meerjarige periodieke onderhoudskosten. Het onderhoud aan de begraafplaatsen is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplan.						
Toevoeging	Op basis van het meerjarenonderhoudsplan doteren wij jaarlijks aan deze voorziening.					
Onttrekking	De werkelijke uitgaven van geplande onderhoudswerkzaamheden.					
8010	Riolering	3.558	3.599	3.618	3.744	4.501
Voorziening voor toekomstige vervangingen van riolering.						
Toevoeging	Het gedeelte in het tarief rioolheffing dat bestemd is voor de vervangingsinvesteringen aan het rioolstelsel wordt jaarlijks gedoteerd aan de voorziening vervangingsinvesteringen riolering.					
Onttrekking	De voorziening wordt uitsluitend ingezet voor vervangingsinvesteringen op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).					
Totaal voorzieningen		3.617	3.667	3.695	3.830	4.596

Meerjareninvesteringsplan

Er zijn binnen dit programma geen investeringen gepland.

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen

Woondeal regio Arnhem-Nijmegen.

Op 4 maart 2020 is de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen ondertekend. Aanleiding hiervoor zijn de toenemende woningtekorten en de complexiteit van de stedelijke vraagstukken. De woondeal is een pakket met afspraken met het ministerie van BZK, de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland. Doel van deze woondeal is om tot een gezamenlijke inzet van instrumentarium en middelen te komen om opgaven op de woningmarkt op te pakken. De woondeal bevat een zestal kernafspraken, waar onder woningbouwopgave en versnelling en betaalbaarheid. Met betrekking tot de woningbouwopgave en versnelling worden de locaties De Holtkamp, Het Hof en BAT met name genoemd. Het Hof en De Holtkamp zijn gemeentelijke locaties welke volgens bestemmingsplan geschikt zijn voor woningbouw. De BAT locatie is inmiddels in ontwikkeling maar is een particulier initiatief. De gemeentelijke ambitie om Groot Holthuizen (waaronder De Holtkamp) verder te ontwikkelen wordt ondersteund door de woondeal. Voor De Holtkamp hebben we inmiddels een stedenbouwkundige opzet en een grondexploitatie aan u voorgelegd.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030](#)
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030](#)
- [Woonvisie Zevenaar](#)
- [Woonvisie Gelders Eiland \(2018\)](#)
- [Nota Vastgoedbeleid](#)

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Naam	Jaar	Gelderland	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
	meting							
Demografische druk (%)								
	2020	73,60	79,90		68,70	75,90	79,40	

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)

	2020	712,00	693,00				716,00	716,00
Deze beleidsindicator is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. De waarde kan daardoor licht afwijken van andere publicaties.								

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)

	2020	779,00	802,00				825,00	825,00
Deze beleidsindicator is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. De waarde kan daardoor licht afwijken van andere publicaties.								

Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)

	2019	243,00	197,00				223,00	223,00
Deze beleidsindicator is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. De waarde kan daardoor licht afwijken van andere publicaties.								

Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)

	2019	9,80	8,70		4,30	6,00	10,00	
--	------	------	------	--	------	------	-------	--

De woningmarkt is aangetrokken. De regio heeft te maken met een autonome groeiopgave, een bestaand woningtekort en kent hoge binnenkomende migratie vanuit binnen- en buitenland door haar positie als aantrekkelijke regio met hoogwaardige kennisinstellingen. De groei vraag blijft (ook) hoog in Zevenaar, de prognose uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudens groei zien. De productie neemt toe in Zevenaar. In 2018 zijn 112 nieuwbouwwoningen opgeleverd en 2019 zijn er 195 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Om te kunnen voldoen aan de vraag is een verdere groei in woningbouw productie wenselijk dan wel noodzakelijk. Wij zien ruimte voor de toevoeging van 150 tot 200 woningen per jaar de komende jaren (in ieder geval tot 2030). Wij zetten daarom in op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren en bieden daarbij ruimte voor een jaarlijkse toevoeging van 150 tot 200 woningen.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet

Dit betreft een transitieopgave die sinds 2017 is ingezet en doorloopt tot 2021 (invoering Omgevingswet) en de jaren daarna. "De Omgevingswet raakt een groot deel van de organisatie. Uitgangspunt is dat we op 1 januari 2021 voldoen aan de eisen die de VNG stelt aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel. Ook het vaststellen van een omgevingsvisie en toewerken naar 1 omgevingsplan voor het grondgebied van de gemeente. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. Vraag die daarbij centraal staat is: "Hoe kunnen we samen met onze inwoners plannen zo goed mogelijk realiseren en welke vorm van dienstverlening en participatie vanuit de gemeente hoort daarbij?"

8.3 Wonen en bouwen

8.3.2 Regie op woningbouwprogramma

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027 stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Op basis van die uitgangspunten stellen wij een flexibele woningbouwprogrammering vast met maatwerk per kern. Om nieuwe kansrijke initiatieven mogelijk te maken brengen wij de capaciteit van woningbouwlocaties, die niet aansluiten bij de vraag op lange termijn, terug.

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is in ontwikkeling, waarbij oorspronkelijk werd uitgegaan van een uitgifte van 30 kavels per jaar. In 2016 en 2017 zijn verkoop en financiële doelstellingen ruimschoots gehaald wat aanleiding was om de uitgifte te versnellen. Voor de jaren 2018 en 2019 gaan we uit van een uitgifte van respectievelijk 65 en 55 kavels per jaar en de jaren daarna 40 stuks. In 2018 is dit aantal ruimschoot gehaald. Er zijn in totaal maar liefst 124 kavels geleverd. De verhoogde doelstelling is daarmee behaald.

Op 4 juli 2018 heeft u besloten om de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden door het toevoegen van 155 woningen. Deze realiseren we in het buurtschap De Stede waarbij de deelexploitatie Het Hof is afgesloten waarmee 40 woningen zijn vervallen. Netto gaat het dus om een uitbreiding van 115 woningen. Een groot deel van de opgeleverde kavels in 2018 had betrekking op de Stede (86 stuks).

In het woningbouwplan Middag Oost zijn 14 woningen geleverd. Hier zal in 2019 gestart worden met de bouw.

VERBONDEN PARTIJEN

		Bedragen x € 1.000
Naam	Openbaar belang en doel	Bijdrage 2021
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.	632

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	3.978	4.100	4.438	3.178	3.178
1e Voortgangsrapportage 2020	2.283	0	0	0	0
Wijziging tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Totale baten tot de begroting	6.262	4.100	4.438	3.178	3.178

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	1.006	546	1.002	-2.063
Wijzigingen grex Zevenaar Oost	0	471	548	1.003	-2.066
Wonen obv herziene grex 01-01-2020					
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	0	535	-2	-2	3
Totaal gemuteerde baten	0	1.006	546	1.002	-2.063

Totale baten in deze begroting	6.262	5.106	4.984	4.179	1.115
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Lasten

Primitieve begroting 2020-2023	5.583	5.763	6.083	4.353	4.353
1e Voortgangsrapportage 2020	1.137	-1	2	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	195	195	195	195
Totale lasten tot de begroting	6.720	5.958	6.281	4.548	4.548

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	1.108	645	1.105	-1.963
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-235	-218	-142	-186
Wijzigingen grex Zevenaar Oost	0	759	815	1.204	-1.827
Wonen obv herziene grex 01-01-2020					
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	0	584	47	43	49
2. Actualisatie bestaand beleid	0	4	4	4	4
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	4	4	4	4
Totaal gemuteerde lasten	0	1.111	648	1.109	-1.960

Totale lasten tot de begroting	6.720	7.069	6.929	5.657	2.588
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Resultaat voor bestemming	-459	-1.963	-1.944	-1.478	-1.473
----------------------------------	-------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Onttrekkingen

Primitieve begroting 2020-2023	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	103	-1	2	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024					
Totaal onttrekkingen reserves	103	-1	2	0	0
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	0	0	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0	0
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	0	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024					
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0	0
Saldo reserve mutaties	103	-1	2	0	0
Resultaat na bestemming	-355	-1.963	-1.942	-1.478	-1.473

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Zevenaar Oost Wonen per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor de jaren 2021 en verder een negatief effect. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 36.000,- De lagere doorbelasting van rente vanaf 2021 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door de versnelde grondverkopen van de afgelopen jaren en in komende tijd. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de lagere doorbelasting van rente is structureel en bedraagt € 188.000 in 2021 en neemt daarna geleidelijk af. Deze lagere doorbelastingen hebben een positieve invloed op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Middag Oost & Zwanenwaay per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor de jaren 2021 en verder een negatief effect. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 11.000,- De lagere doorbelasting van rente vanaf 2021 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door grondverkopen van de afgelopen jaren en in komende tijd. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden

toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de lagere doorbelasting van rente is structureel en bedraagt ca. € 32.000 in 2021 en verder. Deze lagere doorbelastingen hebben een positieve invloed op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

2. Actualisatie bestaand beleid

Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren

Bij de jaarrekening 2019 is gebleken dat de storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren structureel te laag begroot is. Voornamelijk doordat de storting niet is aangepast op stijgende belastingopbrengsten. Daarom wordt vanaf 2020 een percentage (0,5%) van de belastingopbrengsten gestort in de voorziening.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	17	23	23	23	23	23
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.621	4.681	4.361	4.242	3.437	373
8.3 Wonen en bouwen	2.622	1.558	723	720	719	719
Totaal Baten	10.260	6.262	5.106	4.984	4.179	1.115
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	818	1.792	1.240	1.240	765	765
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.172	3.151	4.333	4.199	3.402	334
8.3 Wonen en bouwen	1.499	1.778	1.496	1.490	1.490	1.490
Totaal Lasten	8.488	6.720	7.069	6.929	5.657	2.588
Saldo						
8.1 Ruimtelijke ordening	-801	-1.769	-1.217	-1.217	-742	-742
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.449	1.530	28	43	35	39
8.3 Wonen en bouwen	1.123	-219	-773	-770	-771	-770
Begrotingsresultaat voor bestemming	1.772	-459	-1.963	-1.944	-1.478	-1.473
0.10 Mutaties reserves						
Onttrekkingen	0	103	-1	2	0	0
Toevoegingen	0	0	0	0	0	0
Totaal Mutaties reserves	0	103	-1	2	0	0
Begrotingsresultaat na bestemming	1.772	-355	-1.963	-1.942	-1.478	-1.473

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Baten					
Project invoeren omgevingswet.	De kosten voor invoering van de omgevingswet worden gedekt uit de algemene reserve.	550	550	0	0
Lasten					
Project invoeren omgevingswet.	Voor de invoering van de omgevingswet zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2020 t/m 2022.	550	550	0	0
Totaal programma 8		0	0	0	0

Reserves

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)				(Bedragen x € 1.000)		
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9013	Nazorg complexen grondexploitaties	115	115	115	115	115
Deze reserve is ingesteld om extra kosten voor onder andere onderhoud aan wegen, groen, riool etc. na het afsluiten van grondexploitaties te bekostigen. In de Nota reserves en voorzieningen is besloten om de budgetten voor onderhoud na het afsluiten van grondexploitaties direct in de meerjarenbegroting op te nemen. Het saldo van de reserve is in de Nota reserves en voorzieningen herbestemd om in 2019 te gebruiken voor het onderhoud van de Tol.						
9031	Bestemmingsplannen	196	92	92	92	92
De bestemmingsreserve is afkomstig uit de voormalige gemeente Rijnwaarden. De reserve is bedoeld voor het egaliseren van de kosten voor het opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen, maar ook voor kosten die te maken hebben met de procedurele afhandeling.						
Onttrekking	De geplande uitgaven voor bestemmingsplannen buitengebied (€ 104.100) hebben in 2019 nog niet plaatsgevonden. Het bedrag blijft in de reserve beschikbaar. Na het realiseren van de bestemmingsplannen buitengebied zal het restant van de reserve toegevoegd worden aan de algemene reserve.					
Totaal bestemmingsreserves		311	207	207	207	207

Meerjareninvesteringsplan

Voor dit programma zijn geen investeringen gepland.

PARAGRAFEN

LOKALE HEFFINGEN

Inleiding

De lokale belastingen vormen een belangrijk deel (grootweg 20%) van de inkomsten van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de te verwachten of gerealiseerde opbrengsten van de verschillende belastingen, heffingen en retributies. De lokale belastingen bestaan uit algemene belastingen, bestemmingsheffingen en retributies. De opbrengsten van de algemene belastingen, zoals onroerendezaakbelastingen, parkeerbelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Bij bestemmingsheffingen en retributies, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges, is sprake van een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, zoals de Wet milieubeheer, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij benutten een groot deel van de toegestane belastingsoorten. U besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleid

U stelt de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen is ook opgenomen of -en tot welk bedrag- kwietschelding mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2021 gelden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen, zoals marktgelden en lijkbezorgingsrechten, zien wij af van volledige kostendekking;
- Het te hanteren inflatiepercentage voor 2021 is 1,7% (raming CPB);
- De kosten die wij maken voor heffing en invordering van de belastingen en rechten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend naar de bestemmingsheffingen, zoals afvalstoffen- en rioolheffing en naar één verzamelpost voor de algemene heffingen. Deze verdeelsleutel is een zo goed mogelijke inschatting. Omdat het gros van de werkzaamheden niet specifiek aan één enkele belastingsoort is toe te rekenen, is een meer specifieke inschatting niet te maken.
- Eventuele besluitvorming na totstandkoming van deze begroting wordt waar mogelijk verwerkt bij het vaststellen van de belastingverordeningen door uw raad.

Beleidskaders

De beleidskaders zijn opgenomen bij de verschillende belastingen en heffingen.

Ontwikkelingen

Indien van toepassing zijn er bij de betreffende belastingen of heffingen specifieke ontwikkelingen opgenomen. Een voorbeeld hiervan is het vervallen van de precariobelasting op kabels en leidingen per 1 januari 2022.

OPBRENGSTEN

Bedragen x € 1.000

Belastingen en heffingen	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Belastingen					
Hondenbelasting	359	365	365	365	365
Belasting op eigendom woningen	6.981	7.486	7.846	7.894	7.942
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven	4.214	4.794	4.794	4.794	4.794
Precariobelasting	50	51	51	51	51
Precariobelasting kabels en leidingen	2.062	2.291	0	0	0
Reclamebelasting	115	115	115	115	115
Toeristenbelasting	382	382	382	382	382
Parkeerbelasting - parkeergelden	1.063	1.063	1.063	1.063	1.063
Parkeerbelasting - parkeervergunningen	93	93	93	93	93
Totaal belastingen	15.319	16.640	14.709	14.757	14.805
Heffingen					
Leges - burgerzaken	134	134	134	134	134
Leges - paspoorten en rijbewijzen	686	379	379	379	552
Leges - opstellen en handhaven APV	54	54	54	54	54
Marktgelden	36	37	37	37	37
Afvalstoffenheffing	3.535	3.536	3.536	3.536	3.536
Lijkbezorgingsrechten	145	145	145	145	145
Leges - omgevingsvergunningen	1.011	661	661	661	661
Leges - ruimtelijke ordening	15	15	15	15	15
Leges - welstand	56	41	41	41	41
Rioolheffing	4.596	4.658	4.658	4.658	4.658
Vermakelijkhedenretributie	130	30	30	30	30
Totaal heffingen	10.264	9.556	9.556	9.556	9.729
Totaal belastingen en heffingen	25.583	26.196	24.265	24.313	24.534

OVERZICHT KOSTENDEKKENDHEID

Heffingssoort (bedragen x € 1.000)	Directe kosten	Overhead	Baten	Dekkings percentage
Afvalstoffenheffing	3.434	106	3.536	100%
Rioolheffing	4.088	570	4.658	100%
Lijkbezorging	205	103	145	47%
Marktgelden	44	30	37	50%

Leges

Titel 1 Algemene Dienstverlening	449	204	510	78%
Titel 2 Omgevingsvergunningen	446	324	723	94%
Titel 3 Europese Dienstenrichtlijn	53	50	46	44%
Totaal leges	948	578	1.279	84%

LOKALE LASTENDRUK

Over de lokale lastendruk wordt jaarlijks door diverse organisaties gepubliceerd. In deze publicaties wordt bij het bepalen van de lastendruk veelal uitgegaan van verschillende gegevensverzamelingen en verschillende methoden van berekening en grondslagen. In de ene publicatie wordt bijvoorbeeld gewerkt met gemiddelden, in de andere worden verschillende standaardprofielen onderscheiden of wordt alleen een aantal tevoren geselecteerde heffingen opgenomen. Hierbij gaat het dan ook vrijwel altijd uitsluitend om de lasten voor bewoners, en dus niet voor bedrijven.

Informatie over lastendruk is onder andere te vinden bij de [Provincie Gelderland](#), het [Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden \(COELO\)](#), op [Waar staat je gemeente](#) en via de [Lokale Lastenmeter](#).

Hieronder vindt u een overzicht van de gemiddelde lastendruk van een meerpersoonshuishouden. Bij de raming voor 2021 is het prijsindexcijfer (1,7%) gehanteerd. Dit kan bij de heffingen afwijken bij het vaststellen van de verordeningen.

Soort	Lasten 2020	Lasten 2021
Afvalstoffenheffing	€ 222	€ 222
Rioolheffing	€ 233	€ 233
OZB eigen woning	€ 321	€ 344

KWIJTSCHELDING

Inleiding

Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen kunnen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Beleid

Uw raad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels (onder meer de Invorderingswet 1990). De gemeente heeft slechts een beperkte beleidsvrijheid.

De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingsoorten kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. Binnen die beleidsvrijheid maakt de gemeente gebruik van de mogelijkheid het percentage van kosten van bestaan op 100% te stellen. Dit betekent dat belastingschuldigen met een inkomen gelijk aan of lager dan 100% van het minimuminkomen (volgens de bijstandsnorm) in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. In gemeente Zevenaar is kwijtschelding mogelijk voor de ozb, de rioolheffing, het vastrechtgedeelte van de afvalstoffenheffing en de eerste hond in het kader van de hondenbelasting.

HONDENBELASTING

Inleiding

De hondenbelasting is gebaseerd op artikel 226 van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat wordt gehouden. De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid

Het tarief voor de eerste hond is lager dan het tarief voor elke volgende hond in een huishouden. Voor kennelhouders die geregistreerd staan bij de Raad van beheer op kynologisch gebied, geldt een vast tarief. Vrijstelling van hondenbelasting is mogelijk in bijzondere gevallen, zoals voor blindengeleidehonden, politiehonden en honden jonger dan drie maanden die bij de moederhond verblijven. In het vierde kwartaal wordt uw raad bij de vaststelling van de verordening een voorstel gedaan waarbij de opbrengst van de hondenbelasting verhoogd wordt met een inflatiecorrectie van 1,7%. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders

Verordening hondenbelasting:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

ONROERENDE ZAAKBELASTINGEN

Inleiding

De onroerendezaakbelastingen (OZB) wordt geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen (zoals een boerderij of een winkelpand met bovenwoning) wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van die woondelen buiten beschouwing gelaten.

Grondslag

De grondslag voor de OZB is de waarde op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet Woz). Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van het jaar heeft iedere belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen gecombineerd met de aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingstelsel

De Woz-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het Woningwaarderingstelsel is deels gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. Immers kan de jaarlijkse huurverhoging beïnvloed worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde. Daarom is het van belang dat ook de huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de Woz-waarde en zij hebben dus eveneens een Woz-beschikking ontvangen.

Beleid

Opbrengst

Bij de raming van de OZB-opbrengst 2021 hebben wij rekening gehouden met een verhoging van de OZB tarieven met 1,7%. Daarnaast worden de vastgestelde opbrengstverhogingen in de bezuinigingsopgave verwerkt in de tarieven (€ 300.000 woningen en € 100.000 niet-woningen).

OZB en gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van een gemeente hangt onder andere af van de zogenoemde 'OZB-belastingcapaciteit' van een gemeente. Het idee daarachter is eenvoudig: hoe meer geld een gemeente aan OZB kan binnenhalen, des te minder geld uit het Gemeentefonds nodig is. Zonder de toepassing van de OZB-belastingcapaciteit bij de verdeling van het Gemeentefonds zouden gemeenten met een hoge waarde aan onroerende zaken een hoger voorzieningenniveau of lagere belastingtarieven kunnen bieden dan gemeenten met een lage waarde.

Bij een gelijk tarief zijn de OZB-inkomsten in een gemeente met hoge WOZ-waarden immers hoger dan in een gemeente met lage WOZ-waarden. Een andere mogelijkheid is dat de tarieven in de gemeente met hoge

WOZ-waarden lager uitvallen, terwijl de voorzieningen op een gemiddeld peil worden geboden.

Reken-/normtarieven

De belastingcapaciteit is afhankelijk van de WOZ-waarden in een gemeente. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe hoger de 'OZB-aftrekpost' bij de verdeling van het Gemeentefonds. Gemeenten worden afgerekend op de zogenoemde reken- of normtarieven. Er zijn drie reken- of normtarieven:

- voor eigenaren van woningen
- voor gebruikers van niet woningen
- voor eigenaren van niet-woningen

Deze drie tarieven zijn voor alle gemeenten gelijk. Verschillen tussen gemeenten in de OZB-aftrekpost worden dus alleen bepaald door verschillen in de waarde van onroerende zaken. De tarieven die de gemeenten werkelijk in rekening brengen bij de gebruikers en eigenaren van onroerende zaken spelen hierbij geen enkele rol. Dit betekent dat een verhoging of verlaging van de OZB-tarieven door de gemeente geen gevolgen heeft voor de uitkering uit het Gemeentefonds. Alleen als de totale WOZ-waarde verandert, door de jaarlijkse hertaxatie of door nieuwbouw of sloop, verandert de Gemeentefondsuitkering.

Beleidskaders

Verordening onroerende zaakbelasting:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

PARKEERBELASTING

Inleiding

Gemeenten zijn op grond van artikel 225 van de Gemeentewet bevoegd parkeerbelastingen te heffen. De parkeerbelastingen zijn aan te merken als algemene en zakelijke belastingen. 'Algemeen' omdat de opbrengsten vrij besteedbaar zijn voor de gemeenten en 'zakelijk' omdat geen rekening wordt gehouden met persoonlijke omstandigheden.

Beleid

De parkeerbelasting is ingevoerd in het kader van parkeerregulering. De kostenopslag bij de naheffingsaanslagen mag maximaal kostendekkend zijn en is wettelijk gemaximeerd door het Rijk. Deze belasting ondergaat geen inflatiecorrectie. In het coalitieakkoord is afgesproken deze tarieven gedurende vier jaar te bevriezen.

Beleidskaders

Verordening parkeerbelasting:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

PRECARIOBELASTING

Inleiding

De precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Deze belasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Beleid

De voormalige gemeente Zevenaar kende al langere tijd een tarief voor terrassen en standplaatsen (anders dan de weekmarkt) op gemeentegrond. In 2015 (Zevenaar) en in 2014 (Rijnwaarden) is ook precariobelasting ingevoerd voor het houden van kabels en leidingen in de grond.

Beleidskaders

Verordeningen precariobelastingen:

- [Kabels en leidingen](#)

- [Terrassen etc.](#)

Hier is ook het tarief in opgenomen.

Ontwikkelingen

Op basis van recente wetgeving mogen gemeenten tot 1 januari 2022 precario op kabels en leidingen heffen, waarbij het tarief vanaf 2016 wettelijk niet verhoogd mag worden.

RECLAMEBELASTING

Inleiding

Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. Vanaf 2010 heffen wij voor het centrumgebied van Zevenaar reclamebelasting.

Beleid

De opbrengsten betalen wij, onder aftrek van € 7.500 voor perceptiekosten, door aan de Stichting Ondernemersfonds Zevenaar. Dit ter financiering van centrumpromotieactiviteiten.

Beleidskaders

[Verordening reclamebelasting](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

TOERISTENBELASTING

Inleiding

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels en pensions, op campings en dergelijke. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is in beginsel geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Beleid

Belastingplichtig voor de toeristenbelasting is degene die tegen een vergoeding gelegenheid biedt tot verblijf met overnachting. De belastingplichtige is bevoegd de belasting te verhalen op degene die verblijf houdt. Het tarief in 2020 is € 1,05 per overnachting. Deze belasting ondergaat geen inflatiecorrectie. Eventuele tariefsaanpassing gebeurt na afstemming met de branche.

Beleidskaders

Verordening toeristenbelasting:

- [Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

AFVALSTOFFENHEFFING

Inleiding

Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer.

Beleid

De heffing leggen wij op aan de gebruikers van percelen waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen.

Wij hanteren het diftar-systeem. Dit houdt in dat wij, naast een vast bedrag per huishouden, een bedrag per lediging van de afvalcontainer dan wel storting in een ondergrondse container in rekening brengen.

Uitgangspunt bij de tariefsbepaling is 100% kostendeckendheid.

Beleidskaders

Verordening afvalstoffenheffing:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendeckendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendeckend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

AFVALSTOFFENHEFFING	
Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	3.194
Doorbelasting	56
Kwijtschelding	129
Overhead	106
BCF	548
Directe inkomsten	-497
Totaal kosten	3.536
Heffing	-3.536
 Kostendeckendheid	 100%

LIJKBEZORGINGSRECHTEN

Inleiding

Voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en het daarbij verlenen van diensten door of vanwege de gemeente worden leges geheven op grond van de 'Verordening lijkbezorgingsrechten'.

Beleid

In het vierde kwartaal wordt uw raad bij de vaststelling van de verordening een voorstel gedaan waarbij de opbrengst van de lijkbezorgingsrechten verhoogd wordt met een inflatiecorrectie van 1,7%. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders

Verordening:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

LIJKBEZORGING	
Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	193
Doorbelasting	0
Overhead	103
BCF	11
Directe inkomsten	0
Totaal kosten	307
Heffing	-145
Kostendekkendheid	47%

LEGES

Inleiding

Voor het door ons verlenen van diensten heffen wij leges. In de Legesverordening op grond van artikel 229 van de Gemeentewet is geregeld voor welke diensten leges verschuldigd zijn. Belastingplichtig is degene die de dienst aanvraagt, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Voor de Legesverordening nemen wij de modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als basis.

Beleid

De tarieven worden met het prijsindexcijfer van 1,7% aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2020 een voorstel met de verordening leges aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders

Legesverordening:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

LEGES: TITEL 1 Algemene dienstverlening

Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	444
Overhead	204
BCF	5
Totaal kosten	653
Leges	-510
Kostendekkendheid	78%

LEGES: TITEL 2 Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	421
Overhead	324
BCF	18
Totaal kosten	764
Leges	-718
Kostendekkendheid	94%

LEGES: TITEL 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	53
Overhead	50
BCF	0
Totaal kosten	103
Leges	-46
Kostendekkendheid	44%

MARKTGELDEN**Inleiding**

Marktgeld wordt geheven van degene die goederen of koopwaren uitstalt tijdens de wekelijkse markt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende tijd dat het markt is.

Beleid

Marktgeld heffen wij van degene die de goederen of koopwaren uitstalt. Hiervoor geldt een tarief per strekkende meter die in gebruik is genomen. Bij het tarief marktgeld hebben wij rekening gehouden met de kosten voor promotie van de markt. De tarieven worden met het prijsindexcijfer van 1,7% aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2020 een voorstel met de verordening marktgelden aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders

Verordeningen marktgelden:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

MARKTGELDEN	
Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	50
Doorbelasting	0
Overhead	30
BCF	3
Directe inkomsten	-9
Totaal kosten	74
Heffing	-37
Kostendekkendheid	50%

RIOOLHEFFING

Inleiding

De Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is in werking getreden. Dit heeft een verbreding van de gemeentelijke zorgplicht tot gevolg. Tegenwoordig gaat het niet meer slechts om kostenverhaal van een doelmatig werkende riolering. Het gaat om verhaal van kosten die gemoeid zijn met alle collectieve maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering én om verhaal van kosten van alle overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater, kortom voor de volledige uitvoering van de gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet.

Beleid

Wij heffen de rioolheffing van de gebruiker van een perceel van waaruit direct of indirect water (huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, hemelwater of grondwater) op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De opbrengst baseren wij op het Watertakenplan De Liemers (per 1-1-2017 vastgesteld). De tarieven worden conform genoemd Plan aangepast. Daartoe wordt uw raad eind 2020 een voorstel met de verordening

rioolheffing aangeboden. Wijzigingen in wet- en regelgeving etc. worden eveneens in dat voorstel verwerkt.

Beleidskaders

Verordening rioolheffing:

[Zevenaar](#)

Hier zijn ook de verschillende tarieven in opgenomen.

Overzicht kostendekkendheid

De tarieven van de heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. Hieronder is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van deze tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.

RIOOLHEFFING	
Omschrijving	Begroting 2021
Directe kosten	3.677
Doorbelasting	55
Kwijtschelding	200
Overhead	570
BCF	263
Directe inkomsten	-106
Totaal kosten	4.658
Heffing	-4.658
Kostendekkendheid	100%

VERMAKELIJKHEDENRETRIBUTIE

Inleiding

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt vermakelijkhedenretributie geheven voor het bieden van een vermakelijkheid met meer dan 10.000 bezoekers per dag. Hoewel de vermakelijkhedenretributie formeel een recht is, hoeft niet te worden voldaan aan de zogenaamde 100%-kostendekkendheidsnorm. Het is voldoende dat de gemeente aantoont dat de vermakelijkheid profijt heeft van algemene dan wel bijzondere gemeentelijke voorzieningen.

Beleid

Per belastingjaar 2020 is ter kostendekking van voorzieningen de vermakelijkhedenretributie ingevoerd door uw raad. Belastingplichtig zijn vermakelijkheden met meer dan 10.000 bezoekers per dag. Het tarief is 2% van de entreprijs en de aanslag is gemaximeerd op € 80.000 per vermakelijkheid. De organisatie van een vermakelijkheid is bevoegd de vermakelijkhedenretributie door te belasten op de bezoeker door verdiscontering in de ticketprijs.

Beleidskaders

Verordening vermakelijkhedenretributie

[Zevenaar](#)

WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen in risicomanagement toegelicht. Hierbij wordt het risicoprofiel en het bijbehorende weerstandsvermogen voor de gemeente Zevenaar weergegeven. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het bestaande beleid aangepast moet worden en zonder dat de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening in gevaar komt.

De Gemeente Zevenaar vindt het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering inzichtelijk en beheersbaar te maken. Door inzicht in de (financiële) risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze een afweging te maken en besluiten te nemen over de inzet van middelen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van deze risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Beleid

Het beleid op het terrein van risicomanagement heeft als het doel:

- Het inzichtelijk maken van en sturen op (financiële) risico's;
- Het vergroten van het risicobewustzijn;
- Het voorkomen van onaangename (financiële) verrassingen;
- Het aanhouden van voldoende weerstandsvermogen, minimaal ratio 1.0.

De gemeenteraad neemt kennis van het risicoprofiel, bepaalt de financiële omvang van de noodzakelijke risicoreservering en stelt de ratio vast.

Ontwikkelingen

We werken aan een doorontwikkeling van het risicomanagement. Naast het inventariseren en actualiseren van de financiële risico's gaan we meer focus leggen op risicobeheersing en risicomanagement van doelstellingen. Welke risico's hangen met de doelstellingen van de gemeente samen, welke maatregelen nemen we en hoe gaan we met de risico's om? In maart 2020 hadden wij gepland in verschillende interactieve sessies de risico's en ons risicomanagement onder de loep te nemen. Deze zijn geannuleerd vanwege de maatregelen rondom de coronacrisis.

OVERZICHT TOPRISICO'S

In de voorbereiding op deze meerjarenbegroting zijn de risico's geïnventariseerd en geactualiseerd. In het hieronder weergegeven overzicht zijn de risico's gepresenteerd met de grootste netto impact; dat wil zeggen effect x kans groter dan € 250.000.

nr	Risico	Kans op voordoen van risico	Financieel gevolg (maximaal)
Bedragen x € 1.000			
1	Niet realiseren geraamde opbrengst- waarde grondexploitaties (Zevenaar Oost, Babberich en Centrumplan)	*1	7.169
2	Opdrogen van bezuinigingsmaatregelen	50%	2.500
3	Sociaal domein / Jeugd / WMO	70%	1.150
4	Vervallen extra middelen Jeugdzorg in de algemene uitkering	50%	2.250
5	Algemene uitkering wijkt af van de begroting	50%	1.000
6	Verbonden Partijen / Gemeenschappelijke regelingen	50%	1.000
7	Wachtgeld wethouders	30%	1.400

Opmerking:

*1: Voor de grondexploitaties is een separate risico-inventarisatie en -analyse uitgevoerd. De uitkomst daarvan is opgenomen in deze tabel, vandaar dat hiervoor geen kans is opgenomen.

Ontwikkeling risico's

Bij de jaarstukken 2019 zijn de risico's voor het laatst bijgewerkt. Ten opzichte van de jaarstukken zijn enkele top risico's gewijzigd. Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen toegelicht. Een uitgebreide toelichting is opgenomen bij "Toelichting op risico's".

- Belangrijkste is risico (2) ten aanzien van de bezuinigingen. Doordat in 2020 al meerdere bezuinigingen zijn gerealiseerd is het resterende risicobedrag lager dan bij de jaarstukken. De resterende bezuinigingsposten (sociaal domein en vastgoed) kennen wel een hoger risico dat deze niet worden gerealiseerd.
- Wegvallen risico (4) BUIG is het gevolg van het opnemen van de verwachte inkomsten en lasten in de begroting. Dit is toegelicht bij de autonome ontwikkelingen. Door het verwerken van de verwachte effecten is het restrisico verlaagd en valt daardoor buiten de top.

Ontwikkelingen die effect kunnen hebben op risico's

Op 2 juli 2020 hebben gemeenten bij de Tweede Kamer aandacht gevraagd voor de financiële tekorten. Naast de gevolgen van de coronacrisis zijn er nog meerdere onderzoeken in uitvoering die een effect kunnen hebben op onze gemeente.

De onduidelijkheid over de structurele compensatie voor de jeugdzorg. De compensatie voor de landelijke regelingen voor de WMO en ook de herijking van de algemene uitkering. In de commissievergadering voor Binnenlandse Zaken over de financiële verhoudingen (2 juli 2020) zijn al deze onzekerheden besproken. Mede op basis van deze vergadering en het feit dat de uitkomsten van de rapporten na het opstellen van deze begroting duidelijk worden, zijn deze niet verwerkt. Ook het inschatten van een risico (anders dan voor de jeugdzorg) is niet objectief te maken.

Aan het begin van 2020 zijn indicaties afgegeven van mogelijke herverdeel effecten voor een deel van de algemene uitkering (Sociaal Domein), echter is het niet duidelijk of deze nog actueel zijn en hoe deze zich verhouden tot de aanpassingen op het andere deel (klassiek).

Toelichting op risico's

Grondexploitaties

Uit een recente risicoanalyse van de grondexploitaties blijkt dat het totale risicoprofiel van de grondexploitaties is gecalculeerd op € 7.169.000. Ten opzichte van het risico in de jaarstukken 2019 betekent dit een afname van € 238.000. In de paragraaf Grondbeleid is een specificatie van de cijfers in tabelvorm opgenomen. Ook is daar een toelichting op de verschillen opgenomen waarvan de belangrijkste zijn:

1. Zevenaar Oost - Bedrijven:
Het risico ingevolge het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), zoals toegelicht onder het kopje ontwikkelingen in deze paragraaf, blijft voornamelijk aanwezig. Omdat een aantal andere risico's kon worden afgezwakt dan wel vervallen in verband met de financiële verwerking van de coronacrisis drukt het RPW-risico relatief zwaarder mee in de totale risicoanalyse van Zevenaar Oost - Bedrijven. Hierdoor is het uiteindelijke risicoprofiel hier toegenomen.
2. Zevenaar Oost - Wonen:
Na verwerking van de effecten van de corona crisis in de Tussentijdse Financiële Prognose blijven er nog enkele restrisico's bestaan. Denk hierbij aan mogelijke vertraging in de uitgifte en renterisico's. Het totale risicoprofiel is echter afgenomen.

3. Middag Oost & Zwanenwaay: hier spelen soortgelijke marktrisico's zoals deze onder Zevenaar Oost - Wonen zijn omschreven. De afname van het risicoprofiel houdt ook hier verband met de verwerking van de effecten van corona crisis in de eerdergenoemde Tussentijdse Financiële Prognose.
4. Overige plannen: de risico's voor de locaties Rijnark Lobith en Uuleveld Pannerden zijn ongewijzigd ten opzichte van de situatie bij de jaarstukken 2019.

Opdrogen van bezuinigingsmaatregelen

De raad heeft bij de meerjarenbegroting 2020-2023 een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. De maatregelen resulteren in een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Structureel moeten de maatregelen een bedrag van € 7,2 miljoen gaan opleveren. In de voortgangsrapportages monitoren wij de voortgang van de realisatie van de bezuinigingen. Het risico is aanwezig dat de bezuinigingseffecten in de loop van de jaren "opdrogen" of om andere externe ontwikkelingen niet het geraamde financieel resultaat halen. Dit risico schatten wij bij het sociale domein hoger in dan bij het fysieke domein. De bezuinigingsvoorstellen van financieel-technische aard zijn behaald. In totaal hebben wij het huidige risico geschat op € 2,5 miljoen met een kans van 50%.

Sociaal domein

De prognose voor het gebruik van jeugdzorg en Wmo is gebaseerd op de werkelijke uitgaven, verhoogd met de verwachte ontwikkelingen in prijs en aantal cliënten. Wij zijn hierbij afhankelijk van factoren die buiten onze invloedssfeer liggen. Als risico wordt op basis van het huidige kostenniveau voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 1,1 miljoen aangehouden.

Vervallen extra middelen Jeugdzorg in de algemene uitkering (Stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg')

Voor de jaren 2019 t/m 2021 heeft het kabinet via de Algemene uitkering uit het gemeentefonds extra middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de hoge kosten die gemeenten momenteel moeten besteden aan de jeugdzorg. Het kabinet geeft daarbij aan dat het niet zeker is of de bedoelde hogere gemeentelijke uitgaven structureel zijn, dan wel onderdeel van "een tijdelijke boeggolf". Een nieuw kabinet zal daarom op basis van de uitkomsten van een in te stellen onderzoek besluiten of de extra rijksmiddelen ook na 2021 nog worden uitgekeerd. De extra middelen zijn daarom vanaf 2022 niet meer opgenomen in de cijfers van de meicirculaire, maar wel in de begroting.

Het ministerie heeft echter een richtlijn opgesteld waarin wordt aangegeven dat gemeenten voor de jaren vanaf 2022 gebruik kunnen maken van een stelpost tot een maximum van het eigen aandeel in het over 2021 verstrekte bedrag. Voor onze gemeente gaat het hierbij om een jaarlijks bedrag van € 750.000. Het alsnog komen te vervallen van de extra middelen is een risico in de begroting voor de jaren 2022, 2023 en 2024 ter grootte van 3 x € 750.000.

Verbonden Partijen

De begrote jaarlijkse bijdrage van onze gemeente aan Verbonden partijen is ongeveer 20 miljoen. Het risico bestaat dat Verbonden Partijen in een bepaald jaar een hogere bijdrage nodig hebben dan begroot. Dit kan bijvoorbeeld ontstaan bij onverwachte tegenvallers in hun exploitatie. Omdat de verbonden partijen in hoofdzaak niet beschikken over een eigen weerstandsvermogen, worden deze tegenvallers in rekening gebracht bij de gemeente. We gaan voor de inschatting van het risico uit van maximaal 5% van de totale jaarlijkse bijdrage. In deze begroting is een algemeen risico op de verbonden partijen opgenomen.

Wachtgeld wethouders

Om de huidige wethouders te beschermen tegen de gevolgen van werkloosheid na het wethouderschap geldt een wachtgeldregeling. Na het wethouderschap ontvangt een wethouder een Appa-ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dit is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Waarom het wethouderschap beëindigd is hierbij niet van belang; het recht op de uitkering bestaat

ongeacht de reden van het aftreden. De specifieke aanspraak en omvang kunnen pas worden bepaald op het moment dat zich dit voordoet.

Algemene uitkering

De jaarlijkse verhogingen of verlagingen (het accres) van het gemeentefonds zijn onzeker. Het gemeentefonds ontwikkelt zich evenredig aan de rijksuitgaven. Nemen de rijksuitgaven toe, dan neemt ook de algemene uitkering toe. Bij een afname van de rijksuitgaven geldt het omgekeerde. De hoogte van de algemene uitkering is hierdoor afhankelijk van omstandigheden die buiten de invloedssfeer van de gemeenten liggen.

WEERSTANDSCAPACITEIT

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die een grote impact kunnen hebben op de financiën van Zevenaar. Het risicoprofiel is een dynamisch geheel gelet op ontwikkelingen in de in- en externe omgeving, het bijstellen van doelstellingen en de werking van beheersmaatregelen. Op het moment dat een bepaald risico in de begroting is geraamd, is het geen risico meer. Op basis van een actuele risicosimulatie heeft de gemeente Zevenaar een weerstandscapaciteit nodig van € 10.021.000.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote kosten, dat wil zeggen risico's, op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit zit in het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve.

Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve van onze gemeente is per 31 december 2020 € 30.215.000.

WEERSTANDSVERMOGEN

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{30.215.000}{10.210.000} = 2,96$$

De ratio voor het weerstandsvermogen kan worden ingedeeld in een aantal waarderingscijfers.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$2,0 \leq x$	Uitstekend
B	$1,4 \leq x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 \leq x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 \leq x < 1,0$	Matig
E	$0,6 \leq x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De nu berekende ratio van onze gemeente valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen om de risico's af te dekken.

FINANCIËLE KENGETALEN

De financiële kengetallen geven u een globaal inzicht in de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen moeten in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld geven van de financiële positie van onze gemeente.

Financiële kengetallen	Jaarrekening 2019 (genormaliseerd)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1.a Netto schuldquote	99%	100%	98%	96%	98%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	91%	93%	91%	89%	90%
2. Solvabiliteitsratio	23%	24%	28%	29%	30%
3. Structurele exploitatieruimte	-2,60%	-1,57%	-0,99%	-0,44%	-0,39%
4. Grondexploitatie	17%	8,8%	4,3%	0,9%	2,0%
5. Belastingcapaciteit	99,7%	103,0%	103,0%	103,0%	103,0%

Toelichtingen

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

- netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de geprognosticeerde balans. Voor onze gemeente bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2021: 100%. Als gevolg van ons meerjareninvesteringsplan zullen de leningen de komende jaren echter toenemen. De leningen in relatie tot de grondexploitatie nemen nog steeds af (zie kengetal grondexploitatie), maar met name investeringen in de fysieke leefomgeving en het onderwijs (IHP) zorgen ervoor dat wij meer middelen nodig hebben.

De gecorrigeerde netto schuldquote komt uit op 93%. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen spelen voornamelijk de hypotheekleningen aan ambtenaren een rol. Deze leningen zijn de afgelopen jaren sterk gedaald en de verwachting is dat deze de komende jaren verder afnemen.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Voor onze gemeente zien we een stabiele solvabiliteitsratio van gemiddeld 28%, die langzaam stijgt als gevolg van de geplande investeringen (MIP). De geplande investeringen zijn groter dan de afname/verkoop van de gronden.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie is ten opzicht van de totale baten.

In onze gemeente is sprake van 'in exploitatie genomen bouwgronden' die grotendeels bestaat uit grondexploitaties Zevenaar-Oost en Babberich. Meerdere grote grondexploitaties zijn afgerond of worden op

korte termijn afgerond. Hierdoor daalt het percentage de komende jaren aanzienlijk.

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Als gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstig) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Onze gemeente heeft hierop geanticipeerd door fixe-leningen aan te trekken (leningen die gedurende looptijd, variërend van 3 tot 10 jaar, niet worden afgelost maar ineens op de vervaldatum).

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de Algemene uitkering en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Een negatief percentage betekent dat er meer structurele lasten zijn dan baten. Dit kengetal is relevant voor de beoordeling van de financiële positie, omdat het van belang is om te weten of en welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De kengetallen moeten daarbij in samenhang worden gezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie er niet toe bijdraagt om de schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatie ruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

De berekende structurele exploitatieruimte in meerjarig perspectief komt negatief uit.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de belastingdruk van de gemeente ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het landelijk gemiddelde is gebaseerd op de gegevens van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), die jaarlijks een rapport opstelt over de ontwikkeling van de lokale lasten. COELO veronderstelt een vaste waarde voor gebruik en zet dit af tegen de tarievenontwikkeling. Het feitelijk gebruik kan afwijken van het veronderstelde gebruik, waardoor de ruimte voor belastingverhoging niet wordt bepaald door het percentage dat door de COELO wordt berekend.

In de berekening zijn meegenomen de OZB-lasten, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een gemiddeld gezin. Onze gemeente zit met 103,0% boven het landelijk gemiddelde.

CONCLUSIE

Het risicoprofiel van onze gemeente is ten opzichte de jaarrekening 2019 en de begroting 2020 gedaald. Dit komt met name door de verlaagde risico's bij de grondexploitaties en het verwerken van risico's in de begroting.

De weerstandsratio zit ruim boven de grenswaarde van 1 en we hebben daardoor voldoende buffer om incidentele zaken op te lossen. Het structurele exploitatiesaldo is negatief en geeft daarmee aan dat de begroting van de gemeente niet structureel sluitend is. Bij dit saldo zullen wij interen op het beschikbare vermogen en zijn nieuwe structurele ontwikkelingen niet zonder integrale afweging of heroverweging in te zetten.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

De gemeente Zevenaar heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze zaken is een kerntaak van de gemeente en van groot belang voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het onderhoud van kapitaalgoederen is grotendeels vastgelegd in beleids- en onderhoudsplannen. In deze paragraaf wordt per kapitaalgoed ingegaan op onder andere het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleid

Per 1 januari 2018 is het onderhoud van de kapitaalgoederen voor de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar samengevoegd. Voorafgaand aan de fusie is op een aantal onderdelen zoals riolering en water al samen gewerkt aan een geharmoniseerd beleid ten aanzien van de kapitaalgoederen. Wij hebben een beeldkwaliteitsplan opgesteld voor het integrale beheer en onderhoud van de openbare ruimte (IBOR). Op basis hiervan stellen wij een geharmoniseerd meerjarenbeleid op.

Beleidskaders

- Integraal Beheer Openbare Ruimte (2018)

Ontwikkelingen

Voor de gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheer van de openbare ruimte. Momenteel loopt er een project Basis in Beeld om de beheerdata (arealen, beheerkwaliteit en benodigde middelen) te actualiseren. Wij verwachten de resultaten hiervan eind 2020 op te leveren.

GEBOUWEN

Beleid

Het beleid voor de gemeentelijke gebouwen is vastgesteld op 26 januari 2017 in de nota vastgoedbeleid Zevenaar. Hierin is opgenomen dat de gemeente op termijn alleen nog eigenaar wil zijn van:

- de panden die zij zelf gebruikt;
- panden die vanwege een bepaald maatschappelijk belang of afbreukrisico niet bij marktpartijen kunnen worden ondergebracht;
- multifunctionele accommodaties

Het is nu zaak de aanbevelingen uit de Nota Vastgoed te concretiseren en uit te voeren. In 2020 leggen wij een integraal accommodatieplan (IAP) ter vaststelling voor aan de raad. De ambitie van de gemeente Zevenaar is te komen tot een doelmatigere, duurzamere en toekomstbestendigere gemeentelijke vastgoedportefeuille, die past bij de wettelijke taken van de gemeente en bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Het IAP geeft concrete invulling aan deze ambitie, door het vertalen van deze ambitie in te behalen doelstellingen en het formuleren van een stappenplan om deze doelstellingen te bereiken. Het IAP bevat ook een routekaart voor de verduurzaming van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.

Kwaliteitsnormen

Het vaststellen van het onderhoudsniveau van de gemeentelijke panden wordt gebaseerd op NEN 2767, niveau 3 (redelijke conditie). Voor maatschappelijke en/of publieksfunctie wordt niveau 2 (goede conditie) aangehouden voor de gevels en specifieke ruimten.

Onderhoudsniveau 3 houdt in dat het verouderingsproces over de gehele linie duidelijk op gang is gekomen. Plaatselijk kunnen zich ernstige gebreken voordoen zonder dat deze resulteren in functionele gebreken.

In het geval dat panden tijdelijk onderdeel uitmaken van de vastgoedportefeuille en/of op termijn afgestoten of gesloopt worden, kan worden afgeweken van de onderhoudsnormering. Uitgangspunt in deze situatie zal niveau 4 (matige conditie) zijn. Deze onderhoudsactiviteiten zijn gericht op het wind- en waterdicht houden van het object, op veiligheid en tijdelijke verhuurbaarheid.

Beleidskaders

[Nota Vastgoedbeleid \(2017\)](#)

Onderhoud

De actuele staat van onderhoud in het algemeen is conform het uitgangspunt conditieniveau 3 "redelijk". Conform dit niveau is in de afgelopen jaren onderhoud uitgevoerd.

Van de gebouwen die naar verwachting binnen 6 jaar gesloopt of vervangen worden, is het onderhoud aangepast naar een lager niveau. Na vaststelling van het IAP plannen wij het onderhoud voor de aankomende jaren verder.

Ontwikkelingen

Na vaststelling van het IAP worden vanaf 2021 diverse activiteiten gestart om voor de komende jaren het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed doelmatig en duurzaam te onderhouden.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Belastingen	129	125	124	120	120
Doorbelastingen	74	131	131	131	131
Dotatie voorziening	135	124	124	124	124
Huisvestingslasten	266	265	264	262	262
Leveringen diensten en goederen	67	67	67	117	67
Onderhoud gebouwen	294	294	294	293	293
Totaal	966	1.006	1.004	1.047	997

GROEN

Beleid

Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor het openbaar groen is een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Het plan heeft betrekking op het verzorgend niveau van het groen en niet op de technische kwaliteit. Het beleid is nog niet geharmoniseerd. In verband met de bezuiniging is er voor gekozen eerst de basis goed in beeld te brengen en dan het beleid te harmoniseren. Dit heeft plaatsgevonden in 2020. Het beeldkwaliteitsniveau gaat als gevolg van de bezuiniging van de hoofdwegen van hoog naar basis en de beeldkwaliteit van het buitengebied gaat van basis naar laag.

Op basis van de geactualiseerde beheerdata stellen wij in 2021 een nieuw Integraal plan voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) op inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie.

Kwaliteitsnormen

Voor de openbare ruimte en daarmee ook voor het openbaar groen zijn de volgende kwaliteitsnormen op basis van de CROW beeldkwaliteitssystematiek vastgesteld:

Beeldkwaliteit hoog: centrum, begraafplaatsen en accentplekken;
Beeldkwaliteit basis: woonwijken, parken en industrieterreinen;
Beeldkwaliteit laag: buitengebied.

De vastgestelde beeldkwaliteit heeft betrekking op het verzorgend niveau van de openbare ruimte.

Beleidskaders

Beleidsplan IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) Zevenaar 2018

Onderhoud

Het onderhoud van het groen wordt voor een deel in eigen beheer uitgevoerd. Daarnaast is een deel van het onderhoud van het groen uitbesteed aan derden. Hiervoor zijn nieuwe beeldkwaliteitsbestekken gemaakt.

Voor Angerlo, Lathum en Giesbeek is een integraal onderhoudsbestek op de markt gebracht.

Onderhoudswerkzaamheden ten behoeve van openbaar groen, ondergronden van speelterreinen, schoonhouden van goten en bestrijding van onkruid op verharding is bij 1 aannemer ondergebracht. In 2020 is er een integraal onderhoudsbestek gemaakt voor het Gelders Eiland.

Er is budget opgenomen voor de structurele bestrijding van de eikenprocessierups. Daarnaast hebben we ook budget opgenomen voor de bestrijding van invasieve soorten zoals de reuzenbereklaauw, duizendknoop en reuzebalsemien.

Ontwikkelingen

Invasieve soorten bedreigen de natuur. Op basis van de Europese exotenverordening zijn EU landen verplicht invasieve soorten te bestrijden die voorkomen op de Unielijst van invasieve soorten (o.a. reuzenbereklaauw, duizendknoop, reuzebalsemien). De bestrijding van invasieve soorten is hardnekkig en vraagt een structurele bestrijding. Wij maken hiervoor een plan van aanpak in 2021.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bestekken onderhoud groen	720	731	731	731	706
Doorbelastingen	984	1.205	1.205	1.205	1.205
Leveringen diensten en goederen	371	396	396	396	396
Onkruidbestrijding	170	170	170	170	170
Overige lasten	231	261	241	241	241
Totaal	2.475	2.763	2.743	2.743	2.718

OPENBARE VERLICHTING

Beleid

Voor de openbare verlichting is een beleidsplan vastgesteld in 2016 voor een periode van 10 jaar. Het beheer van de openbare verlichting is onderdeel van het beeldkwaliteitsplan. Het plan heeft betrekking op de kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. Op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit wordt het beleidsplan openbare verlichting nog geactualiseerd integraal met de andere onderdelen van de openbare ruimte.

Op basis van de geactualiseerde beheerdata stellen wij in 2021 een nieuw Integraal plan voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) op waarvan ook de openbare verlichting een onderdeel is.

Kwaliteitsnormen

De kwaliteitsnormen zijn nu vastgelegd in het beleidsplan openbare verlichting 2016-2025 en vertaald in een werkbestek. Vanaf het overgangsjaar 2018 zijn de bestaande kwaliteitsnormen van beide voormalige gemeenten gehanteerd, in afwachting van nieuw beleid.

Beleidskaders

- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden

Onderhoud

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting is Europees aanbesteed voor de periode 2018-2019 en tussentijds verlengd. Hiervoor is een raamcontract afgesloten waarin deelopdrachten zijn uitgezet. Deze bestekken zullen in onderdelen te zijner tijd worden omgezet in beeldkwaliteitsbestekken. In 2021 volgt een nieuwe aanbesteding.

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante externe ontwikkelingen te benoemen.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Elektriciteit	189	189	189	189	189
Leveringen diensten en goederen	69	69	69	69	69
Doorbelastingen	61	77	77	77	77
Dotatie voorziening	26	26	26	26	26
Overige lasten	10	10	10	10	10
Totaal	355	371	371	371	371

RIOLERING EN WATER

Beleid

Als verbreding van het GRP 2012-2016 heeft de gemeente in samenwerking met drie Liemerse gemeenten en het waterschap Rijn en IJssel het "Watertakenplan De Liemers 2017-2021" opgesteld. Dit beleidskader verwoordt de gezamenlijke visie van de Liemers op zowel de afvalwaterketen als het stedelijk water. Zowel gemeenten als waterschap ondersteunen hierbij de gekozen strategie, maar behouden hierbij ieder hun eigen wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Aanvullend op de bestaande beleidsstukken is door de vier organisaties in dit Watertakenplan gekeken naar een gezamenlijke strategie ten aanzien van interacties binnen de afvalwaterketen en het stedelijk water. Specifiek voor het gebied De Liemers vormt dit Watertakenplan op onderstaande vier thema's een verbijzondering van algemeen beleid. De thema's zijn:

- Klaar voor de toekomst;
- Landelijke Bestuursakkoord Water;
- Invoering van de Omgevingswet;
- De burger centraal.

Na de gemeentelijke herindeling zijn de werkzaamheden die voortvloeien uit de watertakenplannen van de twee voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden geharmoniseerd.

In 2021 gaan de Liemerse gemeenten en het waterschap een nieuw "Watertakenplan De Liemers 2022-2026" opstellen.

Kwaliteitsnormen

De gemeente draagt zorg voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater vermengd met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander water. De ontvangst en zuivering van het door de gemeente ingezamelde (stedelijke) afvalwater is de taak van het waterschap. Daarnaast draagt het waterschap zorg voor de waterhuishouding. Deze zorgplichten dienen in onderlinge samenwerking tussen de Liemerse gemeenten en het waterschap goed te worden uitgevoerd. Informatie hierover is beschreven in het rapport "Watertakenplan De Liemers 2017-2021".

Beleidskaders

[Watertakenplan De Liemers 2017-2021 \(2016\)](#)

Onderhoud

Waterschap en gemeenten dragen zorg voor de instandhouding van de afvalwaterketen en het watersysteem zodanig dat voorzieningen goed blijven functioneren en geen gevaar optreden voor de volksgezondheid, het milieu of voor de leefomgeving. Jaarlijks zijn hiervoor activiteiten gepland zoals het vervangen en renoveren van objecten, uitvoeren van onderzoek, planvorming en beleid en zorg dragen voor het beheer en onderhoud. Deze werkzaamheden zijn meestal periodiek en/of cyclisch van aard.

Waterschap en gemeenten willen de komende jaren toegroeien naar een meer risicobewust beheer voor het uitvoeren van de watertaken. Dit is onderdeel van de implementatie van assetmanagement om te komen tot een meer doelmatiger waterbeheer.

In 2019 en 2020 zijn twee grote projecten gestart waarin voor een integrale gebiedsaanpak is gekozen. Dit betreft de revitalisering Giesbeek (in uitvoering) en Angerlo (in voorbereiding). Deze projecten worden bekostigd uit de voorziening riolering, welke gebaseerd is op het watertakenplan. Daarnaast is er voor deze projecten geld beschikbaar gesteld uit de voorziening wegen. In 2020 en 2021 starten wij met een voorbereiding op het project Revitalisering Tolkamer en Tuindorp. Dit project vloeit voort uit het vervangingsplan riolering en wegen.

Ontwikkelingen

Als gevolg van onder meer klimaatverandering hebben woningen die gebouwd zijn voor 1976 en op stroken zijn gefundeerd, kans op verzakkingen.

Er is een comité opgericht binnen de gemeente Zevenaar, in nauwe samenwerking met het waterschap Rijn en IJssel en de gemeenten Duiven en Westervoort.

Doel hiervan is om te bekijken in hoeverre de overheden de gedupeerden bij kunnen staan.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Beheersystemen en IT	106	106	106	106	106
Doorbelastingen	795	863	863	863	863
Dotatie voorziening	751	805	893	886	886
Onderhoud en reparaties	712	701	701	701	701
Onderzoeken	202	202	202	202	202
Overige lasten	277	277	277	277	277
Totaal	2.844	2.954	3.043	3.036	3.036

WEGEN EN BRUGGEN

Beleid

Vanwege de grote raakvlakken tussen riolering en onderhoud wegen worden projecten integraal aangepakt. Voor de gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte.

Momenteel loopt er een project Basis in Beeld om de beheerdata (arealen, beheer kwaliteit en benodigde middelen) te actualiseren.

Op basis van de geactualiseerd beheerdata wordt er in 2021 een nieuw Integraal plan voor het beheer van de Openbare Ruimte (IBOR) opgesteld inclusief consequenties die samenhangen met complexe opgaven als bijvoorbeeld klimaatadaptatie. Hierna worden de onderhoudsplannen voor wegen en bruggen voor de aankomende jaren uiteengezet.

Kwaliteitsnormen

Openbare wegen en bruggen zijn een onderdeel van de openbare ruimte. Voor het beheer van de openbare ruimte en daarmee voor de openbare wegen en bruggen is een beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Het plan heeft betrekking op het verzorgingsniveau van de openbare ruimte. Het vastgestelde verzorgingsniveau van wegen (beeldkwaliteit) zal vervolgens in het wegenbeleidsplan worden verwerkt. In het wegenbeleidsplan leggen wij verder het gewenste technische onderhoudsniveau vast en geven wij inzicht in de noodzakelijke omvang van de onderhoudsbudgetten. Daarbij houden we rekening met het vastgestelde onderhoudsniveau, geplande renovaties en de areaalvergrotingen van de afgelopen en toekomstige jaren.

Beleidskaders

- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden

Onderhoud

Het klein onderhoud van de wegen en bruggen wordt in eigen beheer uitgevoerd. Ook is een deel van het onderhoud uitbesteed aan derden. Voor de uitvoering van het onderhoud zijn bestekken gemaakt.

In 2018 hebben wij 40 kilometer aan slijtlagen aangebracht om de wegen weer veilig te maken. Daarnaast zijn wij gestart met asfalteringswerkzaamheden. Er zijn enkele grotere (integraal aangepakte) projecten in uitvoering. Dit zijn onder andere de revitalisering Giesbeek en Angerlo en de Halve Maan in Lobith.

Ontwikkelingen

Er zijn geen externe ontwikkelingen. Nieuwe wet- en regelgeving nemen wij mee in het nieuw op te stellen wegenbeleidsplan.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de kosten voor het beheer en onderhoud uiteengezet.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Doorbelastingen	844	1.004	1.004	1.004	1.004
Dotatie voorziening	1.116	971	971	971	971
Leveringen diensten en goederen	117	117	117	117	117
Overige lasten	103	103	103	103	103
Totaal	2.179	2.195	2.195	2.195	2.195

CONCLUSIE

Na de gemeentelijke herindeling is er in het jaar 2018 veel energie gestoken om de staat van de kapitaalgoederen te bepalen. In het voorjaar van 2018 is het integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) vastgesteld waarin de beleidskaders voor het verzorgingsniveau van de openbare ruimte zijn vastgelegd en met name het verzorgend onderhoud van de kapitaalgoederen. Op basis hiervan zijn er beheersplannen opgesteld voor de verschillende onderdelen van de openbare ruimte waarin ook de kaders worden vastgelegd voor het technisch onderhoudsniveau. Daarmee is er een basis gelegd van waaruit de gemeente Zevenaar de kapitaalgoederen kwalitatief op het gewenste niveau te brengt en weet te houden. Hierbij past wel de kanttekening dat het areaal aan te onderhouden wegen de afgelopen jaren is toegenomen en nog verder zal toenemen. Deze ontwikkeling legt een druk op de beschikbare onderhoudsbudgetten evenals de in 2019 doorgevoerde bezuinigingen.

Op dit moment werken wij aan het project 'Basis in beeld'. Hiermee komt duidelijkheid over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Zevenaar. Deze rapportage geeft inzicht in de beschikbare informatie, de hoeveelheid areaal, de bestaande beleidsuitgangspunten, kwaliteit en beschikbare middelen.

In onderstaande tabel zijn de onderhoudskosten van de verschillende onderdelen binnen de kapitaalgoederen opgenomen.

Gemeente Zevenaar

Bedragen x €

1.000

Soort kapitaalgoed (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Gebouwen	966	1.006	1.004	1.047	997
Wegen en bruggen	2.179	2.195	2.195	2.195	2.195
Openbare verlichting	355	371	371	371	371
Groen	2.475	2.763	2.743	2.743	2.718
Riolering	2.844	2.954	3.043	3.036	3.036
Totaal lasten onderhoud kapitaalgoederen	8.819	9.288	9.355	9.391	9.316

Op basis van de huidige meerjarenbegroting is een bedrag van ca € 9,3 miljoen benodigd voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen binnen de gemeente Zevenaar. Op basis van nog vast te stellen beleidsplannen en de uitkomsten van het project 'Basis in beeld' zal dit bedrag in de komende jaren mogelijk nog wijzigen.

FINANCIERING

Inleiding

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij bijvoorbeeld tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in de jaarrekening. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's.

Definitie van het begrip treasury:

Het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

De doelstelling van de treasuryfunctie is dat deze uitsluitend de lokale publieke taak dient. De gemeente Zevenaar hanteert daarom als uitgangspunt dat er defensief en risicomijdend op de geld- en kapitaalmarkt opgetreden wordt. Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang het onderscheid te herkennen tussen de treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen. De controlfunctie is juist belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan. Vanuit deze rollen is de focus bij treasury gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen en die van de controlfunctie op de baten en lasten. In deze paragraaf staan voornamelijk de feitelijke kas- en financieringsstromen centraal.

Beleid

Het treasurybeleid is gericht op het minimaliseren van financiële risico's en het binnen de geldende kaders realiseren van een zo optimaal mogelijk rendement.

Beleidskaders

Treasurystatuut gemeente Zevenaar 2018

GEMEENTEFINANCIERING

Financieringsbehoefte

In onderstaand overzicht is het (verwachte) verloop van de langlopende geldleningen weergegeven.

Bedragen x € 1.000			
Jaar	Stand bedrag ultimo	Rente bedrag	Rente in %
2020	120.230	2.405	1,92
2021	113.779	2.235	1,88
2022	99.769	2.043	1,96
2023	88.398	1.858	2,00
2024	82.398	1.694	1,96

Het gemiddelde rentepercentage is gebaseerd op de te betalen rente van de gesloten geldleningovereenkomsten gedeeld door het schuldrestant aan het einde van het jaar. Dit kan als indicator worden afgezet tegen de huidige en verwachte rentestand. Het vervallen van fixe-leningen de komende jaren (leningen waarvoor je gedurende de looptijd vaak 3, 4 of 5 jaar alleen rente betaald), tegen lage percentages, veroorzaakt een geringe stijging.

Wij verwachten gezien de looptijd van de huidige leningen (tegen een lage interest) en de huidige renteontwikkelingen dat het risico van stijgende rentelasten komende jaren beperkt van invloed zal zijn op de begroting.

Tot een nieuwe financieringsbehoefte leiden de geplande investeringen in het meerjareninvesteringsplan. De verkoop van gronden uit de grondexploitaties staat hier tegenover. Naast deze ontwikkelingen, de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en het vervallen van fixe-leningen de komende jaren zullen nieuwe financieringsmiddelen aangetrokken moeten worden op basis van een goede liquiditeitsplanning.

RENTE

De belangrijkste risico's voor de gemeente die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan uit renterisico's. Deze worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

- a) De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan één jaar) mag opnemen;
- b) De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld (looptijd vanaf één jaar) in beeld gebracht.

De ontwikkelingen van deze renten worden hieronder nader toegelicht.

- a) Renterisico kort geld, kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente Zevenaar maximaal 'rood' mag staan. Van belang is de netto schuld op korte termijn (looptijd korter dan 1 jaar). De hoogte van de kasgeldlimiet wordt bepaald door een vastgesteld percentage (8,5%) van het begrotingstotaal waarbij uit wordt gegaan van de lopende uitgaven. Dit percentage is vastgesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido, art 2, punt 1b).

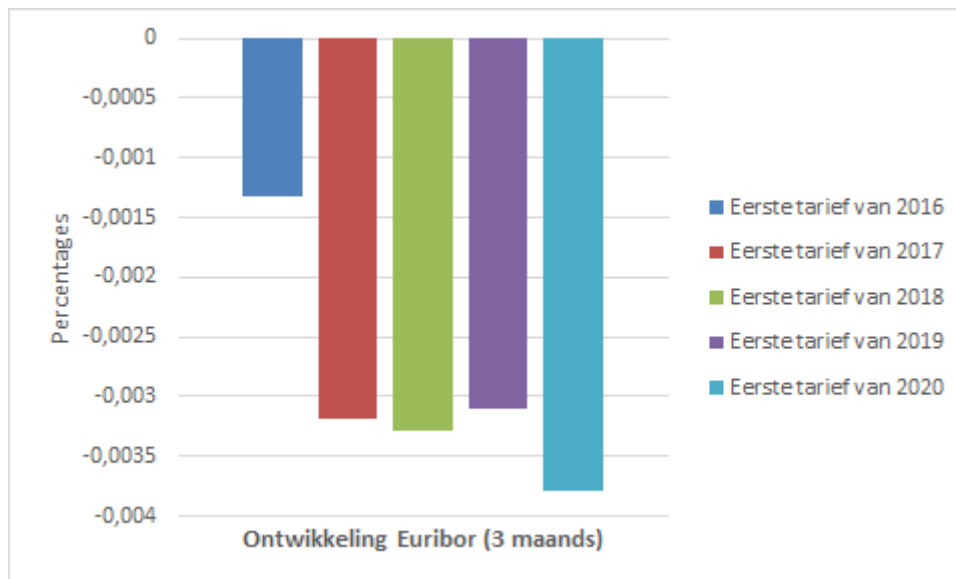
Het begrotingstotaal per 1 januari 2021 is € 147,1 mln inclusief de begrotingstotalen van de Gemeenschappelijke Regelingen de RDL (Reinigingsdienst De Liemers) en het SALD (Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg). Dit betekent dat het kasgeldlimiet in 2021 een hoogte heeft van € 12,5 mln.

De gemiddelde netto vlottende schuld minus de gemiddelde netto vlottende middelen in een kwartaal mag de kasgeldlimiet, in principe, niet overschrijden. Deze gegevens worden ontleend aan de informatie die we elk kwartaal (IV3) aan het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekken. Als deze positie boven de limiet uitkomt, zijn we verplicht over te gaan tot consolidatie (omzetten van vlottende schuld in vaste schuld).

Gelet op het negatieve tarief voor kort geld, zal in overleg met onze toezichthouder, worden bekeken wat de mogelijkheden zijn om (indien nodig) de kasgeldlimiet tijdelijk te overschrijden en gebruik te maken van de ruimte die de wet Fido geeft. Deze handelwijze zorgt voor een besparing op de rentekosten. Uiteraard volgen we de kapitaalmarkt nauwlettend en bij een stijgende rente op de kapitaalmarkt gaan we over tot het consolideren.

Renterisico kort geld

De rentelasten van kort geld (kasgeldlimiet) hangen samen met de ontwikkeling van de Euribor. In onderstaande grafiek is het verloop van de Euribor in de afgelopen jaren weergegeven.

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt bevindt het kortlopende renteniveau (referentierente: 3-maands Euribor) zich het volledige afgelopen jaar onder de 0%. Ofwel: een negatieve rente. Dit korte renteniveau staat hoofdzakelijk onder invloed van het monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB).

Als gevolg van de coronacrisis is de onzekerheid toegenomen. Bedrijven kunnen mogelijk in de problemen komen met hun schuldenlast en de banken houden rekening met kredietverliezen. Ook overheden steken zich dieper in de schulden met maatregelen om de economie te stutten. Hierdoor is het kredietrisico toegenomen en wordt lenen duurder.

Op 21 juli jl. kwamen de Europese leiders met een akkoord over de meerjarenbegroting en het coronaherstelfonds. De Europese Commissie gaat zelf op grote schaal geld lenen en dat over de lidstaten verdelen.

Er wordt 750 miljard euro geleend op de financiële markten door de Europese Commissie. De lidstaten, dus ook Nederland, staan garant voor dit bedrag, waardoor de Europese Commissie tegen lagere rente het geld kan ophalen. Van die 750 miljard kunnen de EU-landen 360 miljard lenen en is 390 miljard bestemd voor subsidies. Landen moeten zelf projectvoorstellen indienen, die vervolgens door de Europese Commissie worden goedgekeurd. Nieuw is dat op deze grote schaal het geld voor het herstellfonds wordt geleend door de Europese Commissie.

Om al die oplopende schulden betaalbaar te houden, probeert de Europese Centrale Bank de rente laag te houden. Naar aanleiding van de pandemie heeft de ECB een aankoopprogramma van € 1.350 miljard opgezet: het Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP). Hiermee wil ze de leenkosten verminderen en de kredietverlening in het eurogebied vergroten. Zo kunnen burgers, bedrijven en overheden toegang krijgen tot de financiële middelen die ze nodig hebben om de storm te doorstaan.

Met dit geld worden schulden van overheden en mogelijk ook bedrijven opgekocht. Ook zijn de kapitaalvereisten van bank versoepeld. Door op deze manier geld in de economie te pompen zorgt de ECB en tevens voor dat geld beschikbaar blijft om uit te lenen.

Deze maatregelen dragen er aan bij dat de geldmarkttarieven negatief zijn en naar verwachting negatief blijven. De gemeente Zevenaar profiteert van deze situatie bij het opnemen van dag- en kasgeldleningen. Door de negatieve rente krijgt de gemeente namelijk geld toe als zij kortlopend leent.

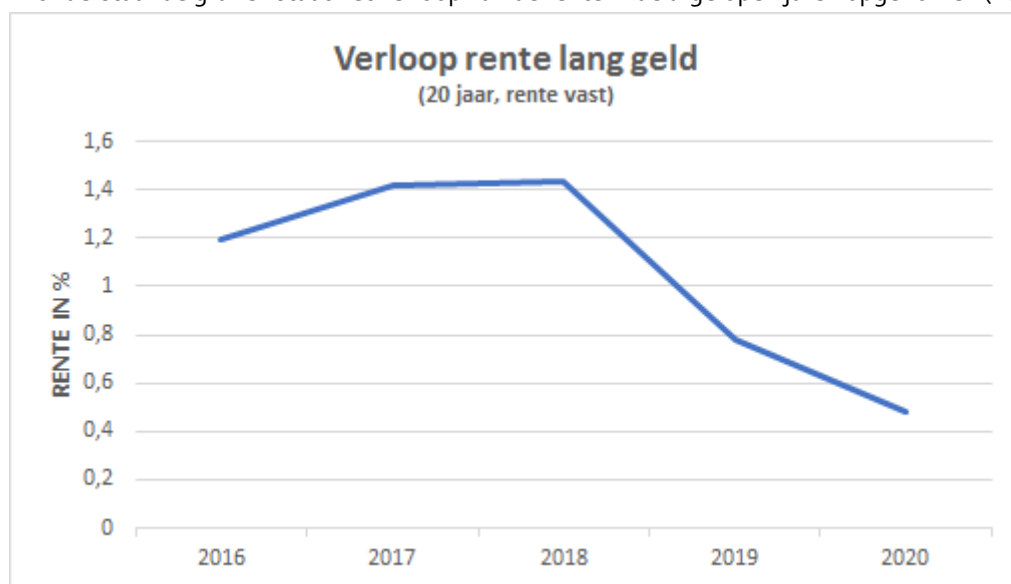
Ten tijde van het opstellen van deze paragraaf kunnen gemeenten tegen negatieve rente lenen voor looptijden tot circa drie jaar.

b) Renterisico lang geld, renterisiconorm

De gemeente Zevenaar gaat uit van totaalfinanciering. Op basis van de behoefte wordt lang geld aangetrokken. Het geld wordt met name aangewend om activa te financieren. In de gemeente Zevenaar worden activa lineair afgeschreven en hier wordt met het langlopende geld bij aangesloten. Voor het bepalen van de rentelasten voor de begroting wordt het volgende uitgangspunt als basis genomen:

Rentelasten van langlopend geld zijn gebaseerd op een lening bij de BNG met een looptijd van 20 jaar, waarbij de rente tussentijds niet wordt aangepast. Voor de begroting wordt de ontwikkeling van de rente in de eerste 6 maanden van het jaar gehanteerd.

In onderstaande grafiek staat het verloop van de rente in de afgelopen jaren opgenomen (2020: t/m 1-9-2020)

Hieruit blijkt dat de rente van de langlopende nog steeds een daling te zien geeft. Volgens de rentevisie van diverse banken zal de rente, ondanks de corona-crisis, laag blijven.

Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinanciering en renteherziening. Herfinanciering houdt in, dat een vervangende geldlening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van bestaande geldleningen te kunnen voldoen. Bij renteherziening gaat het om het aanpassen van het rentepercentage door de geldgever tijdens de looptijd van de geldlening.

Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024
Rente				
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-
2 Netto renteherziening op vaste schuld	-	-	-	-
3a Nieuw aan te trekken vaste schuld	10.000	10.000	10.000	10.000
3b Nieuw te verstrekken leningen	-	-	-	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	10.000	10.000	10.000	10.000

5	Te betalen aflossing	6.521	14.010	11.371	6.390
6	Herfinanciering (laagste 4 en 5)	6.521	10.000	10.000	6.390
7	Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	6.521	10.000	10.000	6.390
Renterisiconorm					
8	Begrotingstotaal	141.700	130.900	123.100	115.200
9	Bij ministeriële regeling vastgesteld	20%	20%	20%	20%
10	Renterisiconorm	28.300	26.200	24.600	23.000
7	Renterisico's	6.521	10.000	10.000	6.390
11	Ruimte (+) / overschrijding (-)	21.779	16.200	14.600	16.610

RISICOBEEHER

Gemeentelijk treasurybeleid

De beleidskaders ten aanzien van de treasury functie zijn vastgelegd in het treasury statuut 2018 van de gemeente Zevenaar.

Schatkistbankieren

De wet verplicht schatkistbankieren is in 2013 van kracht geworden. In deze wet is geregeld dat decentrale overheden, waaronder de gemeenten, verplicht worden tot schatkistbankieren. Het doel van het 'schatkistbeleggen' is om de EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk) te verminderen.

EMU-saldo

Gemeenten zijn verplicht om bij hun begroting een EMU-saldo te bepalen. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo een goede richting in de gemeentelijke financieringsbehoefte.

De opstelling voor het EMU-saldo tot en met 2021 treft u aan onder de bijlagen bij deze begroting. In dat overzicht komt een financieringsbehoefte tot uitdrukking in een EMU-saldo. Een overschot leidt tot een positief EMU-saldo.

RENTETOEREKENING

Beleid rentetoerekening

In deze begroting zijn de stellige uitspraken als de aanbevelingen uit de BBV-notitie rente verwerkt. De belangrijkste onderdelen betreffen:

- Treasury activiteiten worden via het taakveld treasury verwerkt in de begroting dat wil zeggen dat alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie begroot en verantwoord worden op het taakveld Treasury. Dit betekent dat ook alle rentebaten voortkomend uit het verstrekken van leningen aan woningcorporaties, sportinstellingen, ambtenaren, etc. op het taakveld Treasury moeten worden begroot en verantwoord. In de berekening van de renteomslag worden deze rentebaten dan ook volledig gesaldeerd met de rentelasten.
- Er wordt geen rente over het eigen vermogen berekend en verwerkt in de begroting;

- De rente die aan de taakvelden wordt doorbelast, wordt toegerekend op basis van een in deze begroting (voor)gecalculeerd omslagrentepercentage. De basis hiervoor is de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die bij de taakvelden horen. Het bij de begroting gecalculeerde omslagrentepercentage mag op een veelvoud van een half procent worden afgerond. Deze omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente (in euro's) te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd.

De verwerking van de rente is in onderstaand schema inzichtelijk gemaakt.

Renteschema		Bedragen x € 1.000
		2021
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	2.388
b.	Externe rentebaten	-/- 121
	Totaal door te rekenen externe rente	2.266
c.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden berekend	-/- -860
	rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 1.315
	Totaal rente aan grondexploitaties en taakvelden	-/- 2.175
d.	Saldo door te rekenen rente	91
d1.	Rente over eigen vermogen	-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	91
e.	De werkelijke aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-/- 91
Renteresultaat op het taakveld Treasury		--

Voor toerekening van rente aan de grondexploitatie worden de voorschriften opgenomen in de notitie grondexploitaties gehanteerd. Op basis hiervan moet de voorziening contant worden gemaakt tegen 2%.

Toelichting

- Werkelijk verschuldigde rente voor de aangetrokken vaste geldleningen en berekende rente over het financieringstekort.
- De geraamde rente voor de verstrekte hypothecaire geldleningen aan gemeente-ambtenaren zijn hier als baten opgenomen.
- Over de boekwaarde op 1 januari 2021 van de Bouwgrond in exploitatie (BIE) mag alleen het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Dit percentage is basis van de werkelijke balansbedragen 2019 berekend op 1,57.

Rente projectfinanciering: Van projectfinanciering is sprake wanneer een lening extern is aangetrokken specifiek voor de financiering van een specifiek project, een specifieke activiteit. De rentelasten voortkomend uit deze financiering moeten daarom aan die activiteit op het betreffende taakveld worden toegerekend (via het taakveld Treasury) en worden niet meegenomen in de omslagrente over het geheel

van de activa. Dit betreft investeringen uit het verleden waarvoor vaste rentepercentages gelden en rente over de nieuwe investeringen in 2021 volgens de berekende rente zoals aangegeven in de Kaderbrief.

- d1) en d2) Op aanbeveling van de Commissie BBV en door de harmonisatie is besloten geen rente over het eigen vermogen (bespaarde rente) meer te berekenen.
- e) Het renteresultaat van € 91.000 is omgeslagen over de boekwaarde per 1 januari 2021 van afgerond € 185 miljoen en betekent een percentage van 0,07.

BEDRIJFSVOERING

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen en speerpunten in de bedrijfsvoering van de gemeente Zevenaar. Met de term bedrijfsvoering wordt bedoeld de sturing en beheersing van alle primaire processen, ondersteunende processen en besturingsprocessen in de organisatie. Kernwoorden zijn efficiency en effectiviteit. In een goed functionerende bedrijfsvoering organiseren we de dienstverlening efficiënt en ondersteunen we de realisatie van beleidsinhoudelijke doelstellingen effectief. Dit betekent aandacht voor onze kernwaarden; klantgerichtheid, resultaatgerichtheid en samenwerking.

In deze paragraaf noemen we een aantal speerpunten in de bedrijfsvoering, waarbij aan de hand van enkele indicatoren zichtbaar wordt waar in de bedrijfsvoering op gestuurd is en welke doelen wij nastreven.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Personeel

In de Kadernota HR zijn onze ambities voor de jaren 2019 tot 2022 verwoord. We willen een duurzamere, aantrekkelijkere en professionelere organisatie zijn. In de komende jaren geven we hier verder vorm aan. Ook voor 2021 zijn activiteiten gepland om de doelstellingen uit onze HR-kadernota te realiseren. De realiteit is echter dat door de coronacrisis de aandacht noodgedwongen is verlegd maar maatregelen ter bevordering van de continuïteit van het werk. Dit heeft invloed op onze geplande activiteiten, alleen de mate waarin is op dit moment moeilijk aan te geven.

Ziekteverzuim

Binnen onze organisatie werken we volgens het eigen regiemodel. Dit houdt in dat we als organisatie zelf de volledige regie hebben over de verzuimbegeleiding van de medewerkers. Over 2019 bedroeg het gemiddelde verzuimpercentage 6,07 %. Hiervan is 4,77% langdurig verzuim (langer dan 42 dagen). In het eerste halfjaar 2020 bedroeg het gemiddeld verzuimpercentage 5,32%, waarvan 3,02% langdurig verzuim. Over 2018 was het gemiddelde verzuimpercentage 5,13%, waarvan 3,39% langdurig. We zien ten opzichte van 2018 een toename in het verzuim, ook wat betreft het langdurig verzuim. De oorzaken voor het langdurig verzuim zijn divers. Het nauw én frequent contact houden met de medewerker en het tijdig stellen van de juiste vragen draagt in belangrijke mate bij aan een snelle re-integratie. Daarnaast is het belangrijk is om eventuele signalen van stress vroegtijdig te herkennen en deze bespreekbaar te maken. Uit het gehouden preventief medisch onderzoek komt naar voren dat de grootste impact op het gemiddeld verzuim en onze productiviteit stress is. Onze ambitie is om het ziekteverzuimpercentage niet boven het landelijk gemiddelde van organisaties van vergelijkbare grootte (van 5,4%) te krijgen.

	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
%Ziekteverzuim	5,13	6,07	5,60	5,40

Organisatie

De inrichting en ontwikkeling van onze organisatie en bedrijfsvoering zijn gericht op het realiseren van de visie van de gemeente Zevenaar binnen de rolopvatting van een verbindende overheid. Dit heeft zijn vertaling gekregen in alle aspecten van de gemeentelijke organisatie: het organisatiemodel, de werkwijze, de werkprocessen en de bedrijfsvoering.

In de Kadernota HR zijn onze ambities voor de jaren 2019 tot 2022 verwoord. We willen een duurzamere, aantrekkelijkere en professionelere organisatie zijn. Om deze doelstellingen en resultaten te bereiken worden er allerlei acties uitgevoerd. Ook hier geldt dat de coronacrisis invloed heeft op de uit te voeren acties.

Formatie

Onderstaand overzicht geeft de in 2020 vastgestelde formatie per afdeling aan voor het jaar 2021. De formatie is inclusief enkele uitbreidingen zoals opgenomen in de Kadernota en begroting 2020-2023.

Afdeling	Totaal formatie
Directeur/S&B/P&P	8,39
Griffie	2,67
Maatschappelijke Ontwikkeling	21,24
Maatschappelijke Dienstverlening	43,89
Publiekszaken	20,35
Openbare Werken	65,80
Beheer Openbare Ruimte	25,58
Ruimtelijke Ontwikkeling	23,98
Vergunning, toezicht en handhaving	25,44
Bedrijfsvoering	30,02
Financiën	18,14
Informatiebeheer	31,54
Totaal	317,05

INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

Informatievoorziening

Technische vernieuwingen blijven een aanjager van maatschappelijke ontwikkelingen. Dat zien we nadrukkelijk op het gebied van informatieverwerking. Wij positioneren ons als een slimme volger op dit terrein: we proberen op ons niveau kansen aan te pakken, vooral gericht op dienstverlening, initiatieven uit de lokale samenleving en bedrijfsvoering. Centraal staan bedrijfscontinuïteit van bestaande ICT- en informatievoorzieningen en het toepassen van wettelijke regels en het uitvoeren van afspraken ("samen organiseren") die via de VNG zijn gemaakt.

Datagedreven sturen

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt. We bouwen voort op de in 2019 en 2020 opgedane ervaringen.

Privacy en informatieveiligheid

Als gemeente zijn we schatbewaarder van een breed scala van data. Door het gebruik hiervan kunnen wij onze dienstverlening steeds verder verbeteren en optimaliseren. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het geldende normenkader voor informatiebeveiliging. De BIO sluit goed aan bij het programma "Zevenaar in control", waar ook de focus ligt op de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) en het risicomanagement.

Privacybescherming

We blijven voldoen aan de formele verplichtingen van de AVG. Privacy is een doorlopend proces dat zich steeds beter verankert binnen de organisatie, maar ook complex is, gezien de diversiteit van taken binnen de gemeente. Het bewustzijn over het verwerken van persoonsgegevens neemt toe en daarmee ook het aantal vragen van burgers. Die handelen we correct af en we leren ervan voor onze eigen bedrijfsvoering.

Digitaal archiefbeheer

Het bewaren en toegankelijk houden van de digitale informatie krijgt meer nadruk in onze dagelijkse werkzaamheden. Een volgende stap in het digitaal archiefbeheer is de ontwikkeling onder de noemer "e-depot". Daarbij sluiten we aan bij projecten op dit gebied in de regio (Streekarchivariaat). Dit leidt in 2020 tot keuzes die vanaf 2021 in praktijk worden gebracht.

PLANNING & CONTROL

In de planning & control cyclus starten wij met een kadernota, als voorloper van de begroting. Deze heeft een richtinggevend karakter, en is niet besluitvormend. Vanwege de onzekerheden van de coronacrisis is in 2020 in samenspraak met de raad de kadernota vervangen door een beknopte Kaderbrief.

In het jaar van uitvoering informeren wij u door middel van twee voortgangsrapportages over de voortgang van de uitvoering, zowel op beleidsmatig als financieel gebied. Als afsluiting verantwoorden wij het uitvoeringsjaar in de jaarstukken.

De documenten van de planning & control-cyclus blijven in ontwikkeling. Dit geldt voor zowel de inhoud als de vorm. Alle documenten worden digitaal beschikbaar gesteld via een portal. De 6 thema's uit het collegeprogramma zijn een vast onderdeel in de producten. De verantwoordingssystematiek richt zich meer op de voortgang van beleid en de mate waarin wij de doelstellingen uit het collegeprogramma, de kadernota en begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten.

Afhankelijk van de corona ontwikkelingen stellen wij mogelijk net als in 2020 aanpassingen aan de planning- en controlcyclus voor.

Om de kwaliteit van de planning & control-cyclus en de informatiewaarde voor u verder te vergroten blijven wij in 2021 verder investeren in de doorontwikkeling. Daarnaast geven wij blijvend aandacht aan het vervolg van het project 'Financiële basis op orde'. Het gaat hierbij onder meer om de verbreding en verdieping van het budgetbeheer, het beschrijven van werkprocessen en het optimaliseren van de financiële informatievoorziening.

Rechtmatigheid

Vanaf het boekjaar 2021 worden gemeenten verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording. De wetgeving is nog in ontwikkeling en wordt naar verwachting eind 2020 geformaliseerd. De hoofdlijnen van de wijziging is dat het college in de jaarrekening een verklaring aflegt of zij rechtmatig heeft gehandeld. Daarnaast zal er waarschijnlijk in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting moeten worden opgenomen over de rechtmatigheidsverklaring. Deze moet inzicht geven in de kwaliteit en beheersing van processen die tot de verantwoording hebben geleid. Fouten of onzekerheden die onder de verantwoordingsgrens liggen kunnen hier verder worden toegelicht.

De auditcommissie is in 2020 al meegenomen in deze verandering. Aan het einde van 2020 wordt de wijziging met de daarbij behorende verplichtingen aan de raad worden voorgelegd.

COMMUNICATIE

Ontwikkelingen in de samenleving, media, organisatie en technologie, zorgen ervoor dat de buitenwereld ons uitgangspunt moet zijn. In de steeds complexer wordende samenleving kunnen problemen alleen worden opgelost door samenwerking met inwoners en partners waarbij wij uitgaan van de kracht van de samenleving. Wij faciliteren participatie en laten de uitvoering, waar mogelijk en wenselijk, aan de inwoner over. Om verbinding met en tevredenheid over de gemeente te krijgen, zetten we in op herkenbaarheid en een hogere kwaliteit van de communicatie.

Wat gaan we doen?

- Onze huisstijl is de basis van herkenbaarheid. Als vervolg op de steekproef die eind 2020 is uitgevoerd en waaruit moest blijken dat minimaal 75% van de inwoners, bedrijfsleven & organisaties vindt dat wij herkenbaar communiceren, willen we dat in 2021 op hetzelfde niveau houden.
- Het is essentieel dat wij voor onze inwoners zorgen voor helder taalgebruik en begrijpelijke

communicatie. Vandaar dat het streven is om uiteindelijk B1-taalniveau in de gehele organisatie door te voeren. Om daar te komen, bieden we diverse schrijftrainingen aan op het gebied van klantgerichte brieven en e-mails, heldere adviezen en schrijven voor de meldingen-app Fixi.

- We verbeteren de website en onze sociale mediakanalen verder, op basis van o.a. gebruikersinzichten en trends. Onze doelstelling is dat de beoordeling van de website door inwoners minimaal een 6,8 is. Waar nodig en mogelijk breiden we het aantal sociale mediakanalen uit zodat we gericht met diverse doelgroepen in contact komen en blijven.
- We onderzoeken de wensen en behoeften van inwoners aan nieuwe digitale dienstverleningskanalen.
- Inwoners vinden het belangrijk om informatie van de gemeente te krijgen die relevant, tijdig en actueel, op het goede moment, via de juiste kanalen en op hen afgestemd is. Bovendien willen zij op een goede wijze worden betrokken bij besluitvorming. Om daar aan bij te dragen, stellen we jaarlijks een communicatiekalender op.

INKOOP EN AANBESTEDING

We zetten ons in voor de correcte uitvoering van het Liemerse inkoopbeleid en de wettelijke vereisten.

Hiervoor stroomlijnen we onze inkoop- en verantwoordingsprocessen verder.

Specifieke Liemerse focuspunten zijn de lokale economie, social return en maatschappelijk verantwoorde inkoop.

De uitdaging om een goede prijs-kwaliteit verhouding te bereiken is natuurlijk ook een constante factor.

JURIDISCHE ZAKEN

De gemeente is in 2020 aan de slag gegaan met extra inzet op juridische kwaliteitszorg. Deze inzet loopt vanwege de coronaperiode door tot halverwege 2021. Binnen dit project pakken we een aantal concrete acties op om de juridische kwaliteit, juridische control en het risicobeheer te verbeteren. Het doel van juridische kwaliteitszorg is een verbetering van de juridische kwaliteit van gemeentelijke diensten en producten. Hierbij maken we ook optimaal gebruik van bijvoorbeeld de opleidingsmogelijkheden die de vaste huisadvocaat aan kan bieden op basis van de gesloten contracten. Binnen dat kader vindt bijvoorbeeld scholing plaats en sturen we meer op het bijhouden van ontwikkelingen binnen het eigen vakgebied. Ook organiseren we een juridisch vakberaad, herschrijven we brieven in bezwaar- en klachtprocedures, ontwikkelen we een infographic en werken we volgens het vier-ogen principe. Begin 2021 starten we met een evaluatie van het project om te kijken of voortzetting ervan wenselijk is en om te bezien of de inzet de beoogde verbetering heeft opgeleverd.

VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Gemeenten kennen in het Nederlands staatsbestel een omvangrijk en uiteenlopend takenpakket, dat door overheveling van rijkstaken naar de gemeenten alleen nog maar groter wordt. Deze ontwikkeling past bij de filosofie van de gemeente als eerste overheid. Waar mogelijk moeten taken worden neergelegd bij de overheid die het dichtst bij de burger staat en vanuit dat oogpunt het beste de belangen van haar inwoners kan behartigen.

Gemeenten kunnen voor de uitoefening van hun taken uit een aantal uitvoeringsvarianten kiezen. Ze kunnen de taken zelf uitvoeren, of de taken op afstand zetten. Een taak kan op afstand worden gezet door via inkoop of subsidie een andere partij te contracteren voor de uitvoering van een bepaalde taak. Een andere mogelijkheid vormt het aangaan van een samenwerkingsverband met andere publiek- of privaatrechtelijke partijen voor de uitvoering van een bepaalde taak. In alle gevallen blijft de gemeente verantwoordelijk voor de inhoudelijke aansturing of opdrachtverlening en de controle daarop.

Omschrijving

Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. Van een financieel belang is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij.

In de gemeenschappelijke regeling heeft de gemeente zowel de rol van eigenaar als opdrachtgever.

Beleid

Bestuurders en ambtelijke organisatie hebben behoefte aan regie en grip op gemeenschappelijke regelingen. Met regie op verbonden partijen wil de gemeente in de kern bereiken dat de belangen van Zevenaar worden behartigd en dat de overeengekomen opdracht wordt gerealiseerd binnen de afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Het is van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording voldoende informatie krijgt om de bijdrage van de verbonden partijen aan de realisatie van doelstellingen en risico's te kunnen laten meewegen. De invloed van de gemeente op haar verbonden partijen is het grootst aan de "voorkant". Hiermee wordt bedoeld dat beïnvloeding in een (politiek) besluitvormingsproces aan de voorkant het meeste kans van slagen heeft. De ervaring leert dat stukken die eenmaal in het dagelijks of algemeen bestuur komen, niet snel meer gewijzigd worden.

Beleidskaders

In januari 2019 heeft de gemeenteraad de nota verbonden partijen vastgesteld. Deze nota beoogt tot een betere sturing op de verbonden partijen te komen. De raad heeft daarin onder meer bepaald dat het toezichtregiem voor de verbonden partijen zal worden ingericht naar gelang de financiële en bestuurlijke risico's van die verbonden partij.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Bijdrage 2020	Bijdrage 2021	Aandeel gemeente (%)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem- Nijmegen (DRAN)	1.703	1.957	8		
Euregio Rijn-Waal	11	11	2		
Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen	83	83	5		
Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	956	895	45		
MGR Sociaal domein Centraal- Gelderland	491	477	9		
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	628	632	8	900	740
Reinigingsdienst de Liemers (RDL)	1.833	1.810	43		
Samenwerking De Liemers	5.516	5.490	52		
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg	154	134	48		
Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)	3.821	3.908	6		
Alliander N.V.					
Ataro B.V.	1.809	1.574	100		
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)					
Leisurelands (R.G.V. Holding B.V.)			3		
Vitens N.V.			1		
Totaal verbonden partijen	17.005	16.971			

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (DRAN)

Omschrijving	Een gemeenschappelijke regeling, gebaseerd op een bedrijfsvoeringsorganisatie.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	18 gemeentes in Gelderland, in een gemeenschappelijke regeling vastgelegd.
Beleidskaders	-Verordening Leerlingenvervoer (gemeente Zevenaar 2018); -Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020).
Openbaar belang en doel	De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar-vervoer-netwerk.
Bestuurlijk belang	Deelname in bestuur door portefeuillehouder.
Aandeel in %	8,40

Ontwikkelingen	Nieuwe contractering vanaf 1 augustus 2020. Door coronamaatregelen toename van de kosten in het aanvullend openbaar vervoer. Deze extra kosten worden (gedeeltelijk) vergoed door de provincie en/of rijksoverheid. Het lokale beleid is bepalend voor de omvang van de vervoersvoorziening. Er is een businesscase in ontwikkeling om tot beheer van kosten te komen.
Prestaties	Door de deelnemende gemeenten is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de vervoersorganisatie neergelegd. Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de vervoersorganisatie een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin wordt overeengekomen dat de vervoersorganisatie de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.
Website	Website vervoersorganisatie

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	1.657	1.703	1.957	2.177	2.419	2.686
Resultaat partij	224					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen	8.796					
Toelichting						
Risico's	De inrichting van het doelgroepenvervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Periodiek wordt er gerapporteerd over het volume van het aantal ritten en worden de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig gecommuniceerd met de klant (gemeente). Buiten de post onvoorzien is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de BVO.					
Programma	6. Sociaal domein					

Euregio Rijn-Waal

Omschrijving	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband van 30 Nederlandse en 20 Duitse gemeenten en steden, de Kreise Kleve en Wesel, de Niederrheinische IHK en het Landschaftsverband Rheinland.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Partijen	55 Nederlandse en Duitse gemeenten en regionale overheden
Beleidskaders	De doelstellingen zijn vastgelegd in de "Strategische Agenda 2020: Grensallianties in de Rhein-Waal-Regio"
Openbaar belang en doel	De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.
Bestuurlijk belang	Zevenaar wordt vertegenwoordigd in de Euregioraad met een lid namens het college en twee leden namens de gemeenteraad
Aandeel in %	2,20
Ontwikkelingen	Er is een nieuwe strategische visie voor de Euregio voor de periode tot 2030 in voorbereiding: de Strategische Agenda 2025+. Einde 2020 wordt de nieuwe strategische visie vastgesteld door de Euregioraadsvergadering. De Euregio wil zich de komende jaren vooral richten op: 1. Klimaatadaptatie en economie 2. Arbeidsmarkt en onderwijs

3. Leefbaarheid

4. Euregionale identiteit.

Verder richt de Euregio zich op de voorbereiding op Interreg 6-subsidieprogramma.

Het huidige Interreg programma loopt af eind 2020, met uitlopen tot eind 2023, en de nieuwe programma-periode zal starten medio 2021.

Prestaties

Er zijn geen concrete prestaties geformuleerd.

Website

[Website Euregio Rijn-Waal](#)

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	11	11	11	11	11	11
Resultaat partij						
Eigen vermogen	1.650					
Vreemd vermogen	2.621					
Toelichting	€ 0,29 per inwoner.					
Risico's	Het algemene financiële beheer van de Euregio Rijn - Waal wordt bij begroting, jaarrekening en begrotingswijziging van de Euregio getoetst en beoordeeld door de commissie financiën en projecten en de Euregioraad. Op dit moment is met in aanmerking nemend het eigen vermogen geen sprake van grote actuele risico 's .					

Programma

o. Bestuur en ondersteuning

Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem-Nijmegen

Omschrijving	Het gemeenschappelijk orgaan is een samenwerkingsverband dat de belangen behartigt van 18 deelnemende gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen. Dit kunnen individuele belangen zijn, maar ook regionale. Daarnaast voeren zij gemeenschappelijke taken uit voor de gemeenten in de regio.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Openbaar belang en doel	Orgaan voor de gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen voor overleg en afstemming op de beleidsterreinen economie, mobiliteit en wonen. Voor de stimulering van de economische ontwikkelingen van de regio is een triple helix samenwerking tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden opgericht in de vorm van de Stichting Economic Board.
Bestuurlijk belang	Het Bestuurlijk Overleg bestaat uit 18 leden; van iedere gemeente de burgemeester.
Aandeel in %	5,42
Ontwikkelingen	Vanaf 2019 is het initiatief genomen om te komen tot versterking van de regionale samenwerking. Die versterking is nodig vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven én transparantie/ democratische legitimatie. De regio heeft een te bleek profiel en benut daardoor onvoldoende de potenties. Daarnaast voelen de raden en colleges van de Regio onvoldoende zicht en grip op de regionale agenda. In een proces met betrokkenheid van alle colleges en raden, maar ook andere overheids- en maatschappelijke partners zijn voorstellen in ontwikkeling om met de regionale samenwerking weer een flinke stap voorwaarts te zetten en de Regio Arnhem Nijmegen terug te brengen in de top van de Nederlandse metropoolregio's. Einde 2020 zullen de gemeenteraden zich over de voorstellen uitspreken.
Prestaties	Het gemeenschappelijk orgaan is vooral voor overleg en afstemming. Er zijn geen prestatieafspraken geformuleerd.

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	81	83	83	83	83	83
Resultaat partij	84					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Toelichting	De bijdrage van de gemeente bedraagt met ingang van 2019 € 1,88 per inwoner: € 1 voor Economic Board € 0,88 voor Gemeenschappelijk Orgaan De bijdrage voor Economic Board loopt tot en met 2020 en wordt in 2020 opnieuw overwogen.					
Risico's	Het GO is een overlegorgaan. Het heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan niet op eigen naam rechtshandelingen aangaan. De risico's zijn daarom zeer beperkt.					
Programma	o. Bestuur en ondersteuning					

Huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Omschrijving	Samenwerkingsverband op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Het betreft een samenwerking tussen de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Beleidskaders	Integraal Onderwijs Huisvestingsplan 2020-2036
Openbaar belang en doel	Op het gebied van huisvesting voortgezet onderwijs werken de gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar samen in een Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs Liemers. Door deze samenwerking kunnen er in alle drie de gemeenten grote renovaties en nieuwbouw plaatsvinden, die de gemeenten zelfstandig moeilijk kunnen realiseren.
Bestuurlijk belang	De gemeente Zevenaar benoemt een van de drie leden van het Algemeen Bestuur.
Aandeel in %	45
Ontwikkelingen	De resultaten van een haalbaarheidsonderzoek naar de huisvesting van o.a. het voortgezet onderwijs kunnen gevolgen hebben voor de begroting vanaf 2022. Aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling in verband met de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden eveneens voorzien.
Prestaties	Adequate huisvesting voortgezet onderwijs
Website	geen

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	1.054	956	895	899	912	911
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Toelichting						

Risico's	De GRHVOL heeft geen rechtspersoonlijkheid en neemt geen eigen besluiten. Financiële risico's zijn hierdoor nihil. De gemeentelijke bijdrage kan wel jaarlijks verschillen naarmate het aantal leerlingen wijzigt.
Programma	4. Onderwijs

MGR Sociaal domein Centraal-Gelderland

Omschrijving	De MGR (Modulaire Gemeenschappelijke Regeling) biedt een algemeen kader voor samenwerking op het gebied van het sociaal domein binnen de regio Centraal Gelderland en voorziet in samenwerkingsmodules. Zevenaar neemt deel aan de modules: Inkoop, Werkgevers Service Punt (WSP) en Regionaal Bureau Leerplicht.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	11 regiogemeenten nemen deel aan de algemene regeling: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar. Het aantal deelnemende gemeenten per samenwerkingsmodule verschilt.
Openbaar belang en doel	Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 11 gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten. De doelstelling van de MGR verschilt per module. Zo willen gemeenten samenwerken binnen de inkoop van het sociaal domein: • Samen sterker staan in de transformatie van het sociaal domein; • Samenwerking moet leiden tot verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht. Samenwerking bij Onderwijszaken is gericht op: • Op eenduidige wijze uitvoeren van de Leerplichtwet; • Uitvoering geven aan de regionale RMC-taak (regionale meld- en coördinatiefunctie) op het gebied van voortijdig schoolverlaten; Vanuit de module Onderwijszaken wordt samengewerkt met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, sociale wijkteams, jeugdzorg en het Openbaar Ministerie met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te optimaliseren. Samenwerking bij het WSP heeft als doel: • Het vanuit één servicepunt samen met UWV benaderen van werkgevers en het matchen zodat er werkplekken ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, levert voor inwoners van gemeenten nieuwe kansen op om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.
Bestuurlijk belang	Deelname aan het algemeen bestuur en de verschillende bestuurscommissies.
Aandeel in %	9,40
Prestaties	
Website	Website MGR

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	480	491	477	477	477	477

Resultaat partij	
Eigen vermogen	
Vreemd vermogen	
Toelichting	
Risico's	Buiten de post onvoorzien is er geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de MGR. Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.
Programma	6. Sociaal domein

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Omschrijving	De Omgevingsdienst voert taken op het gebied van bouwen, milieu, handhaving en toezicht voor de deelnemende gemeenten en Provincie uit. De ODRA is vanaf 1 april 2013 operationeel.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Gemeente Doesburg, Gemeente Duiven, Gemeente Lingewaard, Gemeente Overbetuwe, Gemeente Renkum, Gemeente Rheden, Gemeente Rozendaal, Gemeente Westervoort, Gemeente Zevenaar en de Provincie Gelderland.
Openbaar belang en doel	Uitvoering van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Bestuurlijk belang	Deelname in het algemeen bestuur door een wethouder. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden. Eén lid vertegenwoordigt de Liemerse gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar.
Aandeel in %	7,80
Ontwikkelingen	De ODRA bereidt zich voor op de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen.
Prestaties	
Website	Website ODRA

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	616	628	632	632	632	632
Resultaat partij	-9					
Eigen vermogen	763	740	740			
Vreemd vermogen	4.480	900	900			
Toelichting	De werkprogramma's worden beschouwd als een begroting op basis van outputfinanciering. Er zal worden gerapporteerd op basis van input maar ook op basis van geleverde producten en daaraan verbonden kosten.					
Risico's	Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze is nog positief. De impact van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging bouwen is nog niet in te schatten.					
Programma	8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening					

Reinigingsdienst de Liemers (RDL)

Omschrijving	Reinigingsdienst De Liemers is een samenwerkingsverband van de gemeenten Montferland en Zevenaar voor uitvoerende taken op het gebied van afval en reiniging.
--------------	---

Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Gemeenten Montferland en Zevenaar.
Beleidskaders	Begin 2020 is de GR Reinigingsdienst De Liemers als gevolg van de herindeling en nieuwe regelgeving over GR's opnieuw vastgesteld.
Openbaar belang en doel	De RDL voert voor de deelnemende gemeenten taken uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling. Voor het afvalbeleid is het lokale beleid leidend.
Bestuurlijk belang	Namens onze gemeente maken drie raadsleden en één wethouder deel uit de klankbordgroep. De wethouder maakt deel uit van het dagelijks bestuur.
Aandeel in %	42,50
Ontwikkelingen	Sinds begin 2020 is het afvalinzamelsysteem in de gehele gemeente ook voor de inzameling van papier en PMD (plastic, metalen en drankenkartons) geharmoniseerd. In de loop van 2020 heeft RDL het transport en de vermarkting van de meeste afvalstromen van het aanbiedstation in Lobith in eigen beheer genomen. De voorbereidingen voor de aanleg van een nieuw aanbiedstation in Zevenaar zijn begonnen.
Prestaties	Inzameling van diverse afvalstromen, exploitatie van aanbiedstations in Zevenaar en Lobith, straatvegen en leegmaken van prullenbakken.
Website	Geen

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	1.560	1.833	1.810	1.810	1.810	1.810
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Toelichting						
Risico's	Er is geen weerstandscapaciteit aanwezig bij de RDL. Voor de taken van de RDL is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.					
Programma	7. Volksgezondheid en milieu					

Samenwerking De Liemers

Omschrijving	Het uitvoeren van de ICT (RID), sociale dienst (RSD) en de inkoop voor de deelnemende gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Duiven
Partijen	
Beleidskaders	Inkoopbeleid 2021 (vernieuwd) I-visie en I-strategie Businesscase RSD
Openbaar belang en doel	Samenwerking De Liemers is een samenwerkingsverband van Liemerse gemeenten op gebied ICT, inkoop en werk en inkomen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de SDL de Liemers wordt gevormd door de colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit een vertegenwoordiger van elk van die colleges, bij voorkeur de burgemeester.
Aandeel in %	52

Ontwikkelingen	Wat de bezuinigingen betreft is in het bestuur van de SDL afgesproken dat het samenwerkingsverband zich in eerste instantie richt op de opgave voor 2022: 2,5% bezuiniging. Deze opgave zal in de volgende begroting voor 2022 worden gerealiseerd. Daarna wordt naar het vervolg gekeken. Wat Zevenaar betreft ligt er voor 2023 nog een opgave van 5% bezuiniging. De omvorming van de SDL tot twee bedrijfsvoeringsorganisaties (BVO's) per 1 januari 2021 is met een jaar uitgesteld. In de tussentijd wordt gekeken naar alternatieven voor een betere governance van de SDL binnen de bestaande gemeenschappelijke regeling. Het coronavirus heeft ook ingrijpende gevolgen voor SDL: denk aan uitvoering ToZo voor RSD en het faciliteren van het thuiswerken voor RID.
Prestaties	RID: De RID is tevreden wanneer de gemeenten ook tevreden zijn over de gezamenlijke uitvoering van de I-Visie en I-Strategie. Uitgangspunten van de I-visie: Digitaal waar zinvol, Toegankelijk, Integraal, Flexibel, Betrouwbaar en Transparant KPI's: - minimaal 90% conformering aan de geldende Service Level Agreement (SLA) voor ICT verstoringen. - RID blijft onder het landelijk gemiddelde kostenniveau / ICT Benchmark voor gemeenten RSD: - minimaal een 8 voor klanttevredenheid - minimaal 80% duurzame plaatsing, langer dan zes maanden; - 100% van de klanten worden actief begeleid.
Website	Website RSD De Liemers

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	5.582	5.516	5.490	5.502	5.615	5.699
Resultaat partij	19					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Toelichting						
Risico's	De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de drie deelnemende gemeenten gedragen. Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.					
Programma	o. Bestuur en ondersteuning					

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg

Omschrijving	Regionale voorziening voor het beheren van de archiefbescheiden.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Gemeenten Doesburg, Zevenaar, Duiven en Westervoort
Openbaar belang en doel	Het Streekarchivariaat heeft als doel het beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten conform de Archiefwet 1995.
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur.
Aandeel in %	48

Prestaties

Website [Website Streekarchivariaat](#)

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	107	154	134	134	134	134
Resultaat partij						
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Toelichting						
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op gering geschat.					
Programma	o. Bestuur en ondersteuning					

Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden-Gelderland (VGGM)

Omschrijving	Samenwerking op het gebied van de regionale brandweertaken, ambulancevoorziening, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en collectieve preventieve gezondheidszorg ter realisering van deskundigheidsversterking en capaciteitsvergroting.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeente Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort, Zevenaar.
Beleidskaders	- beleidsplan veiligheidsregio 2020-2023
Openbaar belang en doel	De VGGM behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van brandweer, regionale ambulancevoorziening en GGD voor de vijftien gemeenten in de regio Gelderland-Midden.
Bestuurlijk belang	Deelname aan algemeen bestuur door burgemeester en in commsie volksgezondheid door portefeuillehouder.
Aandeel in %	6,45
Ontwikkelingen	VGGM heeft een voorstel in voorbereiding om de verdeelsleutels van de kosten te heroverwegen. Dit kan resulteren in herverdeeffecten tussen de gemeenten onderling. Het proces wordt waarschijnlijk uitgesteld tot in ieder geval na de herijking van het gemeentefonds. Gezien de impact die een herijking van de verdeelsleutels heeft, dient een goede afweging van de financiële consequenties voor de gemeenten vanzelfsprekend zorgvuldig te gebeuren.

Prestaties

Website [Website VGGM](#)

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	3.572	3.821	3.908	3.908	3.908	3.908
Resultaat partij	1.472					
Eigen vermogen	7.367					
Vreemd vermogen	13.096					
Toelichting						

Risico's VGGM heeft het risicomanagement op orde. Aan de hand van de zogenaamde 'kans x effect'-methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. VGGM vindt het eigen weerstandsvermogen op basis van deze inschatting voldoende om de risico's af te dekken.

De bijdrage van Zevenaar aan VGGM bestaat uit de bijdragen voor brandweer, Bevolkingszorg, GGD, JGZ en RVP volgens de vastgestelde begroting van VGGM, aangevuld met maatwerk voor JGZ.

Programma 1. Veiligheid

Alliander N.V.

Omschrijving	Alliander N.V. is een nutsbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon en zorgt voor de levering van energie. Het bedrijf telt 5,7 miljoen klantaansluitingen.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 72 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland.
Openbaar belang en doel	De primaire taak van Alliander is het onderhouden en beheren van de elektriciteits- en gas(distributie)netten in het verzorgingsgebied. Deze taken zijn wettelijk bepaald omdat de maatschappij sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van (duurzame) energie.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente is lid van het platform Nuval. Het platform ondersteunt de gemeenten uit Flevoland en Gelderland bij de invulling van het aandeelhouderschap in Alliander.
Aandeel in %	0,45
Ontwikkelingen	Het dividend over 2019 is ten opzichte van 2018 gedaald als gevolg van een lager nettoresultaat in 2019, met name veroorzaakt door de incidentele boekwinst op de verkoop van Allego in 2018. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat uiterlijk in 2030 zo'n 1,5 miljoen bestaande woningen in Nederland aardgasvrij zijn. De overheid heeft besloten dat Nederland in 2050 helemaal aardgasvrij is. Als netbeheerder speelt Alliander een cruciale rol in deze omschakeling.
Prestaties	
Website	Website Alliander

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	251.000					
Eigen vermogen	4.224.000					
Vreemd vermogen	4.567.000					
Toelichting						
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.					
Programma	o. Bestuur en ondersteuning					

Ataro B.V.

Omschrijving	Zevenaar heeft in 2015 het sport- en accommodatiebeleid geprofessionaliseerd en ondergebracht in het gemeentelijk sportbedrijf Ataro.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Zevenaar
Partijen	Zevenaar is enig aandeelhouder
Openbaar belang en doel	Ataro heeft als doel het beheren en exploiteren van maatschappelijk vastgoed.
Bestuurlijk belang	De rol van gemeentelijk aandeelhouder in Ataro wordt uitgeoefend door de wethouder van Dellen.
Aandeel in %	100
Ontwikkelingen	N.a.v. het onderzoek naar de verzelfstandiging van het sportbedrijf in 2019 door de rekenkamercommissie heeft de gemeenteraad geadviseerd om een aantal aanbevelingen van de rekenkamercommissie over te nemen. De gemeente is met Ataro in overleg over de implementatie van deze aanbevelingen.
Prestaties	Prestatie afspraken moeten nog nader ontwikkeld worden.
Website	Website Ataro

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente	1.851	1.809	1.574	1.574	1.574	1.574
Resultaat partij	135					
Eigen vermogen						
Vreemd vermogen						
Toelichting						
Risico's	De gemeente blijft als enig aandeelhouder bij tegenvallende exploitatieresultaten uiteindelijk financieel verantwoordelijk.					
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie					

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Omschrijving	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Openbaar belang en doel	De B.N.G. is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank financiert sinds 1914 de publieke sector. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).
Aandeel in %	0,02
Ontwikkelingen	Belangrijkste instrumenten van BNG Bank om maatschappelijke impact te creëren zijn haar kredieten in alle looptijden tegen aantrekkelijke voorwaarden. De omvang van nieuw verstrekte langlopende kredieten bedroeg 14 miljard Euro. Met deze financiering draagt de bank bij aan lage kosten voor gemeenten, woningcorporaties, zorg en onderwijs en projecten op het gebied van energie en infrastructuur. Belangrijke thema's zijn verduurzaming en de energietransitie.

Prestaties

Website

[Website BNG](#)

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	163.000					
Eigen vermogen	4.991.000					
Vreemd vermogen						
Toelichting						
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.					
Programma	o. Bestuur en ondersteuning					

Leisurelands (R.G.V. Holding B.V.)

Omschrijving	Leisurelands BV is een recreatiebedrijf met 20 openbare recreatiegebieden. Hiervan is één gebied gelegen in Zevenaar, namelijk: Rhederlaag.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Partijen	Gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Berg en Dal, Beuningen, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Hatter, Heerde, Nijmegen, Nunspeet, Putten, Renkum, Rozendaal, Voorst, Wijchen en Zevenaar.
Openbaar belang en doel	Het doel is het publiekstoegankelijk houden van recreatievoorzieningen en -plassen. Het recreatiegebied Rhederlaag is ondergebracht in Leisurelands BV. Bij het deelnemen aan een verbonden partij staat de vraag centraal of dit de meest geëigende vorm is om de doelstelling van de gemeente (het publieke belang) te realiseren. De gemeente ziet de instandhouding van recreatieplassen als een publiek belang. Het aandeelhouderschap in Leisurelands BV is een middel om invloed te houden op het realiseren van en het laagdrempelig toegankelijk houden van recreatieplassen in Zevenaar en omgeving.
Bestuurlijk belang	Via stemrecht bij de algemene aandeelhoudersvergadering
Aandeel in %	3,45
Ontwikkelingen	De huidige aandeelhoudersovereenkomst loopt tot eind 2021. Leisurelands heeft sterk de ambitie om in een concurrerende en snel veranderende markt een toonaangevende rol te spelen en verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en ambitieuzer recreatiebedrijf. Hierbij zijn een duurzame leefomgeving en maatschappelijke rendement belangrijke pijlers. De liquidatie van het RAL (recreatieschap Achterhoek Liemers) is afgerond. De voormalige gemeente Rijnwaarden was deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling RAL. Kees Rutten is door de aandeelhouders benoemd tot directeur – bestuurder van Leisurelands. Hij is op 1 juni 2020 gestart en de opvolger van Erik Droogh die eind 2019 Leisurelands verliet.
Prestaties	Beheer van terrein Rhederlaag dat grotendeels openbaar toegankelijk is.
Website	Website Leisurelands

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	4.422					

Eigen vermogen	68.893
Vreemd vermogen	15.487
Toelichting	
Risico's	Gezien het geringe belang van de gemeente hierin is het risico bijzonder klein. Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille. LeisurELands keert tot op heden geen dividend uit.
Programma	5. Sport, cultuur en recreatie

Vitens N.V.

Omschrijving	Vitens wint, zuivert en levert drinkwater en zorgt voor de instandhouding van het leidingnetwerk.
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Utrecht
Partijen	De aandelen van Vitens N.V. zijn in handen van 110 aandeelhouders waaronder de provincie Friesland, provincie Gelderland, provincie Overijssel provincie Flevoland en provincie Utrecht en het merendeel van de in deze provincies liggende gemeenten.
Openbaar belang en doel	Waarborgen van de kwaliteit van drinkwater.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft recht op deelneming aan de beraadslagingen en stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente is lid van het platform Nuval. Het platform ondersteunt de gemeenten uit Flevoland en Gelderland bij de invulling van het aandeelhouderschap in Vitens.
Aandeel in %	0,60
Ontwikkelingen	Vitens keert geen dividend over het boekjaar 2019 uit aan haar aandeelhouders. De solvabiliteit is gedaald onder de 30% en hiermee voldoet Vitens niet aan de continuïteitsdoelstelling van een solvabiliteit van minimaal 30%. Conform het financieel beleid wordt daarom geen dividend uitgekeerd. De financiële ratio's van de onderneming staan onder druk door verplichte verlaging van het toegestane bedrijfsresultaat en het hogere investeringsniveau. Ook voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens om voormelde redenen geen dividend uit zal kunnen keren. In relatie tot deze ontwikkelingen onderneemt Vitens een aantal acties om op de middellange termijn weer perspectief te krijgen op verbetering van de financiële ratio's en de dividenduitkering die daarmee samenhangt.
Prestaties	De aandeelhouders van Vitens geven steun aan een omvangrijk investeringspakket om de drinkwatervoorziening op peil te houden. Toenemende droogte, in combinatie met een stijgend waterverbruik, vragen om extra capaciteit voor winning en productie van drinkwater. Het watersysteem staat onder druk. De droogte in Nederland heeft grote impact op de kwaliteit en kwantiteit van bronnen en de productie en levering van drinkwater. De kosten van winning en productie lopen op en er zijn extra investeringen nodig in kwaliteit en capaciteit.
Website	Website Vitens

Bedragen x € 1.000

Financiële informatie	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage gemeente						
Resultaat partij	41.400					
Eigen vermogen	533.300					
Vreemd vermogen	1.289.700					
Toelichting	De gemeente Zevenaar bezit 34.717 gewone aandelen.					
Risico's	Het financieel risico is verlies van maximaal de nominale waarde van de aandelenportefeuille en het begrote bedrag aan dividend in onze begroting.					
Programma	o. Bestuur en ondersteuning					

GRONDBELEID

Inleiding

Overeenkomstig artikel 9, lid 2 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient een paragraaf Grondbeleid deel uit te maken van de programmabegroting en het jaarverslag. Transparantie over het grondbeleid voor u is om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen zoals aangegeven in de programma's.

Beleid

Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de Nota Grondbeleid van de voormalige gemeente Zevenaar die in februari 2012 is vastgesteld en op 18 december 2019 door de raad geldend en van toepassing verklaard op het gehele grondgebied van de gemeente Zevenaar. In de nota wordt uitwerking gegeven aan de manier waarop de grondpositie en het grondbeleid worden ingezet voor de ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is een strategie opgesteld voor het beheer van strategisch grondbezit van Zevenaar (aankoop, exploitatie en uitgifte). Ook de relatie met het exploitatieplan in de Wet ruimtelijke ordening (Wro), gericht op publiekrechtelijk kostenverhaal, is ingevuld.

In de collegevergadering van 14 januari 2020 is de grondprijnsbrief 2020 vastgesteld. Door middel van de Raadsinformatiebrief 2020-001 bent u hierover op de hoogte gebracht en hebt u kennis kunnen nemen van de inhoud ervan. Jaarlijks wordt de grondprijnsbrief geactualiseerd.

Het grondbeleid toen en nu

Het actief exploiteren van bouwgronden is een bedrijfsmatig proces, dat zich over meerdere jaren voltrekt. De gemeente Zevenaar heeft in het verleden voor een actieve grondpolitiek gekozen. Bouwgrond is economisch gezien een schaars goed. Een gemeente gebruikt grond om de lange termijnontwikkeling van wonen, werken en recreëren te sturen. De gemeente koopt in dat geval grond van derden, maakt deze bouwrijp en geeft deze grond uit aan bijvoorbeeld een projectontwikkelaar.

In de Nota Grondbeleid is gekozen voor een facilitair grondbeleid waarin grondverwerving niet meer centraal staat. Er wordt in dat geval meer samenwerking gezocht met private partijen. Een facilitair grondbeleid sluit aan op de ontwikkelingen van Zevenaar tot 2030, die in de structuurvisie van de voormalige gemeente Zevenaar zijn genoemd.

De nog lopende grondexploitaties dateren nog uit de tijd dat de gemeente een actieve grondpolitiek voerde.

Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor het harmoniseren en actualiseren van de bovengenoemde nota grondbeleid en het grondexploitatieplan. Dat geldt ook voor de omgevingsvisies van de beide voormalige gemeenten. Beiden worden naar verwachting in 2020 aan de raad ter vaststelling aangeboden. Op dit moment zijn de onderstaande beleidskaders nog steeds geldend.

Woonvisie

In de woonvisies van beide voormalige gemeenten wordt de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan de uitvoering van het beleid nader uitgewerkt. Samengevat komt de uitvoering op het volgende neer:

Regierol gemeente:

Wij regisseren als gemeente om de kwaliteit van de woningvoorraad te bewaken en de positie van kwetsbare doelgroepen te beschermen. De gemeente voert regie op de locatiekeuze en -invulling, zowel ruimtelijk als volkshuisvestelijk.

Voor aanpassingen in de bestaande woningvoorraad ligt onze rol bij bewustmaken en faciliteren van initiatieven van bewoners, eigenaren en het lokale bedrijfsleven. Kwetsbare doelgroepen beschermen wij door afspraken te maken met de woningcorporatie en met onze huisvestingsverordening.

Voorsorteren op veranderingen in de woningmarkt waarbij de bestaande voorraad centraal staat:

Waar wij voorheen rekening hebben gehouden met krimp blijkt nu uit de nieuwe woningbehoefteprognoses 2019 dat er geen sprake meer is van een krimp in de Liemers. De prognoses uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudensgroei zien. De belangrijkste regionale opgaven zijn dan ook: voorkomen dat het

woningtekort verder oploopt in de Liemers, ruimte voor nieuwe woningbouwlocaties en behoefte aan betaalbaar wonen. Ten opzichte van 2017 ligt het accent, naast de oplopende woningtekorten, vooral op de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomensgroepen. Volgens het woningbehoefteonderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen tot € 200.000,- en daarnaast is er vanuit de middeninkomens ook behoefte aan particuliere huur in de middenhuur. Omdat de vraag naar verwachting nog verder zal toenemen heeft het verhogen van de nieuwbouwproductie op de korte termijn (vóór 2025) dan ook prioriteit. Daarom is het van belang om de komende twee jaar te benutten om de beschikbare planologische capaciteit (versneld) in te zetten. En eventueel andere plannen in de tijd naar voren te halen, en aanvullende nieuwbouwlocaties te zoeken voor de periode na 2025. Met nieuwbouw voegen we de komende decennia nog maar enkele procenten aan de woningvoorraad toe. Veruit het grootste deel van de woningen staat er al en die worden naar tevredenheid bewoond. Voor deze bewoners en eigenaren van de woningen is het belangrijk dat de nieuwbouw iets extra's toevoegt (een aantrekkelijke woning om naar door te stromen). Op gebied van duurzaamheid, levensloopgeschiktheid en uitstraling zijn investeringen nodig om bestaande woningen aantrekkelijk te houden of te maken. De verbetering van de energieprestatie van woningen van ouder dan 30 jaar is hierbij het uitgangspunt.

Leefbaarheid:

Wij gaan voor leefbare kernen. Met het woningbouwprogramma dragen wij hier aan bij. Woningen bouwen wij hoofdzakelijk in de inbreidingsgebieden met uitzondering van enkele grote uitbreidingsgebieden. Woningbouw zien wij hierbij als middel voor de groeiende woningbehoefte en deels het woningtekort in de regio. Als het gaat om de doelgroepen met een kwetsbare positie vragen wij vooral de corporaties een actieve rol op zich te nemen. Op basis van de landelijke leefbaarheidsmonitor, maar ook vooral door alert zijn op signalen vanuit buurten houden wij samen met de corporaties in de gaten waar sprake is van problemen op het gebied van leefbaarheid. Samen met de corporaties, welzijnsorganisaties, scholen, woningeigenaren, buurtbewoners die zich verenigen en ook plaatselijke ondernemers gaan we aan de slag bij specifieke problemen.

Faciliteren van initiatieven:

Als gemeente kiezen we niet een bepalende en sturende rol, maar een meer faciliterende rol. Zeker ook in het wonen, waar wij op de woningmarkt met een aantal instrumenten voorwaarden kunnen scheppen voor derden. Dat doen we met bestemmingsplannen, onderhoud en beheer van de openbare ruimte, deelnemen bij leefbaarheidsaanpak, onderzoek en monitoring en het op bescheiden schaal beschikbaar stellen van stimuleringsregelingen. Bij nieuwbouw kunnen we door onze grondposities (Groot Holthuizen, Middag Oost en diverse inbreidingslocaties) nog wel een sturende rol nemen. We laten in principe de markt aan zet bij het bepalen van de gewenste woningtypen, gevoed door prognose cijfers en woningmarktonderzoeken. Hierbij zijn we kritisch als het gaat om woningen in het goedkope en betaalbare segment, zowel in de koop als huurmarkt. Gelet op de looptijd van de eigen grondexploitaties zal de gemeentelijke rol vanaf 2025 meer faciliterend gaan worden.

In 2017 hebben we "Het recept voor de Liemerse Woonagenda" vastgesteld. De afgelopen jaren hebben we op basis van de zeven uitgangspunten die we daarin hebben afgesproken richting gegeven aan de ontwikkeling van de woningmarkt in de Liemers. De uitgangspunten uit de Liemerse Woonagenda zijn nog steeds relevant, al zien we op een aantal punten een accentverschuiving. Zo zetten we nu sterker in op bouwen naar behoefte (zowel kwalitatief als kwantitatief) en zijn we afgestapt van harde afspraken over het aantal te bouwen woningen. Bovendien hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan een beter inzicht op vraag en aanbod in de Liemers. Dat alles is verwerkt in een aangepaste koers voor de komende jaren, die in september 2020 wordt vastgesteld.

Nota grondbeleid gemeente Zevenaar januari 2012

Grondprijnsbrief gemeente Zevenaar 2020

Woonvisie Gemeente Zevenaar 2015-2025

Woonvisie Gelders Eiland 2018

Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Ontwikkelingen

In de tweede helft van maart 2020 bereikte de coronacrisis ons land. De Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) constateert dat vooral de verkoop van bestaande woningmarkt op peil blijft. "De enorme krapte op de markt is er nog steeds en de voorwaarden voor het kopen van een woning zijn nog steeds gunstig. Omdat de woningmarkt een vertrouwensmarkt is, is nog niet duidelijk wat de gevolgen voor de langere termijn zijn. Nu is het nog steeds een goed moment om te kopen én te verkopen.", aldus de NVM.

Regionaal Programma Werklocaties

Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) bevat de keuzes die de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen maken voor het in balans brengen van vraag en aanbod naar werklocaties, inclusief afspraken over monitoring, evaluatie en herijking. Het RPW is een integraal document voor zowel bedrijventerreinen, kantoren als perifere detailhandel.

Dit RPW is aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland aangeboden voor vaststelling. Zij heeft dit RPW op 6 februari 2018 overgenomen en het daarmee gemaakt tot het toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

De jaarlijkse monitoring van het RPW door de Regio Arnhem Nijmegen in 2019 heeft aanleiding gegeven om een aantal fundamentele beleidsuitspraken in dit programma te herzien. De uitgangspunten voor de herziening zijn gebaseerd op de huidige economische situatie en verschillende onderzoeken naar het toekomstperspectief voor diverse werklocaties in de regio.

De nieuwe vraagraming is gebaseerd op een jaarlijkse economische groei van 1,5%. Hierbij gebruiken we de hernieuwde toekomstverkenning Welvaart en Leefomgeving (WLO) 2015 van het Centraal Planbureau. Dit WLO scenario heeft een looptijd van 10jaar. De corona crisis geeft een dip, maar deze vereffent zich in die 10 jaar weer.

In de raadsvergadering van 11 juni 2020 heeft u besloten om:

1. De schrapopgave voor bedrijventerreinen te laten vervallen;
2. Het toetsingskader voor bedrijfskavels voor XXL-logistiek vast te stellen;
3. Het Regionaal Programma Werklocaties in 2020 te herzien op basis van de uitgangspunten zoals geformuleerd in de vorengenoemde monitoring
4. Niet in te stemmen met schrapopgave voor kantoren en PDV

De regio kiest voor het maken van regionaal bestuurlijke afspraken om tot uitvoering van de laatstgenoemde schrapopgave te komen. Het inzetten van een inpassingsplan hiervoor door de provincie lijkt daarom niet langer wenselijk. Wij gaan hierover met de regio en de provincie in overleg om te komen tot een reële en acceptabele opgave.

De besluitvorming in de colleges en raden in de regio is gebundeld aan het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland aangeboden ter besluitvorming. Na vaststelling door Gedeputeerde Staten zijn de voorgestelde wijzigingen mede onderdeel van het regionale toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Bij het schrijven van voorliggende paragraaf was de besluitvorming nog niet bekend.

Het is de bedoeling dat wij eind 2020 een herziene versie van het RPW ter besluitvorming aan u kunnen aanbieden.

Project ViA15

De realisatie van de doortrekking A15, verbreding A12 en de nieuwe aansluiting hiervan bij Zevenaar Oost is afhankelijk van de behandeling van het Tracébesluit (TB) bij de Raad van State (RvS). Bij het schrijven van voorliggend document heeft deze het TB in behandeling genomen en hebben de zittingen plaatsgevonden. Een uitspraak is nog niet bekend.

De planning van de uitvoering ligt bij het project ViA15. Deze heeft als uitgangspunt dat het project in 2022-2024 is opgeleverd. De projectorganisatie heeft al diverse processen (voorbereiding, engineering, verleggen leidingen en aanbesteding) in gang gezet. Het afzetrisico voor de gronduitgifte op Businesspark 7Poort en van de Fashion Outlet Zevenaar zal door een positieve uitspraak van de RvS afnemen.

BOUWGRONDEXPLOITATIE (WONINGBOUW EN BEDRIJVENTERREINEN)

Met betrekking tot de ontwikkeling van BusinessPark 7Poort zal de uitgifte zich concentreren op het noordelijk deel en Landeweer. Immers alle kavels op het zuidelijk deel van BusinessPark 7Poort zijn inmiddels verkocht. Ondanks de Corona crisis is de interesse in BusinessPark 7Poort niet afgenomen. Na een (positieve) uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het Tracébesluit A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15) zal de uitgifte naar verwachting in een stroomversnelling komen.

Nadat het resterende gedeelte van het bedrijventerrein in 2019 en 2020 bouwrijp is gemaakt (aanleg (bouw)wegen en ondergrondse infrastructuur) starten we nu met het zogenaamde woonrijp maken (aanleg fietspaden en trottoirs, planten bomen, inrichting bermen, etc.) van BusinessPark 7Poort. Dit woonrijp maken voeren we gefaseerd uit en dit zal circa twee jaar in beslag nemen. Daarnaast ronden we de definitieve profilering en inrichting van de watergangen en de Wal Masqué af. Ook starten we met de realisatie van het 2e viaduct over de spoorlijn Arnhem – Winterswijk en de bijbehorende infrastructuur.

De Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) zal naar verwachting in 2021 met de realisatie starten. Levering van de gronden heeft in 2020 plaatsgevonden of zal in 2021 plaatsvinden (afhankelijk van de uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het Tracébesluit A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15) en de economische ontwikkelingen in de retail).

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is in ontwikkeling, waarbij vanaf 2021 wordt uitgegaan van een uitgifte van 50 kavels per jaar. In vergelijking met de voorspoedige uitgifte van de afgelopen jaren is dit vrij behoudend maar dit is ingegeven doordat de bouwsector de vraag naar nieuwbouw nauwelijks kan bedienen zodat hier stagnatie dreigt. Ook brengt de bovengenoemde coronacrisis de nodige onzekerheden teweeg. De deelgebieden Tol en Bem zijn inmiddels vrijwel uitverkocht. Daar wordt nog wel gebouwd en deze deelgebieden maken we intussen woonrijp waarna deze in 2021 de beheerfase in kunnen gaan. De Stede is nog in ontwikkeling. Daar zijn nog kavels in verkoop en dient nog voor een deel bouw- en woonrijp te worden gemaakt. De verwachting in de grondexploitatie bestaat dat dit deelgebied in 2024 gereed is. Dit kan mogelijk ook eerder zijn omdat de verkoop op dit moment nog steeds voorspoedig verloopt en we de beoogde verkoopaantallen kavels voor 2020, op het moment van het schrijven van voorliggend document, inmiddels hebben gerealiseerd.

In het kader van de bezuinigingsmaatregelen -bij vaststelling van de MJB 2020-2023- heeft het college de opdracht meegekregen om het 4^e buurtschap van Groot Holthuizen in ontwikkeling te nemen. Deze ontwikkeling versterkt enerzijds de financiële positie van de gemeente en draagt anderzijds bij aan een groter aanbod van woningen. Onlangs heeft uw raad ingestemd met de vaststelling van het globaal stedenbouwkundig plan en de grondexploitatie De Holtkamp waar ca. 120 woningen gebouwd zullen worden. Omdat een en ander, bij het schrijven van voorliggend document, nog niet was vastgesteld is de ontwikkeling van de Holtkamp niet in de cijfers van deze paragraaf verwerkt.

In het woningbouwplan Middag Oost is een ontwikkelaar bezig met de bouw van 14 woningen. Afhankelijk van de belangstelling voor een 2^e fase zal dit plan in de komende tijd verder ontwikkeld worden.

REALISATIE

In onderstaande tabel presenteren wij de gerealiseerde en te realiseren grondverkoop. Ten aanzien van de te realiseren grondverkoop 2020 tot en met 2024 geldt dat deze overeenkomstig de laatst vastgestelde uitgangspunten voor de herziening van de grondexploitaties zijn (per 01-01-2020).

De woningaantallen met betrekking tot de ontwikkeling van de Holtkamp zijn niet meegenomen omdat het raadsbesluit ten tijde van het schrijven van voorliggend document nog niet genomen was.

Aantallen/m² kavels wonen en bedrijven (realisatie en prognose)

Naam complex	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bedrijven (in ha.)							
Zevenaar Oost - 7Poort en Landeweer	0,26	20,45	5,56	3,00	4,50	3,08	0,11
Zevenaar Oost - Spoorallee/FOZ	0,00	0,00	0,00	6,14	2,08	0,00	0,00
Mercurion	0,39	0,39	0,00	0,00	0,51	0,31	0,00
Totaal Bedrijven	0,65	20,45	5,56	9,14	7,09	3,39	0,11
Wonen (in aantallen kavels/woningen)							
Groot Holthuizen	124	67	46	50	50	25	0
Middag Oost & Zwanenwaay	10	5	9	10	2	2	2
Centrumplan	9	0	0	0	0	0	0
Totaal Wonen	143	72	55	60	52	27	2

PROGNOSE TE VERWACHTEN RESULTATEN

De geprognosticeerde resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties zijn voor het laatst herzien per 1 januari 2020. Vervolgens hebben wij deze verwerkt in de Uitvoeringsrapportage grondexploitaties welke u hebt vastgesteld in de vergadering van 8 juli 2020. De financiële effecten zijn verwerkt in de jaarrekening 2019 welke u in dezelfde raadsvergadering heeft vastgesteld.

De geprognosticeerde resultaten van de grondexploitaties luiden als volgt:

Bedragen x € 1.000

Prognose financiële resultaten actieve grondexploitaties			
Naam complex	Einddatum exploitatie	Resultaat herziene grex NCW per 01- 01-2020	Resultaat herziene Grex op eindwaarde
Zevenaar Oost - bedrijven	31-12-2024	3.057	3.689
Zevenaar Oost – wonen	31-12-2025	-33.856	-37.278
Totaal Zevenaar Oost	31-12-2025	-30.799	-33.589
Middag Oost & Zwanenwaay	31-12-2029	-4.524	-5.164
Mercurion	31-12-2022	257	279
Totaal Overige complexen		-4.267	-4.885
Totaal Complexen		-35.066	-38.474

Voor de verliesgevende exploitaties is, conform de voorschriften van het BBV, een verliesvoorziening getroffen. Uit hoofde van het budgetrecht van de raad bepaalt deze (meestal bij de vaststelling van de jaarrekening) wat de bestemming wordt van vrijgevallen verliezen dan wel de dekking van een noodzakelijke aanvulling van de verliesvoorziening.

WINST- EN VERLIESNEMING

Ten aanzien van winst- en verliesnemingen is hierover het volgende in de Nota Grondbeleid 2012 opgenomen:

1. Verliezen worden genomen als die bekend zijn (voorzichtigheidsbeginsel), daartoe wordt een voorziening getroffen ten laste van de algemene reserve (risicoreserve).
2. Winsten worden genomen wanneer die gerealiseerd zijn (realisatiebeginsel).
3. Winst en verlies wordt genomen op basis van contante waarde.
4. Winst en verlies komen via de exploitatie ten laste van en ten goede aan de reserve grondexploitaties. In de praktijk (zie ook onder 1) is dit nu de algemene reserve.
5. Als de geraamde kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd mag winst worden genomen binnen een (deel) grondexploitatie.
6. Tussentijdse winstnemingen vindt dan slechts plaats als er voldoende zekerheid is voor winst nemen.
7. Winstnemingen vindt plaats bij de jaarrekening of programma uitvoeringsrapportage (pur). De laatste is inmiddels vervangen door de Voortgangsrapportage.

Bovenstaande beleidsregels sloten destijds aan bij de bepalingen in het BBV van toen. In 2016 is echter een Notitie Grondexploitatie met geactualiseerde boekhoudregels. Deze leidde sindsdien tot een veelheid aan vragen over grondexploitaties en daarmee samenhangende problematiek. Ter wille van de overzichtelijkheid heeft de Commissie BBV in juli 2019 een nieuwe notitie gepubliceerd waarin alle regelgeving en een verduidelijking daarop is verwerkt.

Belangrijk aspect in de genoemde notitie is onder meer dat het bovengenoemde realisatiebeginsel zodanig moet worden uitgelegd, dat de winst bij meerjarige projecten niet pas aan het eind van dat project als gerealiseerd moet worden beschouwd. Deze dient vanaf nu gedurende de looptijd als zodanig te worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van tussentijdse winst is het wel noodzakelijk om de nodige voorzichtigheid te betrachten. In dat kader dienen de projectspecifieke risico's van de nog te realiseren kosten en opbrengsten in beeld te zijn gebracht.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst heeft de commissie BBV de zogenaamde Poc-methode geïntroduceerd (Percentage of completion). De Poc-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als kosten, verkeert. De methode is vrij eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

Met uitzondering van de grondexploitatie Mercurion zijn alle gemeentelijke grondexploitaties verliesgevend. Tussentijdse winstnemingen is hier dus niet aan de orde. Wel kunnen de ontwikkelingen rond de grondexploitaties een positief effect hebben waardoor een correctie op de verliesvoorziening plaats kan vinden. In 2019 was dit aan de orde waardoor een vrijval van de verliesvoorziening van een bedrag van € 4,5 miljoen mogelijk was. Dit is verwerkt in de jaarrekening van 2019. Binnen de P&C cyclus wordt telkens gekeken in hoeverre er aanleiding is om de resultaten van de grondexploitaties bij te stellen en een mutatie in de verliesvoorziening nodig is.

Voor de grondexploitatie Mercurion is er op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat hier op korte termijn sprake is van een tussentijdse winstneming.

RESERVES, VOORZIENINGEN EN RISICO'S

De stand van de verliesvoorziening grondexploitaties bedraagt volgens de jaarstukken 2019 € 35.323.000.

Ten behoeve van de voorliggende meerjarenbegroting heeft een actualisatie van de risico's plaatsgevonden. Hierbij zijn onder meer de effecten van de coronacrisis becijferd welke hebben geleid tot een afname van het resultaat van de grondexploitaties. Deze afname is verwerkt in de Tussentijdse Financiële Prognose over 2020 welke tevens aan uw raad is voorgelegd. Omdat in het risicoprofiel al rekening werd gehouden met risico's welke door de coronacrisis worden bevestigd dan wel verstrekt was een actualisatie van het risicoprofiel noodzakelijk. Zie hieronder het resultaat hiervan:

Naam grondexploitatie	Risicoprofiel per 01-01-20	Risicoprofiel per 01-09-20	Vershil jan./sept. 20	Vershil in %
Zevenaar Oost - bedrijven	6.464	6.668	-204	-3,2%
Zevenaar Oost - wonen	631	289	342	54,2%
Totaal Zevenaar Oost	7.095	6.957	138	1,9%
Middag Oost & Zwanenwaay	198	98	100	50,5%
Rijnark Lobith	96	96	0	0,0%
Uuleveld Pannerden	18	18	0	0,0%
Totaal Overige grondexploitaties	312	212	100	32,1%
Totaal Risico's	7.407	7.169	238	3,2%

Toelichting:

5. Zevenaar Oost - Bedrijven:
Het risico ingevolge het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), zoals toegelicht onder het kopje ontwikkelingen in deze paragraaf, blijft voornamelijk aanwezig. Omdat een aantal andere risico's kon worden afgezwakt dan wel vervallen in verband met de financiële verwerking van de coronacrisis drukt het RPW-risico relatief zwaarder mee in de totale risicoanalyse van Zevenaar Oost - Bedrijven. Hierdoor is het uiteindelijke risicoprofiel hier toegenomen.
6. Zevenaar Oost - Wonen:
Na verwerking van de coronacrisis in de Tussentijdse Financiële Prognose blijven er nog enkele restryrisico's bestaan. Denk hierbij aan mogelijke vertraging in de uitgifte en renterisico's. Het totale risicoprofiel is echter aanzienlijk afgenomen.
7. Middag Oost & Zwanenwaay: hier spelen soortgelijke marktrisico's zoals deze onder Zevenaar Oost - Wonen zijn omschreven. De afname van het risicoprofiel houdt ook hier verband met de verwerking van de coronacrisis in de eerdergenoemde Tussentijdse Financiële Prognose.
8. Rijnark Lobith: voor deze locatie is geen interesse vanuit de markt waardoor een risico van afwaardering onverminderd aanwezig blijft.

In de Paragraaf Weerstandsvormogen wordt inzicht verschaft in de verhouding van de grondexploitatie-risico's in relatie tot het gemeentebrede risicoprofiel.

FINANCIËN

INLEIDING

Inleiding

In onze begroting heeft het beleid een centrale plaats. Het beleid is verwerkt bij de thema's en programma's. Dit financiële deel betreft de cijfermatige uitwerking van dit beleid. In het onderdeel Financiën van deze meerjarenbegroting bieden wij u financieel inzicht in effecten van het beleid. Dit doen wij op basis van een aantal overzichten en toelichtingen. Deze zijn deels verplicht voorgeschreven in het kader van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV).

In dit algemene gedeelte gaan wij in op het beleid en de beleidskaders, eventuele ontwikkelingen en risico's. Verder bieden wij u inzicht in de financiële hoofdlijnen van deze begroting, inclusief toelichtingen. Deze presenteren wij in de volgende paragrafen:

- Autorisatie
- Kaders en uitgangspunten
- Financieel meerjarenbeeld
- Overzicht van baten en lasten
- Overzicht van baten en lasten naar taakvelden
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien
- Overzicht van incidentele baten en lasten
- Geprognosticeerde balans
- EMU-saldo
- Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Beleid

Het financiële beleid van onze gemeente is gericht op een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt. In het kader van ons financiële beleid hebben wij diverse verordeningen en beleidsnota's vastgesteld. Deze zijn beschikbaar onder het kopje 'Beleidskaders'.

Beleidskaders

- Financiële verordening
- Controleverordening
- Nota activering en afschrijving

AUTORISATIE

De autorisatie van de budgetten gebeurt bij de vaststelling van deze begroting en eventueel later door het vaststellen van wijzigingen van de begroting door uw raad. U autoriseert op het niveau van de in de programma's opgenomen budgetten voor het begrotingsjaar en stelt de budgetten voor de volgende jaarschijven voorlopig vast. De volgende jaarschijven autoriseert u bij de betreffende begrotingsbehandeling in de komende jaren. Bij de behandeling van de huidige begroting autoriseert u dus, eventueel na vaststelling van amendementen, de budgetwijzigingen met ingang van 2021.

Op basis van deze autorisatie zijn wij gemachtigd binnen de gestelde kaders uitgaven te doen en inkomsten te genereren. Dit geldt ook voor de investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2021 die wij in het meerjareninvesteringsplan presenteren. Uitzondering hierbij zijn die investeringsbudgetten (kredieten) waarbij u besluit de betreffende investering via een separaat raadsvoorstel te willen behandelen.

Beleid autorisatie

In de vergadering van 31 januari 2018 heeft u de Financiële verordening Gemeente Zevenaar 2018 vastgesteld en hierin het volgende bepaald:

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad bedoeld in artikel 6, lid 1, doet het college voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doet het college indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.
4. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor.

Soorten budgetten

Een budget is een in de begroting opgenomen uit te geven of te ontvangen geldbedrag dat is gekoppeld aan een product om bepaalde activiteiten en prestaties te realiseren. Een budget komt tot uitdrukking in een bedrag voor baten en/of lasten.

Binnen onze gemeente kennen wij verschillende soorten budgetten:

1. Exploitatiebudgetten
Het gaat hierbij om de reguliere jaarbudgetten. Dit betreft, vaak structurele, geldbedragen die op jaarbasis binnen de begroting aan een budgethouder ter beschikking staan.
2. Investeringsbudgetten
Deze worden ook wel kredieten genoemd. Een investeringsbudget is een afzonderlijk door u verleend geldbedrag voor het uitvoeren van nieuwe investeringen of projecten, toegekend aan een budgethouder. Het nut van deze investeringen strekt zich over meerdere jaren uit.
3. Reserves en voorzieningen
Reserves en voorzieningen zijn bijzondere 'budgetten'. Deze zijn door u ingesteld voor het doen of dekken van specifieke uitgaven. Bij voorzieningen bijvoorbeeld op basis van een door u vastgesteld beheerplan.

Exploitatiebudgetten

U autoriseert ons college op het niveau van programma's. Wij zijn daarmee bevoegd uitvoering te geven aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma met behulp van de daarbij opgenomen middelen. Voorwaarde daarbij is dat wij bij de besteding van de budgetten voor bestaand beleid binnen de grenzen van het totale budget van het programma blijven. Binnen deze grenzen zijn wij bevoegd om de wijze van besteding van de budgetten aan te passen als dit noodzakelijk is voor het bereiken van de door u vastgestelde doelstellingen van het betreffende programma. Hiervoor hoeven wij u, ingevolge de

voorschriften, geen begrotingswijziging voor te leggen.

Bij het schuiven met budgetten tussen verschillende programma's, moeten wij uw goedkeuring vragen door middel van het voorleggen van een raadsvoorstel met begrotingswijziging.

Bij tussentijdse voortgangsrapportages en de jaarstukken leggen wij aan u verantwoording af over de uitvoering, de besteding van de middelen en de bereikte resultaten van het betreffende programma en de realisatie van de doelstellingen.

Investeringsbudgetten

Bij de programmabegroting vermelden wij per programma naast de exploitatiebudgetten ook de investeringsbudgetten uit het meerjareninvesteringsplan die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het betreffende programma. Zoals gezegd autoriseert u ons op het niveau van de programma's en zijn wij daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de realisatie van de doelstellingen van het betreffende programma. Wij zijn dus bevoegd om ook uitvoering te geven aan de investeringsbudgetten.

Hiertoe ramen wij een investeringsbudget/krediet, inclusief bijbehorende dekking en eventueel in te stellen dekkingsreserves en de jaarlijkse kosten van rente en afschrijving.

Indien bij een kredietaanvraag blijkt dat het te voteren bedrag noodzakelijkerwijs hoger (10% of meer) is dan het in het meerjareninvesteringsplan opgenomen bedrag zullen wij u hiervoor vooraf om autorisatie vragen.

Hierbij zullen wij tevens de daarbij behorende dekkingsmiddelen aangeven. Wij zullen u dan ook een begrotingswijziging voorleggen. Na uw goedkeuring, met de bijbehorende begrotingswijziging, is het krediet beschikbaar gesteld. Uiteraard leggen wij ook over de uitvoering van de investeringsbudgetten, zowel inhoudelijk als financieel, tussentijds (indien er sprake is van noodzakelijke aanpassingen) en bij de jaarstukken verantwoording aan u af.

Budgetten reserves en voorzieningen

Bij de programmabegroting presenteren wij per programma ook de betreffende reserves en voorzieningen. Voor mutaties in reserves zijn wij verplicht uw raad om autorisatie te vragen. In het kader van het budgetrecht bent u als raad bevoegd reserves in te stellen en toevoegingen en onttrekkingen te autoriseren. De bij het onderdeel reserves opgenomen mutaties gelden in dit verband als vast te stellen kader. Voor noodzakelijke wijzigingen hierin komen wij met een apart voorstel bij u terug.

Voor voorzieningen geldt een ander regime. U stelt als raad een voorziening in op basis van bijvoorbeeld een onderhoudsplan. Bij de instelling van de voorziening bepaalt u de hoogte van de jaarlijkse dotatie. De werkelijke bestedingen ten laste van de voorziening vinden plaats op basis van het vastgestelde onderhoudsplan. Deze bestedingen vallen binnen het mandaat van ons college.

KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Inleiding

Uitgangspunt van het financiële beleid van onze gemeente is een structureel en reëel sluitende begroting. Dit betekent dat:

- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten;
- De begroting duidelijk inzicht geeft welke baten en lasten incidenteel van aard zijn;
- Budgetten in de begroting zijn gebaseerd op het bestaande beleid;
- De meerjarenraming is gebaseerd op constante lonen en prijzen.

Onderdeel	Grondslag	Toelichting
Loonontwikkeling	2,50	Het percentage is gebaseerd een interne raming.
Prijsontwikkeling	1,70	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2020).
Rente	0,60	Zie toelichting.
Huren en pachten	1,70	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2020).
Subsidies	1,70	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2020).
Belastingen	1,70	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2020).
Leges en heffingen	1,70	Het percentage is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen van het CPB (maand maart 2020).

Aantal inwoners	2021	2022	2023	2024
	43.828	43.906	43.984	44.062
Aantal woningen	2021	2022	2023	2024
	20.270	20.435	20.585	20.735

De prognoses zijn gebaseerd op interne opgaven.

Toelichting op de geactualiseerde kapitaallasten in de begroting 2021

De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn geactualiseerd waarbij de activa uit de jaarstukken 2019 en de geëxtrapoleerde gegevens uit de begroting 2020 als basis zijn genomen en rekening is gehouden met een fasering van de nieuwe investeringen. Deze fasering van de geplande investeringen is van belang omdat tot afschrijving wordt overgegaan na het gereedkomen.

In deze meerjarenbegroting is conform de Nota activering- en afschrijvingsbeleid en de Kaderbrief 2021 rente berekend over de nieuwe investeringen van 0,6%. Voor 2021 betekent dit dat naast de rente die wordt toegerekend aan de grondexploitaties er een minimaal bedrag aan renteresultaat (verschil werkelijk betaalde rente en de doorberekende rente) blijft om te berekenen over de boekwaarden per 1 januari 2021 en toe te rekenen aan de betreffende taakvelden. (zie ook "rentetoerekening" in de paragraaf Financiering).

Door het gunstige verloop van de grondexploitaties, waardoor minder rente kan worden toegerekend over de boekwaarde, ontstaat vanaf 2021 een situatie dat genoemd renteresultaat wordt doorberekend aan de taakvelden. De volgende omslagpercentages voor genoemde resterende rente zijn doorberekend over de boekwaarden per 1 januari van het betreffende jaar:

Jaar	Omslagpercentage
2021	0,07
2022	0,00
2023	0,31
2024	0,16

De fluctuaties worden voornamelijk veroorzaakt door het afsluiten van bouwgrondexploitaties de komende jaren.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Primitieve begroting 2020-2023	135.420	118.817	118.564	117.946	117.896
1e Voortgangsrapportage 2020	848	626	1.615	405	405
Kaderbrief 2021					
Wijziging tot de begroting 2021-2024	-12	-526	-526	-526	-526
Totale baten tot de begroting	136.256	118.918	119.654	117.825	117.775

Mutaties in deze begroting (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	21.346	10.341	5.069	-2.745
Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten	0	-307	-307	-307	-134
Dividend Vitens	0	-35	-35	0	0
Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)	0	1.585	685	-15	-415
Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020	0	3.140	3.660	3.250	3.620
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-6	-6	-6	-9
Autonome mutaties onderwijshuisvesting	0	-1	-1	-1	-1
Actualisering huuropbrengsten locaties kinderopvang	0	9	9	9	9
Actualiseren diverse budgetten sport	0	13	13	13	13
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	0	15.392	5.457	804	-4.086
Precariobelasting kabels en leidingen	0	229	0	0	0
Salarissen ambtelijke organisatie	0	32	32	32	32
Inflatie opbrengsten belastingen	0	288	288	288	288
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020	0	471	548	1.003	-2.066
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	0	535	-2	-2	3
2. Actualisatie bestaand beleid	0	-342	-342	-294	-246
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	0	-342	-342	-342	-342
OZB-woningen areaaluitbreiding	0	0	0	48	96
Totaal gemuteerde baten	0	21.004	10.000	4.776	-2.991
Totale baten in deze begroting	136.256	139.922	129.653	122.601	114.784
Primitieve begroting 2020-2023	139.034	120.797	120.709	117.874	117.825
1e Voortgangsrapportage 2020	2.908	197	685	187	187
Kaderbrief 2021					

Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	-16	-626	-626	-631	-631
Totale lasten tot de begroting	141.926	120.367	120.767	117.429	117.380

Mutaties in deze begroting (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	0	21.427	10.284	5.915	-1.954
Gevolgen nieuwe tarieven Wmo	0	420	420	420	420
Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten	0	-107	-107	-107	-109
Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland	0	13	13	13	13
Bijdrage aan de GR ODRA	0	4	4	4	4
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling VGGM	0	33	33	33	33
Bijdrage aan de GR SDL / RSD	0	-85	-7	-7	-7
Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	0	-125	-125	-125	-125
Actualiseren diverse budgetten minimabeleid	0	205	105	105	105
Bijdrage SDL voor I&A / Inkoop	0	205	205	205	205
Stelpost inflatie 2021	0	1.079	1.079	1.079	1.079
Bijdrage GR VGGM brandweer	0	54	54	54	54
Bijdrage aan het Streekarchief (SALD)	0	8	8	-21	-21
Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)	0	2.189	1.289	539	139
Bijdrage aan de BVO DRAN	0	129	229	346	432
Stijging tarieven 2021 Wmo en Jeugd	0	668	668	668	668
Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020	0	30	30	30	30
Stelpost groei 2021-2024	0	350	450	550	660
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	0	-577	-863	-375	-42
Autonome mutaties onderwijshuisvesting	0	25	25	25	25
Invoering nieuwe Wet Inburgering	0	58	128	141	141
Aanpassingen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	0	72	72	0	0
Actualiseren budget Participatiewet	0	-27	-16	-26	16
Actualiseren diverse budgetten sport	0	-15	-15	-15	-7
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	0	15.326	5.590	979	-4.042
Salarissen ambtelijke organisatie	0	199	199	199	199
Vergoedingen raad- en commissieleden	0	24	24	24	24
Salarissen College van B&W	0	0	0	0	0

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020	0	694	751	1.139	-1.891
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	0	580	43	39	45
2. Actualisatie bestaand beleid	0	-394	-364	-329	-322
Voortzetten Regionaal Programma Werklocaties	0	10	10	10	10
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	0	32	32	32	32
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	0	-342	-342	-342	-342
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties	0	18	18	18	18
Fiscale handhaving parkeren	0	32	32	32	32
Investerings openbare werken	0	20	50	50	57
Invoering nieuw lokaal maatwerkproduct	0	-200	-200	-200	-200
Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen	0	35	35	70	70
3. Nieuw beleid	0	386	237	117	117
Onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar	0	150	0	0	0
Formatie afhandeling WOB-verzoeken	0	120	120	0	0
Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek	0	106	106	106	106
Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly	0	10	11	11	11
Totaal gemuteerde lasten	0	21.419	10.157	5.703	-2.159
Totale lasten tot de begroting	141.926	141.786	130.924	123.132	115.221
Resultaat voor bestemming	-5.670	-1.865	-1.271	-532	-437
Onttrekkingen					
Primitieve begroting 2020-2023	1.820	1.088	1.088	474	474
1e Voortgangsrapportage 2020	1.484	-11	-23	0	0
Kaderbrief 2021					
Wijzigingen tot de begroting 2021-2024	53	0	0	0	0
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	-32	-19	-48	-48
Totaal onttrekkingen reserves	3.357	1.045	1.045	426	426
Toevoegingen					
Primitieve begroting 2020-2023	2.029	1.659	411	411	411
1e Voortgangsrapportage 2020	27	0	0	0	0
Kaderbrief 2021					
Wijzigingen tot de begroting 2021- 2024	57	27	27	27	27
Meerjarenbegroting 2021-2024					

Totaal toevoegingen reserves	2.112	1.686	438	438	438
Saldo reserve mutaties	1.245	-641	607	-12	-12
Resultaat na bestemming	-4.425	-2.506	-664	-544	-449

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Gevolgen nieuwe tarieven Wmo

De Wmo zorgproducten zijn opnieuw aanbesteed. De nieuwe tarieven gaan in per 1-7-2020. De nieuwe tarieven zorgen voor een verhoging van de totale Wmo-kosten met afgerond € 420.000. Met name de kosten voor Hulp bij het Huishouden stijgen door de nieuwe tarieven met afgerond € 586.000. Bij de Wmo-begeleiding zijn enkele tarieven verlaagd, waardoor hier de kosten worden verlaagd met ongeveer € 166.000. Per saldo een structureel effect van € 420.000.

Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten

In 2014 is besloten om de geldigheidsduur van reisdocumenten voor personen ouder dan 18 jaar van 5 jaar te verhogen naar 10 jaar. Het effect van deze maatregel wordt nu zichtbaar. Tevens is besloten dat de gemeente geen leges meer in rekening mag brengen voor de vermissing van documenten. Deze maatregelen leveren voor de jaren 2021 tot en met 2023 een negatief effect op van € 200.000. Omdat in 2024 een groot aantal reisdocumenten verlopen, is het nadeel voor dat jaar € 25.000.

Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland

De bijdragen, voor de diverse modules, aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor deelnemende gemeenten is aangepast aan de raming zoals opgenomen in de concept begroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling.

Bijdrage aan de GR ODRA

Vanuit de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is de begroting 2021 toegestuurd. De totale kosten van het regulier werkpakket van de ODRA komen in 2021 uit op € 632.000. Dat is een verhoging van € 3.800 ten opzichte van de laatste raming. De verhoging wordt veroorzaakt door de indexering van de loonkosten.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling VGGM

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling VGGM voor deelnemende gemeenten is aangepast aan de raming zoals opgenomen in de vastgestelde begroting 2021 van de gemeenschappelijke regeling.

Bijdrage aan de GR SDL / RSD

Op basis van de begroting 2021 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers v.w.b. de exploitatielasten van de Regionale Sociale Dienst (RSD) wordt de verdeling over de diverse budgetten binnen het sociaal domein geactualiseerd

Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

In november 2019 is de begroting 2020, inclusief meerjarenverwachting voor 2021 e.v., vastgesteld van de GRHVOL. In afwachting van de (concept) meerjarenbegroting 2021 van de GRHVOL stemmen we de ramingen in onze begroting 2021-2024 hier op af.

Actualiseren diverse budgetten minimabeleid

Op grond van de werkelijke lasten 2019 (jaarrekening) en de ontwikkelingen in het eerste kwartaal 2020 actualiseren we de diverse budgetten voor het minimabeleid. De trend van toename van bekendheid en gebruik van minimaregelingen zet zich door en daarmee ook de kosten.

Bijdrage SDL voor I&A / Inkoop

Uitgangspunten voor de begroting van de RID zijn de vastgestelde I-visie en I-strategie. Volgens deze begroting gaat de gemeente Zevenaar in 2021 € 2.484.000 betalen. De ramingen zijn verhoogd met voornamelijk de reguliere loon- en prijsindex. Daarnaast heeft met ingang van 2020 een verschuiving plaatsgevonden van 0,8 fte voor informatiebeveiliging van de RSD naar de RID. Voor de SDL als totaal heeft deze verschuiving geen effect. De bijdrage aan de SDL voor team inkoop in 2021 is gecijferd op € 137.000.

Stelpost inflatie 2021

De Algemene Uitkering is gebaseerd op prijspeil 2021. Dit betekent dat bij alle andere begrotingsposten rekening moet worden gehouden met een prijsstijging (inflatie). Deze wordt geraamd op € 774.000. Daarnaast houden we rekening met verhoging van de eigen inkomsten. De stijging van de inkomsten wordt ook gebruikt om de inflatiestijging bij de uitgaven te dekken. Deze stijging van € 305.000 wordt opgeteld bij de stelpost. De stelpost is ingezet voor salarisstijging bij personeel en bestuur voor € 567.000. Het restant wordt ingezet voor overige kostenstijgingen.

Bijdrage GR VGGM brandweer

In de begroting 2021-2024 van VGGM is de bijdrage voor het onderdeel Veiligheid - Brandweer vastgesteld op € 2.474.000. De raming is bijgeplust met loon- en prijsindex. De incidentele korting op de inwonerbijdragen zoals deze was opgenomen in de ontwerpbegroting (raadsvergadering 4 maart 2020) is naar aanleiding van het besluit in het AB komen te vervallen.

Bijdrage aan het Streekarchief (SALD)

Naast de reguliere loon- en prijsindex is rekening gehouden met uitbreiding van de archief assistent voor 0,39 fte (14 uren per week). De nieuwe reguliere bijdrage voor Zevenaar in 2021 is € 134.000. In 2021 en 2022 is rekening gehouden met een incidentele verhoging van € 29.000 voor de ontwikkeling naar een digitaal E-depot.

Dividend Vitens

Vitens voldoet niet aan de continuïteitsdoelstelling van een solvabiliteit van minimaal 30% Conform het financieel beleid is daarom in 2020 geen dividend uitgekeerd. De financiële ratio's van de onderneming staan onder druk door verplichte verlaging van het toegestane bedrijfsresultaat en het hogere investeringsniveau. Ook voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend uitkeert. In relatie tot deze ontwikkelingen onderneemt Vitens acties om op de middellange termijn weer perspectief te krijgen op verbetering van de financiële ratio's en de dividenduitkering die daarmee samenhangt.

Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)

Rekening houdend met de werkelijke inkomsten en uitgaven over 2019 voor de BUIG (gebundeld budget inkomensdeel) en op grond van de voorlopige bijdrage voor 2020 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de prognose van de Regionale Sociale Dienst (RSD) van de te verwachten autonome ontwikkeling van de uitkeringslasten voor 2020 actualiseren wij zowel de inkomsten als de uitgaven. Per saldo bedraagt het nadeel in 2021 € 604.000.

Bijdrage aan de BVO DRAN

De komende jaren groeit het tekort op het doelgroepenvervoer als het huidige beleid niet wordt aangepast. In de kaderbrief 2021-2024 is daarbij uitgegaan van de vervoersontwikkelingen uit de begroting van de BVO DRAN. In de businesscase zijn op basis van demografische ontwikkelingen de verwachte vervoersontwikkelingen specifiek voor de gemeente Zevenaar berekend. Deze ontwikkelingen laten een gunstiger beeld zien. Het vervoer vanuit de Wmo en dagbesteding stijgt naar verwachting met 6%. Het vervoer vanuit de Jeugdwet en Leerlingenvervoer zal naar verwachting hetzelfde blijven en stijgt dus 0%. Het tekort in 2021 komt nu uit op € 129.000 (was € 290.000) en loopt nu op tot € 432.000 in 2024 (was € 1.073.000). De beleidsmaatregelen die in de businesscase genoemd worden kunnen zorgen voor een verdere daling van het bovengenoemde tekort. Op dit moment worden de maatregelen doorgerekend om te onderzoeken of deze ook echt de beoogde kostenbeheersing bewerkstelligen.

Stijging tarieven 2021 Wmo en Jeugd

Vanaf 1 januari 2021 zullen de tarieven binnen de zorg stijgen. Gemiddeld verwachten wij een stijging van 3%. Deze autonome stijging zorgt voor een totale bijstelling van afgerond € 668.000. Een deel van het accres en de extra gelden voogdij en medicijngebruik in de algemene uitkering zijn mede bedoeld voor compensatie van deze kostenstijgingen.

Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020

Het effect van de meicirculaire 2020 op de begroting 2021 - 2024 bedraagt voor het jaar 2021 ca. € 3.140.000, oplopend naar ca. € 3.620.000 in 2024. De analyse van deze bedragen luidt als volgt: - Accresontwikkeling: 2021 € 1.420.000; 2024 € 2.440.000. - Opschalingskorting: 2021 € 0; 2024 -/- € 320.000. - Ontwikkeling uitkeringsbasis: 2021 -/- € 440.000; 2024 -/- € 1.070.000. - Chronisch medicijngebruik: 2021 € 550.000; 2024 € 640.000. - Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik: 2021: € 530.000; 2024 € 490.000. - Overige hoeveelheidsverschillen: 2021 € 350.000; 2024 € 660.000. - Participatie: 2021 € 70.000; 2024 € 40.000. - Voogdij/18+: 2021: € 600.000; 2024 € 600.000. - Inburgering: 2021: € 60.000; 2024 € 140.000. Totaal 2021 € 3.140.000; 2024 € 3.620.000. Een deel van het accres en de extra gelden wegens Voogdij/18+ en het medicijngebruik zijn mede bedoeld ter compensatie van kostenstijgingen op programma 6 Sociaal domein.

Stelpost groei 2021-2024

De post "Overige hoeveelheidsverschillen" in de Algemene Uitkering wordt geheel veroorzaakt door een stijging van de woningbouwaantallen. De inkomsten vanuit de Algemene Uitkering zijn dus verhoogd vanwege de stijgende woningbouw. De kosten in de meerjarenbegroting zijn echter niet gecorrigeerd voor stijgende aantallen woningen en als gevolg daarvan stijgende aantallen inwoners. Door het opnemen van deze stelpost houden we hiermee rekening. Momenteel zijn wij bezig met het concretiseren van de verdeling van deze stelpost. Een voorstel hiervoor wordt voorgelegd aan de raad.

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

Autonome mutaties onderwijshuisvesting

In december 2019 is bij het beschikbaar stellen van het krediet voor de huisvesting van de Sterrenschool eveneens besloten om een jaarlijks structureel budget van € 20.000 voor gymvervoer beschikbaar te stellen. Daarnaast is rekening gehouden met de hogere lasten voor huisvesting in verband met de extra verhoging van de onroerendezaakbelastingen.

Invoering nieuwe Wet Inburgering

Via de algemene uitkering ontvangen we voor de invoering, per 1 juli 2021, van de nieuwe Wet Inburgering bijdragen in de invoerings-/uitvoeringskosten. In deze meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met de in de meicirculaire 2020 opgenomen (te verwachten) structurele uitvoeringskosten.

Actualisering huuropbrengsten locaties kinderopvang

De aanpassingen betreffen de reguliere indexering, nieuwe en aanpassingen in bestaande huurovereenkomsten.

Aanpassingen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS) wordt per 1 januari 2021 aangepast en vroegsignalering van schulden is dan een wettelijke taak van gemeenten. Wij hebben met de pilot 'Schuldenvrij' ervaring opgedaan met het vroegtijdig benaderen van inwoners met beginnende financiële problemen. De aangepaste WGS gaat echter een stap verder en stelt het verplicht voor gemeenten om gegevens over betalingsachterstanden uit te wisselen met zorgverzekeraars, energie- en waterleveranciers, woningcorporaties en om als gemeente hierop actie te ondernemen door contact op te nemen met de betreffende inwoners. Het rijk stelt hier vooralsnog geen extra middelen voor beschikbaar aan gemeenten. De inschatting is dat wij hier extra uitvoeringscapaciteit voor nodig hebben, aangezien het een uitbreiding van taken betreft. Om die reden vragen wij incidenteel extra middelen voor de komende twee jaar (2021 en 2022). Gedurende deze twee jaar kunnen wij ervaring opdoen met de uitvoering van deze aangepaste Wet en brengen we in beeld wat de structurele effecten hiervan zijn.

Actualiseren budget Participatiewet

De raming van de budgetten die de gemeenten ontvangen via de algemene uitkering voor de uitvoering van de Participatiewet zijn aangepast aan de bedragen uit de meicirculaire 2020.

Actualiseren diverse budgetten sport

De aanpassingen hebben betrekking indexeringen en actualiseren van diverse budgetten. Daarbij is rekening gehouden met de kosten voor het, eens in de 4 jaar, uit te voeren sportdeelname onderzoek en voor de verenigingsmonitor in 2024.

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Zevenaar Oost Bedrijven per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor het jaar 2021 een positief effect. Voor de jaren daarna zijn deze negatief. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 76.000,- De lagere doorbelasting van rente vanaf 2022 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door de grondverkopen. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de doorbelasting van rente is structureel en bedraagt € 143.000 positief in 2021 maar wordt daarna negatief van gemiddeld € 40.000,-. Deze lagere doorbelastingen hebben een positief effect op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

Precariobelasting kabels en leidingen

Op basis van de meest actuele opgave van Netwerkbijbedrijf Liander wordt de opbrengst van precariobelasting op kabels en leidingen in 2021 € 2.291.000.

Salarissen ambtelijke organisatie

De salarissen worden geraamd per afdeling op basis van de vastgestelde formatie. De loonkosten in 2021 worden 1,25% hoger door salarisverhogingen uit de huidige CAO met de looptijd tot 1-1-2021. Daarnaast zijn de salarissen geïndexeerd met 1,5%. De stijging wordt voor een deel gecompenseerd door aframing van de bij de kaderbrief opgevoerde stelpost voor inflatie.

Vergoedingen raad- en commissieleden

De indexatie van de maandelijkse vergoeding voor raads- en commissieleden is gebaseerd op een nieuwe systematiek, vastgelegd in het nieuwe rechtspositiebesluit voor decentrale politieke ambtsdragers.

Salarissen College van B&W

De raming voor salarissen en overige vergoedingen voor het college wordt op de juiste hoogte gebracht. De stijging wordt gecompenseerd door aframing van de bij de kaderbrief 2021 opgevoerde stelpost voor inflatie.

Inflatie opbrengsten belastingen

De belastingen worden in 2021 verhoogd met 1,7% inflatie.

Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Zevenaar Oost Wonen per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor de jaren 2021 en verder een negatief effect. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 36.000,- De lagere doorbelasting van rente vanaf 2021 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door de versnelde grondverkopen van de afgelopen jaren en in

komende tijd. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de lagere doorbelasting van rente is structureel en bedraagt € 188.000 in 2021 en neemt daarna geleidelijk af. Deze lagere doorbelastingen hebben een positieve invloed op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020

De herziene grondexploitatie Middag Oost & Zwanenwaay per 01-01-2020 is in voorliggende begroting verwerkt. Het effect van de doorberekening van interne uren en rente vanuit het concern heeft voor de jaren 2021 en verder een negatief effect. Dit komt doordat er minder interne uren kunnen worden doorbelast aan de grondexploitatie wat enerzijds verband houdt met een lagere inspanning omdat de plannen ver gevorderd zijn en daardoor minder uren nodig. Anderzijds heeft het ook te maken met een accentverschuiving van inzet van interne medewerkers naar externe inhuur. De laatste blijkt meer noodzakelijk doordat eigen medewerkers meer worden ingezet op andere (niet-grex) taken en projecten. Het effect van een lagere doorbelasting van interne uren bedraagt structureel € 11.000,-. De lagere doorbelasting van rente vanaf 2021 heeft te maken met het verlagen van de boekwaarde van de grex door grondverkoop van de afgelopen jaren en in komende tijd. Hierdoor kan minder rente worden toegerekend aan de grex en dienen meer rentelasten te worden toegerekend aan andere taakvelden binnen de begroting. Het effect van de lagere doorbelasting van rente is structureel en bedraagt ca. € 32.000 in 2021 en verder. Deze lagere doorbelastingen hebben een positieve invloed op de grondexploitaties (wat reeds verwerkt is in het jaarrekeningresultaat 2019) maar een negatief gevolg voor het saldo van de meerjarenbegroting.

2. Actualisatie bestaand beleid

Voortzetten Regionaal Programma Werklocaties

Om overaanbod aan werklocaties in de regio te voorkomen, spraken wij af om de uitgifte van werklocaties op elkaar af te stemmen en te monitoren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). De provincie ondersteunt dit en heeft het RPW in de provinciale verordening juridisch verankerd. Voor de uitvoering van het RPW (inclusief jaarlijkse monitoring) is een jaarlijkse bijdrage verschuldigd.

Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren

Bij de jaarrekening 2019 is gebleken dat de storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren structureel te laag begroot is. Voornamelijk doordat de storting niet is aangepast op stijgende belastingopbrengsten. Daarom wordt vanaf 2020 een percentage (0,5%) van de belastingopbrengsten gestort in de voorziening.

Mutaties afvalstoffenheffing 2021

De nieuwe regeling voor de verwerking en vergoeding van Plastic, Metalen en Drankenkartons (PMD) valt gunstig uit voor de gemeente. De vergoeding daalt weliswaar naar € 245,- per ton, maar daartegenover staat dat de verwerkingskosten vervallen. Netto levert dit circa € 275.000,- op jaarbasis op. Hierbij is aangenomen dat de hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD niet daalt. De verwerkingskosten van GFT en restafval stijgen echter. Dit levert een nadeel op van € 60.450. De papieren prijzen staan wereldwijd onder druk. Voor 2021 en verder houden wij rekening met een daling van de opbrengst met € 50.000. Dit verrekenen wij binnen de afvalstoffenheffing.

Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties

In de beheer- en exploitatieovereenkomst tussen gemeente en Ataro B.V. is opgenomen dat het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) iedere 5 jaar door Ataro B.V. geactualiseerd moet worden. Ataro B.V. heeft een nieuw MJOP ingediend waar ze vanaf 2021 mee zullen werken. De jaarlijkse kosten van het nieuwe MJOP, om de sportaccommodaties van voldoende kwaliteit te laten zijn, bedragen € 108.000. Ten opzichte van het vorige MJOP is een extra structureel bedrag nodig van € 18.000.

Fiscale handhaving parkeren

Het contract met de huidige uitvoerende partij die de fiscale handhaving uitvoert loopt 31-12-2020 af. Het voornemen is om de fiscale handhaving (2 parkeer Boa's) formatief onder te brengen bij de afdeling VTH (toevoegen aan de 3 Boa's Openbare Ruimte). Dat plan wordt sept-okt 2020 nader uitgewerkt om alle consequenties goed in beeld te hebben. I.v.m. een aantal factoren (sollicitatie procedure, functiebeschrijvingen, beëdiging) is het nog onzeker of dit per 1-1-2021 zal kunnen ingaan, daarom blijft de mogelijkheid bestaan om het contract met de huidige uitvoerende partij met 1 jaar te verlengen. De kosten van de fiscale handhaving zijn vrijwel gelijk in beide opties. Deze bedragen jaarlijks €110.000 voor de inzet van 2 parkeercontroleurs 32 uur per week (inzet voorgaande jaren). In de kaderbrief 2021-2024 was voor 2020 al rekening gehouden met gestegen kosten voor handhaving van € 17.500.

Investerings openbare werken

De aankomende jaren dienen we groot materieel te vervangen wegens technische levensduur. Daarnaast zijn er extra investeringen nodig in 2021 ten behoeve van de bedrijfsvoering, niet zijnde vervanging van huidig materieel. Dit resulteert in hogere afschrijvingslasten vanaf het jaar 2022, oplopend tot € 37.000 per jaar vanaf 2024. Uit een inventarisatie van ons klein materieel is gebleken dat het exploitatiebudget voor vervanging structureel € 20.000 te laag is. Klein materieel (onder € 25.000) wordt niet geïnvesteerd en afgeschreven, maar komt direct ten laste van het exploitatiebudget.

OZB-woningen areaaluitbreiding

Aanvankelijk was op deze post al rekening gehouden met de verwachte waardeontwikkeling van de woningen en met de stijging van het woningaantal in de jaren 2020 en 2021. Door middel van deze aanpassing worden ook de gevolgen van de geplande woningbouw in de jaren 2022 en 2023 verwerkt.

Invoering nieuw lokaal maatwerkproduct

Er is een nieuw lokaal maatwerkproduct ingekocht met betrekking tot de Hulp bij het Huishouden. De inzet van dit product heeft geen negatieve invloed op de ondersteuning aan onze inwoners. Wel kan door de inzet van dit nieuwe product een bezuiniging worden gerealiseerd van € 200.000.

Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen

Sinds het voorjaar van 2019 loopt een proces om te komen tot versterking van de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De nieuwe opzet betekent voor Zevenaar op termijn een stijging van de jaarlijkse bijdrage met € 70.000. In de eerste twee jaren draagt de provincie de helft van de kosten van het op te starten bedrijfsbureau.

3. Nieuw beleid

Onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar

Een warmtenet is een aantrekkelijk alternatief voor aardgas waarbij de kosten voor de bewoners in verhouding laag zijn (weinig noodzakelijke aanpassingen in de woningen). Het onderzoek naar een warmtenet in de stad Zevenaar loopt volop. Samen met onze partners (Bastion Wonen en de provincie) werken we aan een Plan van Aanpak. We hebben de provincie gevraagd om (financieel) te participeren. Bastion Wonen ziet ook de meerwaarde van een warmtenet om de duurzaamheidsdoelstellingen voor de langere termijn te bereiken. Om een vervolg samen met onze partners mogelijk te maken, hebben we begeleiding en procesgeld nodig.

Formatie afhandeling WOB-verzoeken

Voor de afhandeling en afdoening van WOB (Wet openbaarheid van bestuur) en AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) verzoeken is binnen de gehele organisatie onvoldoende capaciteit beschikbaar. De afhandeling van het stijgend aantal Wob-verzoeken met veelal een bezwaar- en beroepsprocedure, legt een zware druk op de capaciteit van het gehele ambtelijk apparaat. Wij vragen tijdelijke capaciteit aan voor 2021 en 2022. Dit gaat om 1,5 fte (op schaal 10) Evenwel is behoefte aan een structurele oplossing voor het borgen van de afdoening van deze verzoeken.

Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek

Met de realisatie van het bouwproject Turmac Cultuurfabriek gaan taken vanuit de projectorganisatie over naar de gemeente Zevenaar als eigenaar en verhuurder van het gebouw. Per 1 januari 2021 dragen wij, afhankelijk van de voortgang van het proces, de exploitatie en het beheer over aan Ataro B.V. . De ambtelijke organisatie behoudt structureel taken gerelateerd aan de Turmac Cultuurfabriek. Het gaat onder meer om publiekrechtelijke taken als toezicht en handhaving, verantwoorden staatssteun en aanpassen contracten. Gelet op de complexiteit van de rollen en belangen op verschillende gemeentelijke terreinen is het plan om een centrale functionaris / accounthouder aan te stellen.

Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly

In 2019 heeft de raad een motie aangenomen voor een onderzoek naar de mogelijkheden van een toiletvoorziening bij waterplas de Breuly. Vanuit de gebruikers van het zwemwater is daar duidelijk behoefte aan. Voor het realiseren van een toiletvoorziening is een investering nodig van € 40.000,-. De vrienden van de Breuly hebben aangekondigd de exploitatie (onderhoud, schoonmaken en openen en sluiten van de voorziening) niet voor hun rekening te willen nemen. Daarom is er een structurele post opgenomen van €10.000,- per jaar voor het onderhoud van het gebouw.

Toelichting mutaties reserves

1. Autonome ontwikkelingen

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024

Er is een actualisatie gemaakt van de kapitaallasten. De effecten hiervan zijn verwerkt in de begroting.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
0. Bestuur en ondersteuning	87.007	88.519	92.623	91.618	90.807	91.345
1. Veiligheid	74	68	68	68	68	68
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	177	597	197	197	197	197
3. Economie	32.766	17.027	18.508	10.244	5.592	702
4. Onderwijs	810	955	954	910	910	910
5. Sport, cultuur en recreatie	921	1.811	795	777	777	777
6. Sociaal domein	11.700	11.568	12.757	11.941	11.157	10.757
7. Volksgezondheid en milieu	8.436	9.450	8.914	8.914	8.914	8.914
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	10.260	6.262	5.106	4.984	4.179	1.115
Actuele stand begroting - baten	152.150	136.256	139.922	129.653	122.601	114.784
Lasten						
0. Bestuur en ondersteuning	23.945	25.892	23.989	23.392	22.378	22.636
1. Veiligheid	3.052	3.134	3.368	3.350	3.352	3.351
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	5.749	5.494	5.291	5.401	5.519	5.705
3. Economie	29.945	17.343	18.880	10.652	5.960	1.067
4. Onderwijs	4.995	5.532	5.330	5.207	5.433	5.346
5. Sport, cultuur en recreatie	8.297	9.101	8.264	8.181	8.048	8.023
6. Sociaal domein	56.982	57.323	59.155	57.460	56.349	56.126
7. Volksgezondheid en milieu	9.913	11.387	10.441	10.353	10.437	10.379
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.488	6.720	7.069	6.929	5.657	2.588
Actuele stand begroting - lasten	151.366	141.926	141.786	130.924	123.132	115.221
Saldo						
0. Bestuur en ondersteuning	63.062	62.627	68.634	68.226	68.429	68.710
1. Veiligheid	-2.978	-3.066	-3.300	-3.283	-3.285	-3.283
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-5.572	-4.897	-5.093	-5.204	-5.322	-5.507
3. Economie	2.821	-315	-372	-408	-368	-365
4. Onderwijs	-4.186	-4.577	-4.376	-4.297	-4.523	-4.436
5. Sport, cultuur en recreatie	-7.376	-7.290	-7.470	-7.404	-7.270	-7.246
6. Sociaal domein	-45.282	-45.755	-46.398	-45.519	-45.192	-45.369
7. Volksgezondheid en milieu	-1.477	-1.937	-1.527	-1.439	-1.523	-1.466
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.772	-459	-1.963	-1.944	-1.478	-1.473
Actuele stand begroting - saldo	784	-5.670	-1.865	-1.271	-532	-437
Mutaties reserves						
0. Bestuur en ondersteuning	-942	108	-918	370	-247	-247
1. Veiligheid	1	0	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	655	135	68	39	39	39
3. Economie	28	176	-3	-3	-3	-3
4. Onderwijs	68	102	73	68	68	68
5. Sport, cultuur en recreatie	14	144	108	105	105	105
6. Sociaal domein	89	97	31	26	26	26
7. Volksgezondheid en milieu	-30	380	0	0	0	0

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0	103	-1	2	0	0
Totaal mutaties reserves	-118	1.245	-641	607	-12	-12
Actuele stand begroting	667	-4.425	-2.506	-664	-544	-449

OVERZICHT BATEN EN LASTEN OP TAAKVELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
-------------------------------------	------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Baten

o. Bestuur en ondersteuning

0.1 Bestuur	1.115	29	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	5.909	1.990	689	729	111	111
0.2 Burgerzaken	532	820	513	513	513	686
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.039	1.678	1.304	2.077	988	938
0.4 Overhead	1.918	2.000	1.484	1.484	1.484	1.484
0.5 Treasury	884	663	653	648	682	680
0.61 OZB woningen	6.510	6.981	7.486	7.846	7.894	7.942
0.62 OZB niet-woningen	3.964	4.214	4.794	4.794	4.794	4.794
0.63 Parkeerbelasting	1.200	1.267	1.267	1.267	1.267	1.267
0.64 Belastingen overig	2.579	2.648	2.884	592	592	592
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	67.129	68.203	72.223	72.381	72.577	72.947
0.8 Overige baten en lasten	138	16	16	16	16	16
Totaal baten programma o.	92.916	90.509	93.312	92.346	90.918	91.457

1. Veiligheid

0.10 Mutaties reserves	1	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	22	14	14	14	14	14
1.2 Openbare orde en veiligheid	52	54	54	54	54	54
Totaal baten programma 1.	75	68	68	68	68	68

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10 Mutaties reserves	831	135	68	39	39	39
2.1 Verkeer en vervoer	176	597	197	197	197	197
2.2 Parkeren	1	0	0	0	0	0
Totaal baten programma 2.	1.008	732	265	236	236	236

3. Economie

0.10	Mutaties reserves	28	176	-3	-3	-3	-3
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	32.357	16.405	17.986	9.722	5.069	179
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	35	45	45	45	45	45
3.4	Economische promotie	374	578	478	478	478	478
Totaal baten programma 3.		32.793	17.203	18.505	10.241	5.589	698

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	68	102	73	68	68	68
4.2	Onderwijshuisvesting	0	1	0	0	0	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	810	954	954	910	910	910
Totaal baten programma 4.		878	1.057	1.027	978	978	978

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	1.453	144	108	105	105	105
5.2	Sportaccommodaties	623	561	575	575	575	575
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	161	168	168	150	150	150
5.4	Musea	36	549	16	16	16	16
5.5	Cultureel erfgoed	25	15	15	15	15	15
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	75	517	21	21	21	21
Totaal baten programma 5.		2.374	1.955	903	882	882	882

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	89	247	31	26	26	26
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	121	98	106	190	106	106
6.2	Wijkteams	36	36	2	2	2	2
6.3	Inkomensregelingen	11.073	11.100	12.314	11.414	10.714	10.314
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	470	335	335	335	335	335
Totaal baten programma 6.		11.789	11.815	12.788	11.967	11.183	10.783

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	258	459	80	80	80	80
7.1	Volksgezondheid	60	86	0	0	0	0
7.2	Riolering	4.522	4.596	4.703	4.703	4.703	4.703

7.3	Afval	3.688	4.170	4.061	4.061	4.061	4.061
7.4	Milieubeheer	43	453	6	6	5	5
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	124	145	145	145	145	145
Totaal baten programma 7.		8.694	9.909	8.994	8.994	8.993	8.993

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10	Mutaties reserves	0	103	-1	2	0	0
8.1	Ruimtelijke ordening	17	23	23	23	23	23
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.621	4.681	4.361	4.242	3.437	373
8.3	Wonen en bouwen	2.622	1.558	723	720	719	719
Totaal baten programma 8.		10.261	6.365	5.106	4.987	4.179	1.115

Totaal Baten	160.789	139.613	140.967	130.699	123.026	115.210
---------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Lasten

o. Bestuur en ondersteuning

0.1	Bestuur	3.167	2.052	1.966	1.966	2.001	2.001
0.10	Mutaties reserves	6.851	1.883	1.606	358	358	358
0.2	Burgerzaken	762	796	749	759	759	757
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.758	2.301	2.152	2.421	2.187	2.118
0.4	Overhead	15.608	17.912	15.253	15.172	14.697	14.674
0.5	Treasury	1.093	469	849	853	473	714
0.61	OZB woningen	369	367	718	718	718	718
0.62	OZB niet-woningen	5	5	25	25	25	25
0.63	Parkeerbelasting	3	2				
0.64	Belastingen overig	170	209	167	167	167	167
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0		30	30	30	30
0.8	Overige baten en lasten	1.010	1.778	2.081	1.281	1.322	1.432
Totaal lasten programma o.		30.796	27.774	25.595	23.750	22.736	22.994

1. Veiligheid

1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.457	2.600	2.736	2.728	2.730	2.729
1.2	Openbare orde en veiligheid	595	534	632	622	622	622
Totaal lasten programma 1.		3.052	3.134	3.368	3.350	3.352	3.351

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10 Mutaties reserves	176					
2.1 Verkeer en vervoer	4.418	4.444	4.182	4.368	4.466	4.669
2.2 Parkeren	1.316	1.004	1.094	1.018	1.039	1.021
2.5 Openbaar vervoer	14	47	15	15	15	15
Totaal lasten programma 2.	5.925	5.494	5.291	5.401	5.519	5.705

3. Economie

3.1 Economische ontwikkeling	329	576	483	519	479	476
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	29.218	16.405	17.986	9.722	5.069	179
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	120	118	137	137	137	137
3.4 Economische promotie	277	244	274	274	274	274
Totaal lasten programma 3.	29.945	17.343	18.880	10.652	5.960	1.067

4. Onderwijs

4.1 Openbaar basisonderwijs	9	9	11	11	11	11
4.2 Onderwijshuisvesting	2.738	2.866	2.791	2.921	3.165	3.079
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.249	2.657	2.528	2.276	2.257	2.256
Totaal lasten programma 4.	4.995	5.532	5.330	5.207	5.433	5.346

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10 Mutaties reserves	1.440					
5.1 Sportbeleid en activering	503	584	598	598	580	588
5.2 Sportaccommodaties	2.419	2.542	2.287	2.251	2.241	2.228
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.174	1.189	1.184	1.135	1.061	1.050
5.4 Musea	240	479	271	271	242	242
5.5 Cultureel erfgoed	116	102	109	108	109	108
5.6 Media	596	579	591	591	591	591
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.249	3.625	3.225	3.227	3.224	3.216
Totaal lasten programma 5.	9.736	9.101	8.264	8.181	8.048	8.023

6. Sociaal domein

0.10 Mutaties reserves	0	150				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.371	7.309	7.361	7.281	7.410	7.536
6.2 Wijkteams	2.826	2.439	2.966	2.964	2.962	2.962

6.3	Inkomensregelingen	16.664	16.129	17.902	17.019	16.088	15.688
6.4	Begeleide participatie	5.489	5.361	5.247	4.991	4.752	4.752
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.209	1.218	1.274	1.333	1.403	1.454
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	9.185	9.281	8.849	8.536	8.521	8.521
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	12.751	13.940	13.872	13.651	13.529	13.529
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	181	180	183	183	183	183
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.306	1.466	1.501	1.501	1.501	1.501
Totaal lasten programma 6.		56.982	57.473	59.155	57.460	56.349	56.126

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	289	80	80	80	80	80
7.1	Volksgezondheid	1.466	1.693	1.648	1.648	1.648	1.648
7.2	Riolering	3.333	3.827	3.841	3.899	3.979	3.926
7.3	Afval	3.668	3.640	3.418	3.416	3.420	3.417
7.4	Milieubeheer	1.263	2.050	1.341	1.191	1.191	1.190
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	184	177	193	199	199	198
Totaal lasten programma 7.		10.202	11.467	10.521	10.432	10.517	10.459

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10	Mutaties reserves	0					
8.1	Ruimtelijke ordening	818	1.792	1.240	1.240	765	765
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	6.172	3.151	4.333	4.199	3.402	334
8.3	Wonen en bouwen	1.499	1.778	1.496	1.490	1.490	1.490
Totaal lasten programma 8.		8.489	6.720	7.069	6.929	5.657	2.588

Totaal Lasten	160.122	144.039	143.472	131.362	123.570	115.659
----------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Saldo

o. Bestuur en ondersteuning

0.1	Bestuur	-2.053	-2.023	-1.966	-1.966	-2.001	-2.001
0.10	Mutaties reserves	-942	108	-918	370	-247	-247
0.2	Burgerzaken	-230	24	-236	-246	-246	-71
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-719	-623	-848	-345	-1.199	-1.180
0.4	Overhead	-13.689	-15.912	-13.769	-13.688	-13.213	-13.191
0.5	Treasury	-208	194	-196	-205	210	-34
0.61	OZB woningen	6.140	6.614	6.768	7.128	7.176	7.224
0.62	OZB niet-woningen	3.959	4.209	4.769	4.769	4.769	4.769
0.63	Parkeerbelasting	1.197	1.265	1.267	1.267	1.267	1.267
0.64	Belastingen overig	2.409	2.438	2.716	425	425	425

0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	67.129	68.203	72.193	72.351	72.547	72.917
0.8	Overige baten en lasten	-872	-1.763	-2.065	-1.265	-1.306	-1.416
	Saldo programma 0.	62.121	62.735	67.717	68.596	68.182	68.463

1. Veiligheid

0.10	Mutaties reserves	1	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.434	-2.586	-2.722	-2.715	-2.717	-2.716
1.2	Openbare orde en veiligheid	-543	-480	-578	-568	-568	-568
	Saldo programma 1.	-2.977	-3.066	-3.300	-3.283	-3.285	-3.283

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

0.10	Mutaties reserves	655	135	68	39	39	39
2.1	Verkeer en vervoer	-4.243	-3.847	-3.984	-4.171	-4.268	-4.471
2.2	Parkeren	-1.315	-1.004	-1.094	-1.018	-1.039	-1.021
2.5	Openbaar vervoer	-14	-47	-15	-15	-15	-15
	Saldo programma 2.	-4.917	-4.763	-5.026	-5.165	-5.283	-5.468

3. Economie

0.10	Mutaties reserves	28	176	-3	-3	-3	-3
3.1	Economische ontwikkeling	-329	-576	-483	-519	-479	-476
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.138	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-86	-74	-93	-93	-93	-93
3.4	Economische promotie	97	334	203	203	203	204
	Saldo programma 3.	2.848	-139	-375	-411	-371	-368

4. Onderwijs

0.10	Mutaties reserves	68	102	73	68	68	68
4.1	Openbaar basisonderwijs	-9	-9	-11	-11	-11	-11
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.738	-2.866	-2.791	-2.921	-3.165	-3.079
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.439	-1.703	-1.574	-1.366	-1.347	-1.346
	Saldo programma 4.	-4.117	-4.476	-4.303	-4.229	-4.454	-4.368

5. Sport, cultuur en recreatie

0.10	Mutaties reserves	14	144	108	105	105	105
5.1	Sportbeleid en activering	-503	-584	-598	-598	-580	-588

5.2	Sportaccommodaties	-1.795	-1.980	-1.712	-1.676	-1.666	-1.653
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.013	-1.021	-1.016	-985	-911	-900
5.4	Musea	-204	70	-255	-255	-226	-226
5.5	Cultureel erfgoed	-91	-87	-93	-93	-93	-93
5.6	Media	-596	-579	-591	-591	-591	-591
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.174	-3.108	-3.204	-3.206	-3.203	-3.195
Saldo programma 5.		-7.362	-7.146	-7.362	-7.299	-7.166	-7.142

6. Sociaal domein

0.10	Mutaties reserves	89	97	31	26	26	26
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-7.251	-7.212	-7.255	-7.091	-7.304	-7.430
6.2	Wijkteams	-2.791	-2.403	-2.964	-2.962	-2.960	-2.960
6.3	Inkomensregelingen	-5.591	-5.029	-5.588	-5.606	-5.374	-5.374
6.4	Begeleide participatie	-5.489	-5.361	-5.247	-4.991	-4.752	-4.752
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-739	-883	-939	-998	-1.068	-1.119
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-9.185	-9.281	-8.849	-8.536	-8.521	-8.521
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-12.751	-13.940	-13.872	-13.651	-13.529	-13.529
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-181	-180	-183	-183	-183	-183
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.306	-1.466	-1.501	-1.501	-1.501	-1.501
Saldo programma 6.		-45.194	-45.658	-46.367	-45.492	-45.166	-45.343

7. Volksgezondheid en milieu

0.10	Mutaties reserves	-30	380	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	-1.406	-1.607	-1.648	-1.648	-1.648	-1.648
7.2	Riolering	1.189	770	862	804	724	776
7.3	Afval	20	530	643	645	641	644
7.4	Milieubeheer	-1.221	-1.597	-1.335	-1.185	-1.185	-1.185
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-59	-33	-48	-54	-55	-53
Saldo programma 7.		-1.507	-1.557	-1.527	-1.439	-1.523	-1.466

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

0.10	Mutaties reserves	0	103	-1	2	0	0
8.1	Ruimtelijke ordening	-801	-1.769	-1.217	-1.217	-742	-742
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.449	1.530	28	43	35	39
8.3	Wonen en bouwen	1.123	-219	-773	-770	-771	-770
Saldo programma 8.		1.772	-355	-1.963	-1.942	-1.478	-1.473

Begrotingsresultaat na bestemming	667	-4.425	-2.506	-664	-544	-449
-----------------------------------	-----	--------	--------	------	------	------

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, VENNOOTSCHAPSBELASTING EN ONVOORZIEN

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bedragen x € 1.000

Specificatie algemene dekkingsmiddelen	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
Algemene uitkering	68.203	72.223	71.631	71.827	72.197
Lokale heffingen	15.319	16.640	14.708	14.756	14.804
Dividend	528	528	528	563	563
Saldo financieringsfunctie	-333	-723	-732	-352	-596
Overige dekkingsmiddelen	-1.738	-2.040	-1.240	-1.281	-1.391
Onvoorziene uitgaven	-25	-25	-25	-25	-25
Totaal algemene dekkingsmiddelen	81.954	86.603	84.870	85.488	85.552

In bovenstaande tabel staat de algemene uitkering sociaal domein nog genoemd, alleen zijn de bedragen nihil. Hieruit blijkt nu duidelijk de verschuiving van de Uitkering sociaal domein naar de Algemene uitkering. Vanaf 2015 ontvingen de gemeenten afzonderlijke uitkeringen met betrekking tot de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de jeugdhulp en participatie. In het Regeerakkoord van het huidige kabinet is opgenomen dat het grootste deel van deze uitkeringen sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de Algemene uitkering. Deze overheveling vindt budgettair neutraal plaats; dat wil zeggen: iedere gemeente ontvangt binnen de Algemene uitkering het bedrag waarmee zij op basis van eerdere informatie rekening kon houden. Mochten er door de gewijzigde systematiek toch verschillen ontstaan, dan wordt dit gecompenseerd door een zogenaamde suppletie-uitkering.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

In Nederland zijn overheidsondernemingen in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Activiteiten of clusters van activiteiten zijn te kwalificeren als Vpb-plichtig als sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, van deelname aan het economisch verkeer en van een winstoogmerk of van structurele overschotten.

Uit een inventarisatie van de activiteiten binnen de reguliere exploitatie blijken in onze gemeente geen Vpb-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig te zijn. Ook de activiteiten op het gebied van de grondexploitatie zijn niet Vpb-plichtig. Aan de voorwaarde van winstoogmerk of structurele overschotten wordt namelijk niet voldaan.

Daarom luidt de conclusie dat onze gemeente niet belastingplichtig is voor de Vennootschapsbelasting. Wij hebben dan ook geen bedrag hiervoor in onze begroting opgenomen.

ONVOORZIEN

Op taakveld 0.8 Overige baten en lasten van programma 0. Bestuur en ondersteuning is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen voor het opvangen van in de loop van het begrotingsjaar noodzakelijke nieuwe uitgaven of de onvermijdelijke verhoging van bestaande posten. Voor 2021 en volgende jaren is een raming van € 25.000 beschikbaar.

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Inleiding

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet u erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. (Opmerking: hiervan kunt u afwijken als wij het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand brengen).

Hiermee wordt het volgende bedoeld:

- structureel evenwicht = structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- reëel evenwicht = geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming zijn volledig en realistisch.

Voor het inzicht in de financiële positie op korte en langere termijn is het voor u van groot belang om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.

Beleid(skaders)

Voor wat betreft de invulling van het begrip 'incidenteel' volgen wij de notitie incidentele Baten en Lasten van de commissie BBV. In onderstaande tabel presenteren wij een totaaloverzicht.

Toelichting incidentele lasten en baten

De in het overzicht opgenomen incidentele lasten en baten betreffen middelen die voor een periode van maximaal drie jaar door u beschikbaar zijn gesteld voor het uitvoeren van projecten. Alleen de kosten voor de invoering van de Omgevingswet en de dekking hiervan ten laste van de Algemene reserve lopen door tot de implementatie in 2022 volledig is afgerond. Dit traject duurt dus langer dan drie jaar, maar wordt door ons toch als incidenteel gekenmerkt.

Overzicht van incidentele lasten en baten

		Bedragen x € 1.000			
Onderwerp	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Programma o. Bestuur en ondersteuning					
Baten					
Opbrengst verkoop vastgoed	Incidenteel zijn opbrengsten geraamd in verband met het verkopen van gemeentelijk vastgoed.	300	655	0	0
Lasten					
Datagedreven sturen.	Bij de kadernota 2020 zijn incidenteel middelen toegekend voor de verdere invulling aan de technologische ontwikkelingen bij het thema Datagedreven sturen.	47	0	0	0

Incidentele formatie juridische kwaliteitsimpuls.	Voor het afhandelen van WOB- en AVG verzoeken is voor 2021 en 2022 een bedrag beschikbaar gesteld voor incidentele formatie.	120	120	0	0
Verhoging rechtskundig advies 2020 t/m 2022.	Bij de kadernota 2020 is € 65.000 beschikbaar gesteld voor extra rechtskundig advies voor de jaren 2020 t/m 2022.	65	65	0	0
Totaal programma 0		68	470	0	0
Programma 3. Economie					
Lasten					
Liemerse economische visie.	Voor het uitvoeren van de Liemers economische visie zijn incidentele middelen voor 2020 t/m 2022 beschikbaar gesteld.	45	45	0	0
Totaal programma 3		-45	-45	0	0
Programma 6. Sociaal domein					
Lasten					
Aanpassing Wet Gemeentelijke Schuldhelpverlening (WGS).	Om de aanpassingen van de WGS uit te kunnen voeren zijn middelen beschikbaar gesteld voor 2021 en 2022.	72	72	0	0
Totaal programma 6		-72	-72	0	0
Programma 7. Volksgezondheid en duurzaamheid					
Lasten					
Aardgasvrij Zevenaar.	Voor het onderzoek naar een warmtenet stad Zevenaar is voor 2021 een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld.	150	0	0	0
Energieneutraal maken eigen organisatie.	Er zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het energieneutraal maken van de eigen organisatie.	64	10	0	0
Totaal programma 7		-214	-10	0	0
Programma 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Baten					
Project invoeren omgevingswet.	De kosten voor invoering van de omgevingswet worden gedekt uit de algemene reserve.	550	550	0	0
Lasten					
Project invoeren omgevingswet.	Voor de invoering van de omgevingswet zijn incidenteel middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2020 t/m 2022.	550	550	0	0
Totaal programma 8		0	0	0	0
Totaal saldo incidentele baten minus incidentele lasten		-263	343	0	0

OVERZICHT STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN RESERVES

Inleiding

In de bijlage reserves en voorzieningen vindt u een overzicht van de begrote toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Vaak zijn deze toevoegingen en onttrekkingen incidenteel. Structurele toevoegingen en onttrekkingen beïnvloeden het structurele saldo van de begroting. Daarom is in het BBV een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen verplicht gesteld. Hieronder treft u het overzicht aan.

Beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000				
Reserve	2021	2022	2023	2024
Lasten (toevoegingen in reserves)				
Wegen	358	358	358	358
Totaal structurele toevoegingen in reserves	358	358	358	358
Baten (onttrekkingen aan reserves)				
Algemene reserve	6	19	30	30
Reserves afschrijvingslasten	334	347	316	316
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	340	366	346	346
Saldo toevoegingen minus onttrekkingen	18	-8	12	12

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Volgens de voorschriften wordt een meerjarig geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. Met het opnemen van deze balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. Deze balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Activa	1-1-2020	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Materiële vaste activa	151.319	175.162	176.233	178.881	173.584	167.842
Fin. Vaste activa	10.342	9.749	9.453	9.347	9.164	8.988
Voorraden BIE	57.028	61.158	42.474	20.783	26.490	28.104
-/- Verliesvoorziening	-35.322	-29.535	-30.126	-15.168	-25.334	-25.841
Uitzettingen < 1jr	16.353	16.353	16.353	16.353	16.353	16.353
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	10.093	10.093	10.093	10.093	10.093	10.093
Totaal activa	209.813	242.980	224.480	220.289	210.350	205.539

Passiva	1-1-2020	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Reserves (Eigen vermogen)	47.804	52.966	53.580	62.011	61.996	61.996
Voorzieningen	7.385	7.369	7.191	5.541	4.759	4.759
Vaste schulden	117.508	137.529	124.425	110.415	106.044	101.233
Vlottende schulden	18.916	26.916	23.916	23.916	23.916	23.916
Overlopende passiva	18.200	18.200	15.368	18.406	13.635	13.635
Totaal passiva	209.813	242.980	224.480	220.289	210.350	205.539

EMU-SALDO

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Berekening EMU-saldo

Gemeente Zevenaar (0299)

Omschrijving	2020	2021	2022
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
	Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.670	-1.765	-1.271
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	23.843	1.071	2.648
3. Mutatie voorzieningen	-16	-178	-1.650
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	9.917	-19.275	-6.733
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	657	300	655
Berekend EMU-saldo	-40.103	15.961	509

ARBEIDSKOSTEN GERELATEERDE VERPLICHTINGEN

In onze begroting hebben wij ramingen opgenomen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Op grond van de voorschriften mag hiervoor geen voorziening getroffen worden, maar dient hierover wel afzonderlijk informatie in de begroting te worden opgenomen.

In onze gemeente gaat het om de volgende post:

- opgebouwde vakantierechten

Als de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks sterk kunnen wisselen dan moet verplicht een voorziening worden gevormd. Hierna lichten wij de systematiek van toevoegingen en onttrekkingen van de volgende twee posten toe:

- wachtgeldverplichtingen wethouders
- pensioenen wethouders

OPGEBOWDE VAKANTIERECHTEN

Per 1 januari 2017 heeft iedere medewerker de beschikking over het Individueel KeuzeBudget (IKB). Het IKB is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks kan inzetten voor door hem gekozen doelen. De jaarlijkse vakantietoelage maakt hiervan onderdeel uit. Met het IKB krijgen medewerkers meer keuzevrijheid over de inhoud van hun arbeidsvoorwaardenpakket. De opbouw van het IKB vindt maandelijks plaats van januari tot en met december van een kalenderjaar en wordt uiterlijk in december uitbetaald. De kosten van het IKB zijn daardoor jaarlijks van ongeveer gelijke omvang en zijn in de begroting opgenomen.

WACHTGELDVERPLICHTINGEN WETHOUDERS

Bestuurders hebben geen garantie dat zij na vier jaar hun zetel kunnen behouden. Hierdoor bestaat de mogelijkheid van wachtgeldverplichtingen. De wachtgeldverplichtingen van voorgaande colleges worden steeds in de 2e voortgangsrapportage geraamd voor het eerstkomende begrotingsjaar. Eventuele wachtgeldverplichtingen van het huidige college nemen wij op in de begroting op het moment dat tot werkelijke uitbetaling moet worden overgegaan. In de paragraaf weerstandsvermogen van deze begroting hebben wij bij de risico's rekening gehouden met mogelijke wachtgeldverplichtingen.

PENSIOENEN WETHOUDERS

Wethouders bouwen jaarlijks pensioenrechten op. Hiervoor vormen wij een voorziening. In de begroting houden wij in verband met de toename van de rechten jaarlijks rekening met een toevoeging aan deze voorziening.

Over de periode vóór de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (2004) is geen voorziening voor pensioenen gevormd. In ongeveer vijftien gevallen wordt deze pensioenuitkering betaald aan (nabestaanden van) gewezen wethouders. Deze lasten zijn in de begroting opgenomen.

BIJLAGEN

OVERZICHT MUTATIES MEERJARENBEGROTING 2021-2024

In deze bijlage presenteren wij alle voorgestelde wijzigingen in deze begroting per programma.

BEGROTINGSMUTATIES:

Mutaties exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
o. Bestuur en ondersteuning				
Wijziging geldigheidsduur reisdocumenten	-200	-200	-200	-25
Bijdrage SDL voor I&A / Inkoop	-205	-205	-205	-205
Stelpost inflatie 2021	-1.079	-1.079	-1.079	-1.079
Dividend Vitens	-35	-35	0	0
Aanpassing Algemene uitkering aan meicirculaire 2020	3.110	3.630	3.220	3.590
Stelpost groei 2021-2024	-350	-450	-550	-660
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	-324	-122	-209	-410
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	47	47	47	47
Precariobelasting kabels en leidingen	229	0	0	0
Salarissen ambtelijke organisatie	-167	-167	-167	-167
Vergoedingen raad- en commissieleden	-24	-24	-24	-24
Salarissen College van B&W	0	0	0	0
Inflatie opbrengsten belastingen	212	212	212	212
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020	64	64	64	64
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	4	4	4	4
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-15	-15	-15	-15
Investerings openbare werken	-20	-24	-24	-24
OZB-woningen areaaluitbreiding	0	0	48	96
Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen	-35	-35	-70	-70
Formatie afhandeling WOB-verzoeken	-120	-120	0	0
Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek	-106	-106	-106	-106
Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly	0	-1	-1	-1
1. Veiligheid				
Bijdrage GR VGGM brandweer	-54	-54	-54	-54
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	-36	-29	-31	-30

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	201	171	181	-5
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	28	28	28	28
Fiscale handhaving parkeren	-32	-32	-32	-32
Investerings openbare werken	0	-7	-7	-7

3. Economie

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	-122	41	80	-48
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Bedrijven obv herziening 01-01-2020	19	-180	-222	-92
Voortzetten Regionaal Programma Werklocaties	-10	-10	-10	-10

4. Onderwijs

Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland	13	13	13	13
Bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	125	125	125	125
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	444	283	95	182
Autonome mutaties onderwijshuisvesting	-25	-25	-25	-25

5. Sport, cultuur en recreatie

Bijdrage aan het Streekarchief (SALD)	-8	-8	21	21
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	39	37	25	64
Actualiseren diverse budgetten sport	29	29	29	21
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties	-18	-18	-18	-18
Investerings openbare werken	0	-13	-13	-20
Toiletvoorziening zwem- en viswater Breuly	-10	-10	-10	-10

6. Sociaal domein

Gevolgen nieuwe tarieven Wmo	-420	-420	-420	-420
Bijdrage Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Centraal Gelderland	-25	-25	-25	-25
Bijdrage aan de GR SDL / RSD	85	7	7	7
Actualiseren diverse budgetten minimabeleid	-205	-105	-105	-105
Actualiseren Budgetten Inkomensvoorziening (BUIG)	-604	-604	-554	-554
Bijdrage aan de BVO DRAN	-129	-229	-346	-432
Stijging tarieven 2021 Wmo en Jeugd	-668	-668	-668	-668
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	5	140	-22	-71
Invoering nieuwe Wet Inburgering	-58	-128	-141	-141
Actualisering huuropbrengsten locaties kinderopvang	9	9	9	9

Aanpassingen Wet gemeentelijke schuldhelpverlening	-72	-72	0	0
Actualiseren budget Participatiewet	27	16	26	-16
Invoering nieuw lokaal maatwerkproduct	200	200	200	200

7. Volksgezondheid en milieu

Bijdrage aan de GR ODRA	-4	-4	-4	-4
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling VGGM	-33	-33	-33	-33
Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	98	100	60	117
Inflatie opbrengsten belastingen	76	76	76	76
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-14	-14	-14	-14
Mutaties afvalstoffenheffing 2021	-28	-28	-28	-28
Investerings openbare werken	0	-6	-6	-6
Onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar	-150	0	0	0

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Actualisatie kapitaallasten MJB 2021-2024	235	218	142	186
Wijzigingen grex Zevenaar Oost Wonen obv herziene grex 01-01-2020	-288	-267	-201	-239
Wijzigingen grex Babberich obv herziene grex 01-01-2020	-48	-49	-45	-46
Aanpassing storting voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-4	-4	-4	-4

Totaal mutaties	-447	-177	-975	-879
------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

MEERJARENINVESTERINGSPLAN

In het meerjareninvesteringsplan vermelden wij de voor de komende vier jaren geplande investeringen. Het meerjareninvesteringsplan is bedoeld voor de bewaking van de planning en de voortgang van deze investeringen. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de fasering van de investeringen die in het meerjareninvesteringsplan zijn opgenomen en daarmee op de raming van de lasten in de meerjarenbegroting. Het meerjareninvesteringsplan wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld bij de begroting. In de 2e Voortgangsrapportage en de Jaarstukken nemen wij het kredietenoverzicht op. In dit overzicht geven wij de stand van zaken weer van de beschikbaar gestelde en lopende investeringen.

Hierna presenteren wij het bijgestelde meerjareninvesteringsplan voor de jaren 2021-2024. Voor de toelichting op de geplande investeringen verwijzen wij u naar de betreffende programma's bij het onderdeel 'Wat kost het?'.

In onderstaande tabel is een kolom 'separaat voorstel' opgenomen. Wanneer in deze kolom een 'ja' is ingevuld dan komen wij bij u terug met een separaat raadsvoorstel.

Omschrijving	Separaat voorstel	Afschrijvings termijn	Investerings bedrag			
			2021	2022	2023	2024
Programma o. Bestuur en ondersteuning						
Aanhanger Veenhuis (achter NH)		5	33	0	0	0
Ford Transit Connect		10	0	40	0	0
Hefbrug 24 ton		10	0	135	0	0
Mercedes bus sprinter		10	53	0	0	0
Mercedes Sprinter Pick-up		10	0	61	0	0
Vloeistoftank 32000 liter		5	33	0	0	0
Volkswagen Transporter		10	61	0	0	0
Vrachtwagen DAF CF75		10	0	240	0	0
vervangen VW Crafter bus		10	0	0	0	61
vervangen 2x VW crafter/kipper		10	0	0	0	176
Vervangen service auto VW Caddy		10	0	0	0	35
Vervangen Toyota Auris Milieu		10	0	0	0	25
Servicewagen t.b.v. bordenploeg		10	68	0	0	0
Servicewagen tbv groenploeg RW		10	62	0	0	0
Servicewagen tbv servicemeldingen		10	40	0	0	0
Servicewagen 2e ploeg begraven		10	40	0	0	0
Servicewagen groenploeg Babberich		10	68	0	0	0
Vervangen gazonmaaier John Deere 1515		10	0	0	70	0
Vervangen grote zoutsproeier		10	0	0	0	65
Epoke (GH-3)						
Vervangen grote zoutsproeier		10	0	0	0	65
Epoke (GH-7)						
Bouw toiletvoorziening Breuly	Ja	40	40	0	0	0
Zoutsilo		15	0	0	37	0
Totaal programma o			498	476	107	427

Programma 2. Verkeer en vervoer

Advies en planvorming A15 en A12		5	280	100	100	0
Advies/planv spoorverdubbeling Zev-Di en verb RB35		5	44	0	0	0
Coördinatie en regie infrastruct. projecten		5	301	117	117	0
Herinr. parkeerplaatsen sportvelden Hengelder		25	100	0	0	0
Herinrichting Babberichseweg		25	25	0	0	0
Monitoring geluid / fijnstof / trillingen A12/A15		5	180	0	0	0
Oversteek Douwes Dekkerstraat		25	170	0	0	0
Planvorming herinrichting		5	67	25	0	0
Doesburgseweg						
Planvorming herinrichting Edisonstraat		5	66	0	0	0
Planvorming herinrichting Mercurion		5	67	0	0	0
Vervangen brug Eltenseweg	Ja	30	0	650	0	0
Advies en planvorming A15 en A12 (project ViA15)		5	13	0	0	0
Onderzoek PlanMER Witte Kruis	Ja	5	369	0	0	0

Vervangen BOV 2016-2025 masten 2021		40	176	176	176	176
Vervangen BOV 2016-2025 armaturen 2021		20	71	71	71	71
Vervanging masten (voormalig Rijnwaarden) 2021-2024		40	28	28	28	28
Vervanging armaturen (voormalig Rijnwaarden) 2021-2024		20	116	116	116	116
Aanp en uren Arnhemseweg / Hengelder / scopewijz.		30	289	0	0	0
Aanpassing Arnhemseweg / Hengelder / scopewijzigingen		30	206	0	0	0
Totaal programma 2			2.569	1.283	608	391
Programma 4. Onderwijs						
Nieuwbouw basisschool Tamboerijn / Wissel	Ja	40	0	6.240	0	0
Bouwkundige aanpassingen Jonkerschool	Ja	40	25	0	0	0
Uitbr. Liemers College HeerenMäten en Landeweer	Ja	40	0	577	0	0
Carrousel/Maatjes verbouw/aanpassing	Ja	40	940	0	0	0
Totaal programma 4			965	6.817	0	0
Programma 6. Sociaal domein						
WMO hulpmiddelen		5	525	525	525	525
Totaal programma 6			525	525	525	525
Totaal investeringen			4.557	9.101	1.240	1.343

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Algemene reserve (stand per 1 januari)			(Bedragen x € 1.000)			
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9000	Algemene reserve	36.541	35.948	36.580	35.962	35.932
Totaal	algemene reserve	36.541	35.948	36.580	35.962	35.932

Bestemmingsreserves (stand per 1 januari)			(Bedragen x € 1.000)			
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9003	Visie en planvorming station Zevenpoort	31	15	0	0	0
9008	Verhuizing peuterspeelzaalwerk	24	0	0	0	0

9009	Fricties bezuinigingen vernieuwingskosten	262	0	0	0	0
9013	Nazorg complexen grondexploitaties	115	115	115	115	115
9017	Afval	0	0	0	0	0
9018	Riolering	481	481	481	481	481
9024	Automatisering	81	0	0	0	0
9031	Bestemmingsplannen	196	92	92	92	92
9032	Wegen	1.120	1.479	1.837	2.195	2.554
9046	Statushouders	101	101	101	101	101
9047	Onderhoud gebouwen	66	66	66	66	66
Totaal	bestemmingsreserves	2.476	2.349	2.691	3.050	3.408

Bestemmingsreserves afschrijvingslasten (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
9004	Plankosten en voorbereiding A15/A12	46	13	0	0	0
9005	Centrummanagement	105	0	0	0	0
9006	Revitalisering Tatelaar fase 2	500	483	467	450	433
9007	Werkzaamheden gemeentehuis	505	505	492	480	467
9012	Snelfietsroute F12	396	356	345	334	323
9021	Onderzoek randweg nabij A15	150	120	117	114	111
9027	Balansverkorting	197	166	155	120	115
9028	Onderwijshuisvesting	309	299	290	280	270
9029	Basisschool 't Scathe	2.128	2.069	2.011	1.952	1.893
9034	De Cirkel/De Duim	603	579	551	524	496
9035	Sportvelden RKPSC	94	81	73	64	56
9036	Fietspad Geitenwaard	100	97	93	90	87
9037	Herinrichting Tegnagelwaard	55	53	51	50	48
9038	Speelvoorzieningen kinderen met beperking	85	79	74	68	62
9039	Brede Blik Giesbeek	1.440	1.368	1.296	1.224	1.153
9040	Verbouw nieuwbouw gemeentehuis	1.419	1.339	1.258	1.178	1.097
Totaal	bestemmingsreserves afschrijvingslasten	8.132	7.608	7.274	6.927	6.611

Voorzieningen (stand per 1 januari)		(Bedragen x € 1.000)				
Nummer	Naam	2020	2021	2022	2023	2024
8002	Pensioenen wethouders	2.488	2.508	2.528	2.548	2.568

8004	Onderhoud gebouwen	740	717	768	726	892
8006	Openbare verlichting	209	235	261	137	163
8007	Wegen	13	347	115	117	118
8008	Bruggen	12	2	4	7	24
8009	Begraafplaatsen	59	68	77	86	95
8010	Riolering	3.558	3.599	3.618	3.744	4.501
8012	Aanspraken overstromingen Riverparc	122	124	127	129	131
8013	Wachtgelden wethouders	185	44	44	44	44
Totaal	voorzieningen	7.385	7.644	7.542	7.538	8.537

OVERZICHT BELEIDSINDICATOREN

Naam	Jaar meting	Gelderland	Zevenaar	Werkelijk 2008	Werkelijk 2012	Werkelijk 2016	Begroting 2021	Begroting 2024
------	-------------	------------	----------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Programma o. Bestuur en ondersteuning

Apparaatskosten (in € per inwoner)

640,00 640,00

De beleidsindicatoren van dit programma (apparaatskosten, bezetting, externe inhuur, formatie en overhead zijn niet opgenomen op [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). Daarom zijn niet alle waardes gevuld.

De apparaatskosten zijn becijferd door een totaaltelling van salarissen, inhuur, P&O, Huisvesting, Intern Beheer en I&A. Wordt uitgedrukt in € per inwoner.

Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners)

6,55 6,65

De huidige bezetting bedraagt 285 fte, op een totale formatie van 317 fte. De komende tijd neemt de bezetting met eigen medewerkers nog iets toe. We nemen meer afscheid van inhuur en externen, zodat de opgebouwde kennis in de organisatie wordt behouden

Externe inhuur (kosten in % totale loonsom en inhuur externen)

25,00 22,00

Het gaat hier om de inhuur als % van de loonsom; landelijk komt deze indicator in onze gemeentegrootteklasse uit op ± 20%. Onze doelstelling was aanvankelijk om onder het landelijk gemiddelde te blijven.

In de jaarrekening 2019 kwam de externe inhuur uit op 27,27%. De externe inhuur is als gevolg van inhuur op projecten en ziekteverzuim hoger dan het landelijk gemiddelde. Wij stellen de indicator nu bij naar een nieuw doel voor het jaar 2021 van 25%, waarbij het streven is de inhuur richting het landelijk gemiddelde te krijgen.

Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners)

7,37 7,37

De formatie zoals die is vastgesteld in 2020 voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt 317 fte. Zie ook de paragraaf bedrijfsvoering.

Door uitvoering van de activiteiten zoals opgenomen in de kadernota / meerjarenbegroting 2020-2023 is ten opzichte van de vorige begroting een uitbreiding in formatie doorgevoerd van 3 fte.

Overhead (in % van totale lasten)

9,87 9,73

Het totaal van de loonkosten, kosten van ICT, P&O, facilitaire zaken, huisvesting en overige overhead wordt uitgedrukt in een % van de totale lasten. De berekening van overhead sluit aan bij het taakveld 0.4 overhead.

Programma 1. Veiligheid

Diefstal uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)

2018 2,00 1,30 2,30 2,90 2,10 2,00 2,00

De afgelopen jaren laat het aantal diefstallen een schommelend beeld zien. Mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van de kadernota Integrale veiligheid denken wij dat het aantal de komende jaren licht gaat dalen en is de doelstelling dat deze onder het Gelders gemiddelde blijft.

Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)

2018 4,10 2,90

Het is niet mogelijk om het cijfer voor geweldsmisdrijven zelf te berekenen uit de politiecijfers VNG. De 'codes' waar geweld bij genoemd worden zijn gefragmenteerd. Dit gaat van openlijke geweldpleging tegen personen, diefstal met geweld, winkeldiefstal met geweld, diefstal met geweld voertuig tot zakkenrollerij met geweld, allemaal geregistreerd op een aparte code.

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)

2018 5,00 4,10 9,00 7,00 4,60 3,10 3,10

Het aantal vernielingen en beschadigingen neemt de laatste jaren af. In Gelderland is een duidelijke dalende trend te zien. Onze doelstelling is, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van het integraal veiligheidsplan het aantal vernielingen de komende jaren niet te laten stijgen.

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)

2019 102,00 81,00 49,00 75,00 75,00

De afgelopen jaren laat het aantal Halt-verwijzingen een schommelend beeld zien, tussen 72 (2015), 49 (2017) en 92 (2018). Dit komt ook doordat Halt beter aangesloten is bij de gemeente. De samenwerking is de afgelopen jaren verbeterd. Mogelijk dat het aantal doorverwijzingen daardoor ook is toegenomen in de loop der jaren. In Gelderland ligt het aantal boven de 100. Onze doelstelling is om het aantal Halt-verwijzingen licht te laten dalen de aankomende jaren.

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)

2018 1,70 0,60 0,70 1,00 1,30 1,00 1,00

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners toont een wisselend beeld, maar schommelt rond de 1. In onze regio scoren met name Duiven en Westervoort minder goed. In Gelderland ligt de score de afgelopen 10 jaar rond de 2,0. Onze gemeente zit hier dus onder. Wij streven, mede op basis van de activiteiten in het kader van de uitvoering van de kadernota integrale veiligheid, er naar dat dit cijfer niet stijgt. Enig voorbehoud dient hier we te worden gemaakt. Zodra de Fashion Outlet Zevenaar is geopend zal dit cijfer explosief stijgen is de verwachting van gemeenten en politie.

Programma 3. Economie

Functiemenging (%)

2019	53,60	47,60	48,90	49,80	48,90	47,00
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Aangezien er de komende jaren veel woningen gebouwd worden in de gemeente Zevenaar, en de werkgelegenheid enigszins zal toenemen, verwachten we dat de FMI iets zal toenemen en daarna stabiliseren.

Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2019	144,50	129,70	89,50	104,60	121,80	137,00	147,95
------	--------	--------	-------	--------	--------	--------	--------

We trekken de gemiddelde stijgende lijn van de afgelopen 11 jaar door.

Programma 4. Onderwijs

Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2018	2,50	0,90	0,81
------	------	------	------

Deze cijfers en toelichting zijn overgenomen uit de Jaarstukken 2019. Er zijn nog geen actuele cijfers bekend.

Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige jongeren tussen de 5 en 16 jaar of jongeren van 16 of 17 jaar, die vallen onder de kwalificatieplicht, niet zijn ingeschreven op school en ook niet zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht. De periode aanduiding 2017, staat voor het schooljaar 2017-2018. Het aantal leerplichtigen met absoluut verzuim, op basis van de waarden www.waarstaatjegemeente.nl ligt in Zevenaar (0,9) lager dan het provinciale (1,9) en het landelijke niveau (0,9%).

Het RBL heeft goed zicht op de jongeren zonder schoolinschrijving. Het jaarverslag 2018-2019 van het Regionaal Bureau Leerplichtzaken meldt dat het absolute verzuim 3 is. In schooljaar 2017-2018 waren er 6 absoluut verzuimers.

Het genereren van verzuimcijfers is altijd een momentopname. Voortijdig Schoolverlaten (VSV) is vrijwel nooit het gevolg van één enkele gebeurtenis of situatie. Het integrale beleid (samen met de samenwerkingspartners) streeft naar een haalbaar doel van de reductie van het percentage VSV: het landelijk gemiddelde.

Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)

2018	22,00	23,00	22,92	20,00
------	-------	-------	-------	-------

Deze cijfers en toelichting zijn overgenomen uit de Jaarstukken 2019. Er zijn nog geen actuele cijfers over schooljaar 2018-2019 bekend.

We spreken van ongeoorloofd verzuim als leerplichtige leerlingen meer dan 16 uur gedurende 4 opeenvolgende lesweken verzuimen. Landelijk is in schooljaar 2017-2018, het relatief verzuim 23%. In Zevenaar is het relatief verzuim in schooljaar 2017-2018 met 8% gedaald naar 23%. (Provinciaal gemiddelde in schooljaar 2017-2018 is 22%).

Doordat de verzuimmeldingen beter worden geregistreerd door de onderwijsorganisaties krijgen we een steeds beter beeld bij het relatief verzuim van leerlingen.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan VO en MBO)

2018	1,80	1,50	3,50	3,00	1,50
------	------	------	------	------	------

Deze cijfers en toelichting zijn overgenomen uit de Jaarstukken 2019. Er zijn nog geen actuele cijfers over schooljaar 2018-2019 bekend.

De bovenstaande waarden hebben betrekking op (de voorlopige cijfers) het schooljaar 2017-2018 bron: www.waarstaatjegemeente.nl. Het landelijke gemiddelde voor het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv) per onderwijssoort is voor het schooljaar 2017-2018 door het ministerie definitief vastgesteld op 1,9%. De gemeente Zevenaar (1,64%) maakt deel uit van

de RMC-regio Arnhem-Nijmegen. De RMC-regio laat in schooljaar 2017-2018 nog een lichte stijging zien van het aantal VSV-ers.

Bron: RMC Factsheet Convenantjaar 2018-2019 Nieuwe voortijdige schoolverlaters (uitgave maart 2020)

Het voorlopige percentage vsv'ers 2018-2019 ligt in de RMC-regio met 2,01% gelijk met het landelijk gemiddelde. Het zwaartepunt van de vsv-aantallen ligt bij het mbo. Naar verhouding verlaten vooral de deelnemers op niveau 1 en 2, voortijdig de opleiding. Het percentage deelnemers dat uitvalt bij niveau 1 is in onze regio structureel hoger dan landelijk (ca 33% ten opzichte van het landelijke percentage 23). De afgelopen vier jaar is het aandeel vsv voor Zevenaarse deelnemers in het vo en mbo opgelopen van 1,5% naar 1,86%. In tegenstelling tot de RMC-regio stijgt het Zevenaarse aantal vsv'ers ook in het voortgezet onderwijs licht met 0,10%.

Schooljaren	%16-17	%17-18	%18-19
Landelijk gemiddelde totaal	1,80	1,90	2,01
Zevenaar	1,55	1,64	1,86
RMC	1,81	2,17	2,01
Landelijk gemiddelde VO	0,46	0,50	0,49
Zevenaar VO	0,34(=8)	0,43(=10)	0,53(=12)
RMC VO	0,40	0,53	0,49
Landelijk gemiddelde MBO	4,71	5,04	5,35
Zevenaar MBO	4,31(=45)	4,27(=45)	4,64(=50)
RMC MBO	5,62	6,58	5,99
Aantal VSV-ers	53	55	62

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Niet sporters (%)

2016	46,80	50,40	50,40	48,50
------	-------	-------	-------	-------

Deze beleidsindicator geeft het percentage niet-wekelijkse sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder aan. Het gaat hierbij om inwoners van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doen. Wij scoren op deze indicator iets slechter dan de provinciale score.

Programma 6. Sociaal domein

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

2018	5,00	5,00	5,00
------	------	------	------

Op basis van het beleidsplan vergelijken we dit kengetal niet met Gelderland, maar met Nederland. Vergeleken met dit landelijk gemiddelde (van 7%) ligt gemeente Zevenaar hier onder. Echter, ons beleid is en blijft scherp gericht op het voorkomen van achterstanden bij kinderen.

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

2018	2,00	3,00	1,00	1,00
------	------	------	------	------

Het percentage werkloze jongeren ligt in gemeente Zevenaar boven het Gelders gemiddelde (2%) en het landelijk gemiddelde (2%). De verschillen zijn klein, een beleidsmatige verklaring voor deze (kleine) verschillen hebben we niet.

Banen (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)

2019	786,50	671,40	661,00	691,00
------	--------	--------	--------	--------

Het aantal beschikbare banen per 1000 inwoners verschilt, in vergelijking met onze gemeente ligt het Gelders percentage hoger. Ook het landelijk percentage (792,1) ligt hoger. Dit zijn de meest recente beschikbare gegevens uit de database waarstaatjegemeente.nl ten tijde van aanlevering. Gemeten in 2019, dus voor de uitbraak van Corona. De arbeidsmarkt kan per regio in Nederland sterk verschillen: zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht. Deze

regionale verschillen, verklaren ook het verschil in deze cijfers.

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)

2019	61,00	82,00
------	-------	-------

De cijfers van deze indicator zijn ten opzichte van de jaarrekening 2019 nog niet geactualiseerd op waarstaatjegemeente.nl. Daarom ziet u dezelfde getallen en leest u grotendeels dezelfde toelichting op deze getallen als in de jaarrekening 2019.

Zevenaar heeft in vergelijking met Gelderland meer inwoners met maatwerkarrangementen vanuit de Wmo. Dit heeft verschillende oorzaken:

1. Zevenaar kent ten opzichte van Gelderland een meer vergrijsde populatie. Vergrijzing blijkt een voorspeller voor Wmo gebruik. Het aantal mensen in Zevenaar dat hulp vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, is daardoor hoger.

2. In de gemeente Zevenaar zijn veel soorten van zorg en ondersteuning vanuit de Wmo als maatwerk georganiseerd. Er zijn (grote) gemeenten in Gelderland die vormen van zorg en ondersteuning als algemene voorziening hebben georganiseerd die in Zevenaar als maatwerk worden ingezet. Hulp bij het Huishouden is hier een voorbeeld van. Diverse (grote) gemeenten hebben dit als algemene voorziening georganiseerd. Aangezien er binnen de Wmo veel gebruik wordt gemaakt van Hulp bij het Huishouden heeft dit een verlagend effect op het Gelders gemiddelde. In Zevenaar hebben we Hulp bij het Huishouden georganiseerd als maatwerkvoorziening. Deze keuze verklaart voor een deel dat Zevenaar meer cliënten met een maatwerkarrangement Wmo kent.

De hoogte van het aantal maatwerkarrangementen per 1000 inwoners bepaalt niet alleen de kosten die gemaakt worden voor de Wmo. Tijdens de presentatie op 11 december 2019 lieten wij u zien dat de gemiddelde kosten Wmo per inwoner in Zevenaar op €219 liggen. Daarmee lagen de kosten in 2018 in lijn met het Gelders gemiddelde (€217). Wij willen de kosten voor de Wmo op het Gelders gemiddelde houden. Daarom hebben we in het beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet 2020-2023 de volgende doelstelling opgenomen: "Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland".

Daarnaast zien we dat het aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo ten opzichte van 2018 is gestegen. Naast de vergrijzing in Zevenaar is de invoering van het abonnementstarief en de daaruit voortvloeiende aanzuigende werking een belangrijke verklaring.

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)

2018	1,00	0,00	0,80
------	------	------	------

In 2018 zijn er 20 jongeren voor de rechter verschenen (in procenten was dit zo laag, dat er naar 0 is afgerond). Een jongere kan dan jeugdreclassering opgelegd krijgen. Hierbij zien we een verband met de 15 trajecten die in de eerste helft van 2019 zijn gestart. Zie de vorige indicator die gaat over jeugdreclassering. Ons beleid richt zich zoals al benoemd op het inzetten van jeugdhulp en een regionale en lokale aanpak Samen Veilig. Maar ook organiseert de gemeente preventievere activiteiten. Enkele voorbeelden zijn: inzet van HALT voorlichtingslessen op de scholen, de aanpak voortijdig schoolverlaten, de aanpak op aansluiting onderwijs en de arbeidsmarkt.

Er is data beschikbaar over deze indicator, maar de bron van de informatie is niet de gemeente zelf. Dat is wel zo bij de andere indicatoren. Ook hier is geen specifieke analyse uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden.

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2019	1,10	1,20	1,00	1,00	1,00
------	------	------	------	------	------

Het gemeentelijk beleid richt zich op het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen, maar ziet er ook op toe, dat als deze maatregel wel wordt opgelegd door de rechter, dat deze kwalitatief goed wordt uitgevoerd.

Door de preventieve inzet van de projecten Voorzorg en Stevig Ouderschap vanuit de jeugdgezondheidszorg, maar ook door de inzet van opvoedondersteuning vanuit de regionale inkoop worden ouders daar waar nodig ontlast en ondersteund.

De gemeente probeert de inzet van de maatregel zoveel mogelijk te voorkomen door samen te werken binnen de regionale Beschermingstafel.

Wanneer er toch een maatregel nodig is, is er jeugdbescherming beschikbaar. Dit kopen we in via de regionale inkoop. De samenwerking tussen de Gecertificeerde Instellingen (uitvoerder van de maatregelen), de gemeente en de andere veiligheidspartners wordt geïntensiveerd.

Hiermee krijgen we meer zicht en vat op de inzet van jeugdbescherming.

Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdbescherming, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdbescherming uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)

2019	2018	2017	2016	2015
10,60	13,10	10,10	12,80	12,40

Zowel de stijging in volume als de toename van complexiteit per casus is een landelijke trend.

Hiervoor gaven wij u al eerder de volgende oorzaken aan:

- Afnemende tolerantie voor afwijkend gedrag of ontwikkeling.
- In combinatie met 'verbeterde' diagnostiek leidt dat dikwijls tot eerdere diagnoses waarmee vervolgens een beroep wordt gedaan op de jeugdhulp;
- Prestatiemaatschappij
- Ouders worden steeds mondiger en nemen in combinatie met de hierboven beschreven punten minder snel genoegen met een advies om geen hulp in te zetten of minder hulp dan gevraagd/verwacht. Daarbij weten ouders steeds beter hun weg naar de jeugdhulp te vinden: via de lokale (wijk)teams, maar als dat niet tot het door de ouders gewenste advies leidt, weten zij ook de weg naar de huisarts als toegangspoort tot jeugdhulp.

Er zijn een aantal variabelen (wetenschappelijk aangetoond dat deze bijdragen aan instroom jeugdhulp) te noemen waardoor Zevenaar hoger scoort op gebruik jeugdhulp dan het Gelders gemiddelde:

- Zevenaar heeft meer kinderen met een handicap
- Zevenaar heeft meer kinderen met een lager opleidingsniveau
- Zevenaar heeft meer kinderen met een laag geboortegewicht
- Zevenaar heeft meer volwassenen die gebruik maken van basis GGZ en/ of POH GGZ.
- Zevenaar heeft meer één-ouder- gezinnen.

Ook hier richt het gevoerde beleid zich op het voorkomen van de inzet van jeugdhulp en een zo kort en licht als mogelijke inzet ervan.

Door het bevorderen van samenwerking tussen de voorliggende voorzieningen zoals scholen, kinderdagverblijven en jeugdgezondheidszorg en gezamenlijk in te zetten op preventie en het bieden van passende hulp aan kinderen en hun gezinnen. Ook wordt de relatie met de huisartsen, als wettelijk verwijzer van jeugdhulp, steeds beter. Door de inzet van de POH bij huisartsen is instroom in jeugdhulp deels voorkomen. Door de regionale contractering van jeugdhulp wordt er gestuurd op kwalitatief goede inzet van jeugdhulp. We stuurden middels trimestergesprekken op de inzet van zorg bij de aanbieders. De komende jaren zullen de resultaten zichtbaar worden van de acties uit de Implementatieagenda Sociaal Domein.

Jongeren met jeugdreclassering (% kinderen 12 tot 23 jaar)

2019	2018	2017	2016	2015
0,30	0,40	0,00	0,30	0,30

Wanneer jongeren voor de rechter moeten verschijnen, kunnen ze jeugdreclassering opgelegd krijgen. Het doel van jeugdreclassering is om in samenwerking met ouder(s) of netwerk, het gedrag van de jongere te veranderen en recidive te voorkomen. In de eerste helft van 2019 waren er dat voor Zevenaar 15.

Het beleid richt zich op voorkomen van de inzet van een jeugdreclasseringsmaatregel, door ouders en jongeren daar waar nodig te ondersteunen en te ontlasten. Er wordt opvoedingsondersteuning ingekocht voor de ouders/ en verzorgers, maar ook ondersteuning voor de jongeren zelf. Daarnaast is de regioaanpak Samen Veilig 2019- 2022 opgesteld en is in 2020 de lokale aanpak hiervan gereed. Hierin is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling beschreven.

Het beleid richt zich ook op het zo goed mogelijk ondersteunen van de jongere en zijn netwerk tijdens de jeugdreclasseringsmaatregel. Door kwalitatieve goede inkoop van jeugdreclassering (onderdeel van de regionaal ingekochte jeugdhulp) en door het ondersteunen via jeugdhulp wanneer nodig. Er is daarnaast een nauwe samenwerking met de veiligheidspartners in het lokale veiligheidsoverleg.

Er is data beschikbaar over de inzet van jeugdreclassering, maar er is geen specifieke analyse voor de jeugdreclassering uitgevoerd om het verschil ten opzichte van Gelderland te kunnen duiden. Wel zijn er een aantal algemene variabelen te noemen die verklaren waarom Zevenaar hoger scoort op gebruik van jeugdhulp ten opzichte van Gelderland. Deze staan beschreven onder de indicator jeugdhulp algemeen.

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)

2018	223,60	202,00	204,20
------	--------	--------	--------

Het aantal lopende re-integratievoorzieningen verschilt in enige mate met provincie Gelderland. En in duidelijke mate vergeleken met Nederland (305,2 in 2018). Het verschil zou verklaard kunnen worden door beleidsverschillen: wij werken veel met loonkostensubsidies. Dat kan gevolgen hebben voor de telling lopende re-integratievoorzieningen en dit zou het verschil kunnen verklaren.

Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking)

2019	68,70	65,50	65,70	65,20	63,30
------	-------	-------	-------	-------	-------

Het cijfer netto arbeidsparticipatie geeft aan hoeveel procent van de beroepsgeschikte bevolking ook daadwerkelijk een betaalde baan heeft. Werklozen worden hierin dus niet meegeteld. Het cijfer van de gemeente Zevenaar ligt in de buurt van de provincie Gelderland, de verschillen zijn klein. Vergeleken met landelijk (2019: 68,8%) zijn eveneens de verschillen klein. Derhalve is een passende beleidsmatige verklaring van de (kleine) verschillen lastig te geven.

Personen met een bijstandsuitkering van 18 jaar en ouder (aantal per 10.000 inwoners)

2019	319,50	292,00	334,60
------	--------	--------	--------

Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners ligt lager in gemeente Zevenaar in vergelijking met het Gelders aantal. Vergeleken met Nederland (373,9) is het vergelijk met Zevenaar (nog) gunstiger. Ons beleid is er op gericht om -als het even kan -, te voorkomen dat mensen een beroep moeten doen op bijstand.

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Hernieuwbare elektriciteit (%)

2018	9,50	3,80	0,10	1,60
------	------	------	------	------

Omvang huishoudelijke restafval (kg/inwoner)

2018	123,00	136,00	148,00	135,00	95,00	86,00
------	--------	--------	--------	--------	-------	-------

Begin 2019 is het inzamelsysteem voor restafval en Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) gewijzigd. Dit heeft geleid tot veel minder restafval per inwoner. Een daling van 136 kg naar 101 kg.

Begin 2020 heeft er weer een wijziging plaatsgevonden. De effecten hiervan zijn door de Coronacrisis moeilijk te meten. Zoals in het hele land is ook in Zevenaar in de eerste helft van 2020 door de Coronacrisis de hoeveelheid afval fors gestegen. Van de vijf grootste stromen huishoudelijk afval (rest, GFT, papier, PMD en glas) met 10% ten opzichte van 2019. De hoeveelheid restafval is echter met minder dan 1% gestegen, waardoor dit nu 101,5 kg per inwoner is. Het scheidingspercentage van deze vijf stromen is gegroeid van 66% naar 70%. De beleidsindicator kan daarom in positieve richting worden bijgesteld.

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Demografische druk (%)

2020	73,60	79,90	68,70	75,90	79,40
------	-------	-------	-------	-------	-------

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (€)

2020	712,00	693,00	716,00	716,00
------	--------	--------	--------	--------

Deze beleidsindicator is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. De waarde kan daardoor licht afwijken van andere publicaties.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (€)

2020	779,00	802,00	825,00	825,00
------	--------	--------	--------	--------

Deze beleidsindicator is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. De waarde kan daardoor licht afwijken van andere publicaties.

Gemiddelde WOZ-waarde (per € 1.000)

2019	243,00	197,00	223,00	223,00
------	--------	--------	--------	--------

Deze beleidsindicator is een zo goed mogelijke inschatting op een bepaald moment. De waarde kan daardoor licht afwijken van andere publicaties.

Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)

2019	9,80	8,70	4,30	6,00	10,00
------	------	------	------	------	-------

De woningmarkt is aangetrokken. De regio heeft te maken met een autonome groeiopgave, een bestaand woningtekort en kent hoge binnenkomende migratie vanuit binnen- en buitenland door haar positie als aantrekkelijke regio met hoogwaardige kennisinstellingen. De groeivraag blijft (ook) hoog in Zevenaar, de prognose uit 2019 laat tenminste tot 2040 een huishoudens groei zien. De productie neemt toe in Zevenaar. In 2018 zijn 112 nieuwbouwwoningen opgeleverd en 2019 zijn er 195 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Om te kunnen voldoen aan de vraag is een verdere groei in woningbouw productie wenselijk dan wel noodzakelijk. Wij zien ruimte voor de toevoeging van 150 tot 200 woningen per jaar de komende jaren (in ieder geval tot 2030). Wij zetten daarom in op realisatie en versnelling van de opgave de komende jaren en bieden daarbij ruimte voor een jaarlijkse toevoeging van 150 tot 200 woningen.